

**Дослідження впливу
російської державної
пропаганди на світогляд
росіян та дії російських
військовослужбовців,
які безпосередньо задіяні
у військовій агресії росії
проти України**

ВСТУП

Поточне дослідження проведено відповідно до Комплексної методики виявлення та аналізу російської пропаганди та ґрунтується на засадах лінгвістичного аналізу текстів, а також семантико-текстуальної та психологічної експертизи мовлення.

Актуальність дослідження зумовлена потужним впливом пропаганди на пересічних громадян російської федерації, що стало однією з причин значної підтримки населенням цієї країни повномасштабного вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року.

Мета дослідження — встановити, оцінити та виміряти вплив російської державної пропаганди на світогляд росіян та дії російських військовослужбовців, які безпосередньо задіяні у військовій агресії росії проти України.

У процесі порівняння основних тем, термінів, настанов і змісту популярних російських телепрограм і телеграм-каналів, ми виявили основні текстові й семантичні збіги щодо формування політичної реальності у свідомості та підсвідомості росіян. Завдяки семантико-текстуальному аналізу та зіставленню політичного контенту у засобах масової інформації російської федерації із тим змістом, що транслюють пересічні росіяни — військові, військовополонені, їхні родичі та знайомі, — вдалося виокремити засадничу лексику, наративи й пропагандистські меседжі, що стали передумовою формування в колективній свідомості позитивного ставлення до захоплення незалежної держави і знищення її населення.

Методологія дослідження

Для дослідження ми відібрали п'ять випусків телепередач на російських пропагандистських державних ресурсах, які ведуть найбільш впізнавані російські пропагандисти — Володимир Соловйов, Ольга Скабєєва та Євгеній Попов. Передачі виходили у період з 2014 до 2023 року. Такий часовий слот ми обрали, аби дослідити динаміку зміни комунікаційних наративів та трендів від початку російської воєнної агресії росії проти України від 2014 року.

Для порівняння пропагандистських наративів ми також дослідили п'ять інтерв'ю із військовополоненими російськими солдатами, які записав (із їхньої добровільної згоди) та опублікував журналіст Володимир Золкін у 2022-2023 рр. Також експерти досліджували та використовували матеріали, опубліковані Головним управлінням розвідки МО (ГУР МО) у 2022-2023 рр.

Всі матеріали взяті з відкритих джерел, на кожне відео або аудіоматеріал наведено посилання. Кожен випуск дослідники завантажили, розшифрували, попрацювали із текстовими, аудіо та відеофайлами.

На першому етапі ми проаналізували кожен із [п'яти випусків пропагандистських телевізійних передач](#) відповідно до методики за уніфікованими стандартами. В цьому звіті кожен фрагмент наведено окремо у хронологічному порядку.

[Відеофайли](#)

[Розшифровки](#)

На другому етапі ми здійснили аналіз відеоінтерв'ю із російськими військовополоненими, записаними за їх публічною згодою. Аналіз кожного відеоінтерв'ю наведено окремо.

[Відеофайли](#)

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Результати дослідження свідчать про значний вплив російської пропаганди на світогляд та словниковий запас російських солдатів. Зокрема, цей вплив прослідковується у відповідях, що буквально повторюють наративи російської пропаганди (цитування без посилань на джерело й у вигляді власної думки), а також повтору таких наративів із посиланням на джерело («нам казали», «нам показували по телевізору»).
- 70-88% контенту у досліджуваних телевізійних передачах державних (федеральних) телеканалів, присвячених Україні, є антиукраїнською пропагандою.
- Наративи, зафіксовані у телепередачах, є типовими для російської пропаганди на вебсайтах, телеграм-каналах тощо. Тобто вони є такими, що використовуються систематично та комплексно.
- Пов'язані та ідентичні пропагандистські наративи присутні у передачах і 2014, і 2017, і 2018, і 2023 року, що підтверджує їхнє умисне просування. Відповідно до інформаційного контексту певні наративи можуть використовуватися частіше.

Три гранд-наративи російської пропаганди

1. «Україна — країна-агресор/терорист/нацист й авторитарна держава». Меседжі про те, що Україна веде війну проти росії, провокує росію нападати, вчиняє терористичні атаки, спрямовані на мирне населення, що мешкає на окупованих росією територіях». Цей наратив передбачає, що Україна ухвалює нацистські закони, які спрямовані проти специфічних соціальних груп («8 лет бомбили Донбасс», «искореняют русскоязычное население», «вешают жидов», «фашисты»), а також, що росія змушена захищати російськомовне населення від утисків та нападів.
2. «України як держави не існує/це failed state» — наративи про «братній народ», «росію-старшу сестру України», та «громадянську війну в країні». В інших джерелах (поза межами цього дослідження) також можна зустріти наративи про те, що «український народ — це обмануті нацистами росіяни», або «українці — це росіяни, які помилились».
3. «Українська влада незаконна» або наративи про «незаконний державний переворот 2014 року, у межах якого «владу захопили нацисти/фашисти/хунта/київський режим/київські бойовики/режим Зеленського».

Також російські пропагандисти систематично роблять інформаційні вкиди, спрямовані на легалізацію порушення територіальної цілісності України, зокрема, говорячи про «незалежні республіки на Донбасі», де «пройшли референдуми», і тепер ці «республіки очолюють якісь “лідери” або “глави”».

Наведені наративи сформувалися не безпосередньо перед повномасштабним вторгненням РФ в Україну, а набагато раніше. Вже у телепрограмі, що вийшла після анексії Криму та початку окупації частини Донецької і Луганської областей, російські політики й журналісти озвучували ідеї нелегітимності української влади.

Вони переконували, що Україною керують зовнішні агенти, а всередині країни широко поширюється націоналістична та/або фашистська ідеологія. При цьому росію зображали як захисницю і рятівницю етнічних росіян і російськомовних громадян України. Українців характеризували як «братський народ», який повинен «повернутися» до спільного життя з росіянами і білорусами. Саме ці наративи майже без лексичних змін, тобто з використанням таких самих лексем, штампів, кліше, наявних у записі телепрограми, відтворено у записах інтерв'ю з військовополоненими і перехопленнях розмов військовослужбовців. Це свідчить про те, що система цінностей і картина світу цих осіб, а також мотиви їхньої поведінки залежні від пропаганди, яка впливала на них упродовж багатьох років.

АНАЛІЗ МАТЕРІАЛІВ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

Дослідження телепрограми російського пропагандиста Соловйова від 20.11.2014.

Відео

Текстова розшифровка відео

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження

Вступ

Ми проаналізували телепрограму російського ведучого-пропагандиста В. Соловйова, яка вийшла в ефір 20 листопада 2014 року. Основна тема була присвячена подіям в Україні. Формально тема заявлена як «Річниця початку Революції Гідності» (21 листопада — День Гідності та Свободи). До телестудії запросили російських політиків (наприклад, В. Жириновського, К. Долгова, Б. Наєждіна) та українських колаборантів (наприклад, О.Ковітіді, В. Корнілова та ін.). Предметом обговорення стали не лише події в Україні у 2014 році, а й приїзд до Києва на святкування Дня Гідності та Свободи американських політиків Дж. Байдена і В. Нуланд.

Телепрограма складається з двох змістових блоків. У першому обговорюються причини і наслідки Революції Гідності, наявна квазіаналітика подій на Майдані, представлено сценарії розвитку подій тощо. У другому блоці обговорюють відносини російської влади з народом. Фіксуємо логічний зв'язок цих блоків, хоч у другому немає жодного слова про Україну: обговорення проблем взаємовідносин влади з народом у росії проєктують на причини політичної кризи влади В. Януковича, що стала першим кроком до українських протестів. Саме в такий спосіб, на підставі логічної операції аналогії, порівнюють різні підходи в Україні та росії до діалогу влади з народом. На підсвідомому рівні нав'язується засаднича ідея: причина Революції Гідності не в самовизначенні і прагненні до свободи українського народу, а в невмінні тодішньої влади комунікувати з народом і втримати свої позиції. Формально різні за тематикою змістові блоки по суті «працюють» на одну думку: у росії така влада, що не допустить подій, аналогічних українській Революції Гідності.

Перший блок зосереджено на подіях в Україні за період з листопаду 2013-го по листопад 2014-го. На це вказують факти, які обговорюють: збиття Боїнга терористами так званої ДНР, анексія Криму, захоплення частин територій Донецької і Луганської областей, втеча колишнього президента України В. Януковича, вибори Президента України П. Порошенка тощо. Обговорення цих подій супроводжується трансляцією пропагандистських наративів, що репрезентовані мовними маркерами.

Звернення до відеоматеріалів десятирічної давності має на меті простежити джерела формування російської пропаганди, викристалізування основних пропагандистських ідей, використання «мови ненависті», стилістично маркованої лексики, висловлення негативних оцінок в бік українців та України. Фіксація таких явищ на мовному рівні вже в 2014 році дає змогу продемонструвати цілеспрямовану роботу кремлівських пропагандистів з дискредитації України, що розпочалася задовго до повномасштабного вторгнення.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в телепрограмі	Коментар експерта
1. Підготовча стадія		
Мова спілкування.	Російська.	
Стилістика спілкування.	<p>Публіцистична.</p> <p>Здравствуйте. Это программа «Вечер с Владимиром Соловьёвым». Мы обсуждаем актуальные события с теми, кто делает политику, на политику влияет, и с теми, у кого есть свой особый взгляд на происходящее. Завтра Украина отмечает день достоинства и свободы.</p>	Усі запрошені учасники спілкуються в межах публіцистичної стилістики, можливі окремі елементи розмовно-побутового мовлення під час емоційного обговорення.
Загальний зміст.	Обговорення українських подій Революції Гідності в контексті зовнішнього керування Україною з боку США.	
	Накануне праздника в независимую прибыли американские кураторы Байден и Нуланд . Очевидно, чтобы получить отчёт о проделанной работе и дать инструкции для дальнейшей деятельности по интеграции в стан западных демократий .	Основна тема — причина і наслідки української Революції Гідності (протена її позначення вжито топонім «Майдан»).
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 60 хвилин.	Безпосередньо семантико-текстуальному аналізу підлягала перша частина телепрограми, присвячена Україні.
Форма текстового матеріалу.	Відео, стенограма.	
Комунікативна мета учасників.	Полеміка, оцінювання подій в Україні та просування адресатам російської позиції.	Виформування основних пропагандистських наративів.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Полемічний, конфліктний.	
	Украинские, это буквально оскорбление, плевок в лицо , мы из Новороссии, из Луганска, из Харькова из Одессы.	Наявні мовні маркери: топонім «Новоросія»; фразеологізм «плевок в лицо»; семантичне протиставлення «український» — «Луганськ, Одеса, Харків».

		Формування наративу «південні та східні міста — це не Україна».
Попередня фіксація лінгвістичних маркерів пропаганди.	Спустя год можно говорить об Украине в прошедшем времени , мы давайте вернёмся, отмотаем время назад, год назад, всё хорошо, ещё никто не бомбит ни Донецк, ни Луганск , не сидят тысячами люди в Харькове, ни сожжены люди в Одессе , Янукович президент ещё, Россия даёт 15 миллиардов кредит, казалось бы, развивай инфраструктуру, вступай в таможенный союз, всё будет, будет работа, буде. Что сейчас? Год прошёл, вот те, кто скакал на Майдане , я хочу к ним обратиться.	Лексичні маркери: <ul style="list-style-type: none"> • топоніми Донецьк, Луганськ; Одеса; • мовні кліше «бомбить Донбас», «сжечь людей в Одессе» «скакать на Майдане». Формування наративу «України як держави не існує»: «Спустя год можно говорить об Украине в прошедшем времени».
2. Аналітична та порівняльна стадії		
<i>Визначення тематики тексту</i>		
Фізичне знищення росіян в Україні (мовні маркери: <i>убивать братоубийственная война, убивать братьев</i>).	Так слушайте, если мы дотационные, да чего же вы с таким остервенением, пытаюсь, пытайтесь уничтожить население на Донбассе , отпустите нас, отпустите нас, мы будем жить так, как считаем нужным.	Наявність дієслова «уничтожать» в поєднанні зі словосполученням «население на Донбассе».
Незаконність політичної влади в Україні (мовні маркери: <i>киевский режим, киевская хунта, государственный переворот, нелегитимный президент</i>).	на скамье подсудимых будут сидеть Киевская хунта и каратели ; собираем данные о преступлениях хунты в Краматорске.	Наявність словосполучення «киевская хунта» і лексем «хунта», «каратели».
Війна із США і Європою в Україні (мовні маркери: <i>оружие НАТО, война с США, наемники</i>).	Сегодня мы видим реализацию проекта , как правильно сказали, был заложен проект ещё лет 20 назад, американцы вложили колоссальные деньги...	Вказівка на штучний характер української Революції Гідності та зовнішнє управління Україною: лексеми «американцы», «вложили деньги», «реализация проекта».
Україна проти автономії Донбасу (мовні маркери: <i>«8 лет бомбили Донбасс», «пожалейте детей Донбасса», «где вы были 8 лет?»</i>).	Что принёс Майдан кроме горя, разочарование боли и трагедии, ведь не только на Донбассе убивают людей .	Наявність словосполучень дієслова «убивать» з топонімом «Донбасс».

Лексичні маркери пропаганди

<p>Пропагандистські кліше (<i>гражданская война, народ Донбасса, выпалена земля український фашизм, український нацизм, герой-ополченець</i>).</p>	<p>Сегодня страна, в которой происходит гражданская война...</p> <p>Не прошла провокация с Боингом, непонятна, и там ещё пытаются обвинить Россию, ополченцу, всем уже, очевидно, что не имеет ни Россия, ни ополченцы отношение к сбитому Боингу...</p> <p>...им не нужен Донбасс, не нужно население Донбасса, им нужны природные ресурсы, им нужна выжженная земля для того, чтобы, как вы совершенно справедливо сказали, сын Байдена добывал в Славянске сланцевый газ.</p> <p>... Украина всё время говорит, и на Украине большинство считает, что они воюют с Россией, ну тогда у меня вопрос, а почему не объявлено военное положение?</p>	<p>Словосполучення – пропагандистські кліше: «гражданская война», «природные ресурсы», «выжженная земля», «население Донбасса», «военное положение».</p> <p>Лексема «ополченец».</p>
<p>Антропоніми — імена і прізвища історичних постатей і політичних лідерів України — негативна міфологізація (<i>Бандера, Шухевич, Тягнибок, Ярош</i>).</p>	<p>...какой он бы он не был предатель, Ярош украинского народа, он так же, как Бандера не допустит, чтобы сегодня уничтожалась Украина. Мы же знаем, что с Бандерой расправились, отправили его в концлагерь, у него был отдельный коттедж с коврами, коврами дорожками, но он на каком то этапе был невыгоден.</p>	<p>Прізвища Ярош, Бандера.</p>
<p>Стала фразеологія — наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше: <i>киевский режим, принуждение к миру, убийство Украины, западная пропаганда, двухполярный мир, специальная операция. Майдан головного мозга</i>).</p>	<p>Фактически Украина, когда говорят Майдан, Майдан — это не один день и не два дня, это процесс, а вообще Майдан, это заказное убийство Украины.</p> <p>... вот этот Майдан головного мозга, он будет побеждён, вылечен, карательная психиатрия будет работать.</p>	<p>Негативна оцінка подій на Майдані через вживання словосполучень «убийство Украины», «Майдан головного мозга».</p>
<p>Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних</p>	<p>Сегодня, к сожалению, куратором Киевской власти, американцам вот вы называли тех, кто сегодня приезжает и дают инструкции, им крайне необходимо поддерживать вот этот постоянный конфликт в</p>	<p>- етнонім «американці» у формі множини; - топонім «Європа»; - аббревіатура НАТО.</p>

<p>країн й організацій (США, Європа, НАТО).</p>	<p>центре Європы, и они будут делать всё для того, чтобы ситуация в Украине, не дать ситуацию в Украине стабилизироваться...</p> <p>...сегодня под Киевом находится там, где казармы беркут, а сейчас там находится их гауляйторские войска НАТО</p> <p>...война, война, война на пороге, я это не оспариваю, потому что последнее заявление НАТО и заявление американского руководства, они в общем, оставляют мало иллюзий, то есть украинскую армию сейчас готовят действительно, как они считают, для боестолкновения де-факто с Россией.</p>	
<p>Топоніми окупаційної влади (ДНР, ЛНР, Новоросія).</p>	<p>Приглашают ли кого то из лидеров Новороссии сейчас на шоу в Киев...</p> <p>Для того, чтобы уничтожить Донбасс, Донецкую, Луганскую народные республики...</p>	<p>Топоніми: - рос. Новороссия, Донецкая народная республика, Луганская народная республика.</p>
<p>Абстрактна лексика негативної семантики (геноцид, злочин, знищення, вбивства).</p>	<p>...фактически сегодня таким способом с помощью Украины с помощью того, что пытаются объяснить и узаконить геноцид массового убийства и военные Преступления, вводится совершенно новая система координат в глобальной безопасности.</p>	<p>Лексеми абстрактної семантики з негативно оцінної конотацією: рос. геноцид, убийство, преступление.</p>
<p>Негативно оцінні лексеми на позначення українців і ЗСУ (каратели, фашисти, нацисти, терористи, доброба-ти).</p>	<p>... такие несчастные украинские солдаты срочники, у которых за спиной стоят каратели из нацгвардии из так называемых добровольческих батальонов, карательных батальонов, они же рядом, они же их направят, и плюс на никто же уже есть кровь.</p> <p>Сколько мы ходили, мы просили, не давайте хоть денег «Свободе», прекратите финансировать нацистов...</p> <p>... Борис, я хочу вас спросить, вы фашистов там не видели, а давайте мы вас туда пригласим, давайте хотя в Донецк я вас отведу, на себе посмотрите как нас бомбят и уничтожают, в Краматорск поедьте.</p> <p>Сегодня в Донбассе совершаются преступления, которые либераль-</p>	<p>Негативно оцінні номінації українців і військових української армії: рос. каратели, «так называемые добровольческие батальоны», нацисты, фашисты, террористы.</p>

	<p>ная общественность не видит, закрывает глаза, но пытается рассуждать на тему того, чтобы должен сделать ещё Донбасс, будучи в заложниках у террористов, они на эту тему любят рассуждать, но рассуждать на тему, как наказать тех, кто пришёл как террористы на землю Донбасса и уничтожает мирный народ, из них никто не берётся.</p>	
<i>Основні наративи</i>		
<p>«Український націоналізм = фашизм». Демонізація україн-</p>	<p>...это боевые отряды Яроша, которые финансировали с Коломойским, они проходили боевую подготовку на этих стадионах они проходили боевую подготовку в той же Одессе, когда милиция сопровождает тысячную колонну, которая жидов предлагает вешать, жидов предлагает уничтожать, это всё демонстрируется...</p> <p>Да они в страшном сне видят, что придут укры вот этот жёлто-голубой флаг, не дай бог над Донецкой мэрии взовьётся и их будут уничтожать, как начинают сейчас и в Славянске, и в Краматорске жуткие вещи происходят.</p> <p>...женщину 47 лет, эпилептический припадок случился во время изнасилования на этом блокпосту, отволокли автобус наблюдал за этим ты вы только вдумайтесь, что это что это не фашисты?</p>	<p>Порівняння українців, українських політичних лідерів та їхніх дій з німецькими фашистами і подіями II Світової війни (знищення євреїв, вбивство і катування мирного населення).</p>
<p>«України як держави не існує».</p>	<p>21 или 20, когда они объяви день, как правильно называется сейчас в Украине, да неважно, да, на самом деле надо в этот день отмечать начало конца украинской государственности, который произошёл год назад...</p> <p>...частичная мобилизация, как они её называют, всё это идёт на юго-восток бывшей Украины для чего?</p>	<p>Заперечення існування України як окремої держави або ствердження її існування в минулому часі.</p>
<p>«Україна вбивала і вбиває мирних мешканців Донбасу».</p>	<p>...каждый день люди гибнут в результате того, что украинская армия продолжает вести обстрел Донецка, Луганска и Горловки, никто</p>	<p>Українська армія вбиває мирне населення сходу країни (обстріли і бомбардування Луганської і</p>

	<p>не хочет видеть, что патрули ОБСЕ были обстреляны украинской армией.</p> <p>...там каждый день бомбят, работает украинская артиллерия по Луганску и по Донецку в центре мы вчера в Донецке идём в центре звук зарядок, где-то взорвалось рядом, и вот как вы думаете, вот эти люди хотят вернуться в Украину, которые живут в Донецке и Луганске?</p>	<p>Донецької областей).</p>
<p>«Україна повинна бути разом з Росією». Один народ.</p>	<p>...начальник Клаузвиц в свое время сказал интересную вещь, Россия будет непобедима до тех пор, пока Малороссия будет с Россией, когда мы добьёмся того, чтобы Малороссия начал воевать с Россией на идеологической основах, России будет конец.</p> <p>...вы хотите вы же ребят оторвать нас в Европу на Запад, чтобы Украина стала 51 штатом, никогда не будет этого...</p> <p>...вот всё-таки первоначальный посыл Соединённых Штатов относительно того, чтобы рассорить наш братский народ, он у них получается.</p> <p>... Ведь мы один народ в этой войне на юго-востоке не будет победителей, они такие же православные, как и мы, в принципе у нас одни корни, но эта агрессия.</p>	<p>Вигадані цитати, покликання на авторитетні думки, що містять твердження: Україна є частиною Росії, тому через історичні корені Україна повинна бути разом з Росією.</p>
<p>«Захід (США) хочуть знищити Росію».</p>	<p>...они уже внимательно смотрели в сторону славянского мира и интересуют их не Украина, интересует их Россия, им очень нужна выжженная земля плацдарм для того, чтобы под свои липкие ручки подкралась к нашей России...</p> <p>... Майдан это очередной этап продвижения гражданского проекта по уничтожению Российской Федерации и России как государство.</p> <p>... Америка вполне могла бы поддержать Ющенко, и он был бы еще президентом, она его убивает, пото-</p>	<p>Усі події в Україні — це підготовка захоплення території Росії Європою та США.</p>

	му что нужно как-то восстановить Украину против России.	
«Захід України проти Сходу України».	<p>...рассказ о том, что вся Украина поддержала Майдан, это сказки пользу голодных детей Никарагуа. Ну я вам ещё раз могу сказать, большая часть Украины никогда не поддерживала и не поддерживает жителей Западной Украины...</p> <p>У нас в Крыму, хуже, чем при Януковиче Крым не жил никогда, почему, потому что Западную Украину они не мочили, они не трогали, он боялся туда лезть, а нас обложили СБУ, ЭУ МВД...</p>	Розпалювання ворожнечі між українцями Сходу та Півдня (Донецьк, Луганськ, Харків, Одеса, Крим) і Заходу (Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ).
«США прагнуть стати наддержавою за рахунок інших країн».	<p>Фактически Обама представил публике следующую речь, что вы никто и ваши страны ничто, и есть только одна страна в мире, которая обладает волей и чью волю, вы будете исполнять, никто не оскорбляется, потому что все увидели только мираж сверхдержавы, но никто не понял, что в этой картинке нет других государств и других народов.</p> <p>...тогда приехал Байден, он провёл совещание сел во главе украинского правительства как хозяин.</p>	Утвердження домінування США як найпотужнішою держави у світі, а американських політиків як справжніх керманічів України.
«Росія має особливу місію у світі».	<p>Да, такая особенная миссия России сегодня в мире, но мы прекрасно понимаем, что это не потому, что у России нет права силы и нет с собой силы.</p> <p>На самом деле позиция, которая занимает сегодня Россия в международной дипломатии в отношении с другими странами, это, если хотите, спасательный круг, это спасательный круг и для Европы, и для глобальной безопасности, и для Украины.</p>	Росія — рятівниця усього світу, зокрема України та Європи, є запорукою безпеки у світі.
«Україна змінює історію, культуру і цінності».	Сегодня Порошенко заявляет о том, что мы готовы к тотальной войне с Россией. Он не может не понимать, что война это продлится максимум полтора, два дня, поэтому я очень боюсь, что будет объявлено о каком то полномасштабном наступлении, устроят какую то провока-	Україна є агресором і провокатором війни, Росія змушена захищатися.

	<p>цию с огромным количеством жертв среди украинских солдат и обвиняют в этом в очередной раз Россию вплоть до применения там каких-то спец. видов оружия...</p> <p>Вы понимаете, когда мы говорим о том, что Украина пойдёт в наступление, безусловно, пойдут...</p> <p>Сейчас Украина формирует несколько 3 бронетанковые группы, огромное количество живой силы, и мы же получаем информацию из Славянска, Краматорска, Изюма и так далее. Эшелоны, эшелоны, бронетехники, живой силы...</p>	
<p>«Українська влада є незаконною».</p>	<p>... любой Майдан в итоге это страшно, когда нелегитимным способом, неконституционным способом свергается правительство дальше, идёт череда таких вот последствий.</p> <p>... Неконституционный переворот поддержала Европа и США, и после этого все началось.</p> <p>... любые подобные попытки свержения неважно организованы, они извне, даже или при поддержке, честно вот это в данном случае неважно, любые попытки свержения конституционного строя подобным образом обязательно влечёт за собой разруху, гражданскую войну, раскол, вот это мы должны понять, например, многострадальной Украины.</p>	<p>Чинна влада України є нелегітимною, оскільки Революція Гідності була державним переворотом.</p>
<p>3. Узагальнювальна стадія.</p>		
<p>Мовні маркери пропаганди.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • стилістично марковані лексеми; • топоніми; • фразеологізми; • пропагандистські кліше. 	
<p>Основні наративи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • В Україні — нацисти і фашисти». • «України як держави не існує». • «Україна знищує населення Донбасу». • «українці і росіяни – один народ». • «США хоче домінувати у світі та знищити Росію через Україну». • «Захід і Схід України мають різну ментальність, мову і культуру». • «Росія має особливу місію рятівниці світу». • «Україна змінює історію на свою користь». • «Україна є агресором». • «Українська влада — незаконна». 	

Дослідження передачі пропагандистів за Методикою кластерного психологічного аналізу наявності пропаганди (КПАП)

Передача «Вечір з Владимиром Соловйовим» від 20.11.2014			
Номер кластеру та його назва згідно методики КПАП	Кількість використання протягом передачі	Приклади використання	Час відео
1.3. Повідомлення про «звірства» з боку українців, ЗСУ.	6 разів.	«Ведь не только на Донбассе убивают людей. А что делают с инакомыслящими сейчас на территории всей Украины?» - немає твердження, ставиться знак запитання, але слухачі розуміють, що мав на увазі оратор, тобто те, що інакодумцям в Україні смерть.	00:02:00
		«Украина пойдет наступление... Сейчас Украина формирует несколько 3 бронетанковые группы, огромное количество живой силы, и мы же получаем информацию из Славянска, Краматорска, Изюма и так далее. Эшелоны, эшелоны, бронетехники... всё это идёт на юго-восток бывшей Украины для чего? Для того чтобы уничтожить Донбасс, Донецкую, Луганскую народные республики... жуткие вещи, парень из Макеевки 2 ноги потерял, обычный хлопец на Коксохими работал, женщина — убили сына сначала, месяц прошёл, она еле перенесла это, это же жуткая трагедия, потом дом разбомбили... там каждый день бомбят, работает украинская артиллерия по Луганску и по Донецку... в рамках проекта белая книга собираем данные о преступлениях хунты в Краматорске, там есть блокпост... у стариков отбирают десяток яиц, женщину 47 лет, эпилептический припадок случился во время изнасилования...»	00:45:31
		«Если бы на этом месте была ваша жена или дочь, вы бы не с такой интонацией говорили слово ужасно» - обговарюються «жахіття» на Україні, оратор своїм коментарем допомагає глядачам відчутти особистісний сенс подій на Україні для кожного: на їх місці можуть бути ваші близькі.	00:48:14
		«Сегодня в Донбассе совершаются преступления, которые либеральная общественность не видит, закрывает глаза, но пытается рассуждать на тему того, чтобы должен сделать ещё Донбасс, будучи в заложниках у террористов... ситуация накалена до предела то, что убивают мирных людей жестоко и ежедневно... почему Путин всегда говорит, да не призывайте нас разговаривать с Порошенко, мы хотим вести диалог с вами, с миром, с Европой, с Америкой, потому что вы, именно вы влияете на позицию Порошенко, именно вы влияете на то, появляется ли там новое оружие и вы фактически сопричастны к тем приказам, которые даются на уничтожение мирный людей».	00:55:00

<p>1.4. Викривлені повідомлення відомих людей, політиків.</p>	<p>2 рази.</p>	<p>«Для Того, чтобы понять, что есть один заказчик, достаточно посмотреть, как выступил Обама сейчас в Австралии, он выходит в многотысячную аудиторию и говорит, мы единственная сверхдержава в мире, Соединённые Штаты не боятся этой ответственности, хотя, собственно говоря, она нас мало к чему обязывает. Вот, по сути дела, все, кто присутствовал в зале, должны были бы оскорбиться, но что такое технологии информационной? Фактически Обама представил публике следующую речь, что вы никто и ваши страны ничто, и есть только одна страна в мире, которая обладает волей и чью волю, вы будете исполнять, никто не оскорбляется, потому что все увидели только мираж сверхдержавы, но никто не понял, что в этой картинке нет других государств и других народов».</p> <p>«Министр внутренних дел Аваков сказал, что те выборы, которые прошли сейчас, самые грязные выборы в истории Украины».</p>	<p>00:23:10</p> <p>01:05:35</p>
<p>1.5. Проставлення досягнень РФ недолікам Україн та інших країн, підкреслення особливості РФ (її особливої місії).</p>	<p>8 разів.</p>	<p>«Это самая известная сейчас шутка, что Украина воюет с Россией, потеряла Крым, потеряла Донецк, Луганск потеряла под 20000 бойцов, Российской армии на сражение так ещё и не вышла».</p> <p>«Вот разница между Украиной, Россия, чем состоит огромная даже никто вот даже мыслей таких нет, я думаю не у Байдена, не у Обамы, ни у кого, что можно, скажем, <u>в России, где уровень доверия к начальству при всём при том что у нас коррупция тоже есть, да, уровень доверия высокий, да, бесполезно этим заниматься</u>» - з урахуванням контексту, мається на увазі, що на відміну від України, у Росії не може бути впливу Америки на політичні події.</p> <p>«А теперь посмотрим, во что превратил Майдан Украину. Падение экономики полностью, вы знаете, я пытался найти сейчас ролики, которые агитировали за Евросоюз за евромайдан накануне, их вычистили со всех ютуберов откуда только можно, потому что то, что там обещали перед евро майданом теперь ну, ну, в корне противоположное происходит. Теперь стыдно тем, кто сам это обещал. Заметьте, при этом Россия: в этой самой студии стояли эксперты, обещали что падение экономики после подписания ассоциации, ухудшение жизни населения, никакого безвизового режима. Кто прав, кто лгал? Так правы-то были мы, а не вы».</p> <p>«Поэтому наша задача сегодня и то, что сделал Путин, собственно говоря, сейчас в Австралии по-прежнему очень доброжелательно, заметьте, очень доброжелательно, очень убедительно и последовательно пытаться вразумить, понимаете? Да, такая особенная миссия России сегодня в мире».</p>	<p>00:03:15</p> <p>00:08:47</p> <p>00:15:43</p> <p>00:26:00</p>

		«Ну, после развал ССР все страны бывшего СССР проходили одинаковый путь, потому что они все были объектом воздействия одинаковых технологий. В чём преимущество отличия России? У нас появился национальный лидер, который заявил, что суверенитет во главе угла, что национальные интересы превыше всего»	00:34:31
1.6. Борьба з опозиційними ідеями шляхом їх висвітлення та подальшого спростування.	10 разів.	<p>«Откуда эта сказка, что Янукович российский кандидат?»</p> <p>«Мы понимаем, что бороться с военными проявлениями и с проявлениями силы прежде всего нужно на уровне дипломатии. Альтернатива военная, которая всегда присутствует, это опасный сценарий, к которому Россия прибегать не намерена».</p> <p>«То что, правительство в Киеве не объявляет военное положение или еще какую-то ситуацию чрезвычайную, нету силы, средств, для этого нужно патрулирование всех населённых пунктов, огромное количество полиции и армии, поэтому они все это ввели бы, но это очень дорогое удовольствие, дальше, вот мы здесь вспомнили про эти все оранжевые революции и Майдан, это действительно не Майдан ради майдана, или у нас это был 91 год, 93 год. Это вот спровоцировать ситуацию, чтобы можно было начать войну, вот смотрите, Грузия – сделали не получается, начала войну Грузия, начала – разбомбила Цхинвал, но далеко за кавказским хребтом, не получается столкновения с Россией, мы послали небольшие воинские подразделения, все остановили. Вот поэтому Украину выбрали и ввели там этих всех президентов, поэтому все сделано из расчета, не дурак, ни Кучма, ни Ющенко, они каждый выполнил свою роль. И вот сейчас Порошенко – этот уже будет военный президент, и он радуется будущим своим каким-то орденам, если вдруг они победят или уже нашли место, куда им бежать? Вот сейчас они подвели, и что здесь показатель, обострение обстановки, это, конечно, начало расчетов с нашими зарубежными поставщиками не в долларах, а в валюте. Вот это последняя капля крови, которую терпят, капля ожидания, американцы, началось обрушение доллара и экономический кризис будет ухудшаться, смотрите».</p>	<p>00:10:42</p> <p>00:26:10</p> <p>00:56:49</p>
1.7. Принизливі зневажливі висловлювання до інших людей, держав, сарказм, висміювання, пряме заперечення існування усього	19 разів.	<p>«Прибыли американские кураторы Байден и Нуланд. Очевидно, чтобы получить отчет о проделанной работе и дать инструкции для дальнейшей деятельности по интеграции в стан западных демократий» - подається як новина, але нічого того, що є вочевидь у змісті повідомлення немає. «Новина» вказує на те, що Україна, яка вважає та позиціонує себе, як незалежну, насправді виконує вказівки представників Америки остання фраза саркастична «стан западних демократій».</p> <p>«Украинские – это буквально оскорбление, плевков в лицо, мы из Новороссии, из Луганска, из Харькова, из Одессы» - відповідь оратора, коли його та інших ораторів назвали «наші українські друзі».</p>	<p>00:00:20</p> <p>00:01:38</p>

українсько-го (держави, кордонів, цілосності, культури, самосвідомості, незалежності тощо).		«Спустя год можно говорить об Украине в прошедшем времени».	00:01:45
1.8. Ви-світлення негативних подій, низьких моральних цінностей українців, інших.	1 раз.	«Кстати, никто не говорит о том, как же коррупция, сын Байдена, газовая компания, а, об этом молчим, никто не говорит о сумасшедшем уровне коррупции, которая сейчас на Украине, никто не говорит о том, что ничего не сделано для борьбы с ней, никто не говорит об уровне бандитизма, которая на Украине и никто не говорит о том, что каждый день люди гибнут в результате того, что украинская армия продолжает вести обстрел Донецка, Луганска и Горловки, никто не хочет видеть, что патрули ОБСЕ были обстреляны украинской армией, но видят, что приехал Байден видит, что сегодня, заявил помощник госсекретаря, то, что надо поставить Украине уже и смертельное оружие, то есть реальное оружие, оружие, летальное оружие, для чего? А чтобы у России не было иллюзий».	00:39:36
1.9. Повернення до радянських позитивів, звернення до історії росії, до православія.	6 разів.	<p>«Вот православная церковь недавно провела вы знаете всемирный собор и Владимир Вольфович, мы вместе там были единство истории, единство народа, единство страны, это чрезвычайно важно для любого государства мира, поэтому, если позволите, вот у нас сегодня у нашего Святейшего Патриарха день рождения, я думаю, что вот роль нашего патриарха в защите православного мира и православных ценностей трудно переоценить, и мы видим сегодня, насколько высока тяга, в том числе и молодого поколения, к своим живым истокам. Выставка, которая проходит в манеже 2 год, она даёт ответ всем историкам, теоретикам и практикам на вопрос, какой должна быть история, учебника истории, учебник истории России, это должен быть учебник о любви к России».</p> <p>«Мы никакие не сепаратисты, мы не сепаратисты, это вы называете сепаратистами, мы воссоединяемся, мы возвращаемся, а сепаратисты — это Киев, я вам словами Артема, главы Донецкой Криворожской республики, отвечу котором почти 100 лет назад сказал большевицкому украинизатору Скрытнику, который, кстати, был из Киева, сепаратисты не мы, а вы, мы возвращаемся, мы воссоединяемся, поймите, мы возвращаемся туда, где мы были тысячу лет, а вы хотите вы же ребят оторвать нас в Европу в на Запад, чтобы Украина стала 51 штатом, никогда не будет этого».</p> <p>«Вот меня удивляет, знаете один из главных опытов Май-</p>	<p>00:44:30</p> <p>00:50:02</p> <p>01:15:34</p>

		дана, не умение терпеть, если бы украинский народ дотерпел до легитимных выборов, выбрали бы они своего Порошенко, осталась бы страна, а посмотрите сейчас на наших, вот, наши псевдоинтеллигентная, моментально курс доллара изменился, они еще не обеднели, но уже пошел визг, уже идёт вопрос: а зачем нам это надо? Ну, зачем мы в это влезли? Но ведь так было сытно. Вы можете себе представить, чтобы Российская империя прирастала при таком отношении, когда ничем не хотим жертвовать и хотим все время, чтобы брюхо было набито».	
2.1. Суб'єктивна оцінка подій з використанням авторитетів, експертів.	Постійно* — 58 разів безпосередньо висловлюється як-небудь суб'єктивна (оціночна) думка «експертами».		
2.2. Безпосереднє формування переконань у процесі надання інформації, імітація процесу народження істини.	5 разів.	«Что на самом деле произошло с Украиной и ее народом за это время, что он хотел и что получил в итоге. Владимир Вольфович, вы не обижайтесь, я знаю, что вы блестящий оратор, но можно, когда мы начнём говорить на Украине, я сначала дам, возможно и сказать нашим украинским друзьям» - враховуючи попередній контекст, справжнє ставлення ведучого до України зовсім не дружне, тому посилання до «українських друзів» використовується з метою отримання подальшої реакції від Жириновського. На тлі Жириновського Соловйов стає нібито «добрим поліцейським». Відбувається гра на контрасті з метою демонстрації нібито справжньо змагальних умов. Середньостатистичні глядачі реагують на більш помітний, яскравий «лозунг»: українські друзі, а попереднє ставлення ведучого втрачається – до 00:01:33 розгортається діалог у підтримку нібито демократичного ставлення Соловйова до «українських друзів».	00:00:20
2.3. Негативне емоційне зараження.	Постійно**	Постійні крики у студії – створюють перешкоди для сприйняття. Хаос, що відбувається у студії не надає можливості, навіть якщо поставити таку мету, побудувати (побачити, відчути) логічний розвиток думок ораторів.	

2.7. Використання негативного невербального забарвлення та/або негативного інтонаційного, як супроводу до нейтрального за змістом повідомлення.	1 раз.	«Завтра Украина отмечает день достоинства и свободы. Эта дата выбрана не случайно. Именно в этот день, год назад начался евромайдан на площади Независимости в Киеве, и в этот же день, 10 лет назад вспыхнула Оранжевая революция. Накануне праздника в незалежную прибыли американские кураторы Байден и Нуланд — проговорено з невідповідними мімічними проявами (гримасами), що разом зі змістом повідомлення будують саркастичну оцінку незалежності України та подій, що розглядаються.	00:00:15
2.8. Ігнорування принципів існування людства, причинно-наслідкових зв'язків, використання софізму.	8 разів.	<p>«Давайте отмотаем время назад, год назад Крым и Донбасс ещё в составе Украины, дотационные, как они говорят, регионы. Так слушайте, если мы дотационные, да чего же вы с таким остервенением пытаетесь, пытайтесь уничтожить население на Донбассе, отпустите нас, отпустите нас, мы будем жить так, как считаем нужным».</p> <p>«Вы постоянно говорите о том, что война, война, война на пороге, я это не оспариваю, потому что последнее заявление НАТО и заявление американского руководства, они в общем, оставляют мало иллюзий, то есть украинскую армию сейчас готовят действительно, как они считают, для боестолкновения де факто с Россией. Украина всё время говорит, и на Украине большинство считает, что они воюют с Россией, ну тогда у меня вопрос, а почему не объявлено военное положение? Если Украина считает, что на ее территорию вторглись иноземные захватчики, почему не они не объявят войну стране, которая вторглась, вот я, я просто не могу этого понять, если есть война, почему Украина не объявит войну? Где военные положения, что происходит? Они что, обманывают свой народ?»</p>	00:03:40 00:56:30
2.9. Використання лозунгів, наративів, основних ідей/думок пропаганди, зашумлених плутаним текстом.	30 разів.	«Вы знаете, мне кажется, что, 21 или 20, когда они объявили день, как правильно называется сейчас в Украине, да неважно, да, на самом деле надо в этот день отмечать начало конца украинской государственности, который произошёл год назад. Сегодня сохраняются еще теоретически какие-то слабые надежды на то, что все-таки ситуацию удастся стабилизировать, но последнее решение киевского руководства не подсчитывает на то, что Киев ещё способен к диалогу. Сегодня, к сожалению, куратором Киевской власти, американцам вот вы называли тех, кто сегодня приезжает и дают инструкции, им крайне необходимо поддерживать вот этот постоянный конфликт в центре Европы, и они будут делать всё для того, чтобы ситуация в Украине, не дать ситуацию в Украине стабилизироваться, но, для того, чтобы быть объективными уважаемые коллеги, давайте вспомним, с чего там начался этот Майдан, мы же все Владимир Алексеевич, мы прекрасно знали о том, что американцы готовят Майдан на 2015 год, и у нас и Все	00:05:04

об этом знали. У нас, как мы думали, у нас есть время для того, чтобы подготовиться мы, мы рассчитывали, что руководство страны это понимает и должно предпринять меры и шаги для того, чтобы подготовиться и противодействовать. Что же, что же в итоге мы получили да, метание Януковича между Россией и Евросоюзом с одной лишь целью, с целью вымогательства. Нас он вообще граждан Украины он считал холопами, которые будут бездумно выполнять его идиотские указания, и в итоге мы получили то, что сегодня 1000 парней из-за тупости жадности и трусости этого человека гибнут сегодня на востоке. 1000 ребят, сегодня сидят в тюрьмах, сегодня страна, в которой происходит гражданская война, поэтому вот я выскажу лично своё мнение, что я глубоко убеждён, что когда придёт время и на скамье подсудимых будут сидеть Киевская хунта и каратели, которые сегодня убивают наших товарищей, рядом с ними должен сидеть Янукович, тот, с кого всё началось»

00:06:16

«Вы знаете, тут ведь правильно был поставлен вопрос, с чего всё началось, да, на мой взгляд, вклад американцев и Европа, конечно, какой то есть, естественно, им хотелось, чтобы Украина от России откололась, вошла в Евросоюз, это очевидно абсолютно, но ведь что главное случилось? Ну мало ли кто хочет, какую страну втянуть Евросоюз, да, проблема же была в другом. Янукович действительно не, ну примерно 2 года говорил, да, да, мы в Евросоюзе, украинский народ радостно, ну конечно, хорошо быть в Евросоюзе чего же плохо, да какие там пенсии, там дороги, там и так далее, потом он развернулся, это всё происходило на фоне чудовищной коррупции в Украине, мы все помним золотые батоны и так далее, и, на мой взгляд, при всем при том, что был вклад и Запада, конечно, но ключевой момент следующий, это было восстание народа, который вышел протестовать против коррумпированной власти, которая в последний момент убила мечту большинства населения как минимум Киева значительной части Украины»

00:16:36

«Ну, я хочу сказать о том, что вот волей и судьбой я оказалась на Майдане 21 ноября, я была там, встречают очень ласково, чарочку преподнесут, ножки можно вытереть, ну, то есть тебя встречают вроде бы песнями и плясками, и ну заканчивается всё это очень плохо. И я вот согласна все таки с Владимиром Вольфовичем о том, что корни этой проблемы они далеко за пределами Украины, ещё 20 лет назад, наверное, они уже внимательно смотрели в сторону славянского мира и интересуют их не Украина, интересуется их Россия, им очень нужна выжженная земля плацдарм для того, чтобы под свои липкие ручки подкралась к нашей России, мы в Крыму понимали это всегда, и то что сегодня состоялась интервенция на территории Украины, это очевидно, и то, что сейчас там оккупационное правительство, мы это знаем и о том, что в о том, что сегодня под Киевом находится там, где казармы беркут, а сейчас там находится ихняя гауляй-

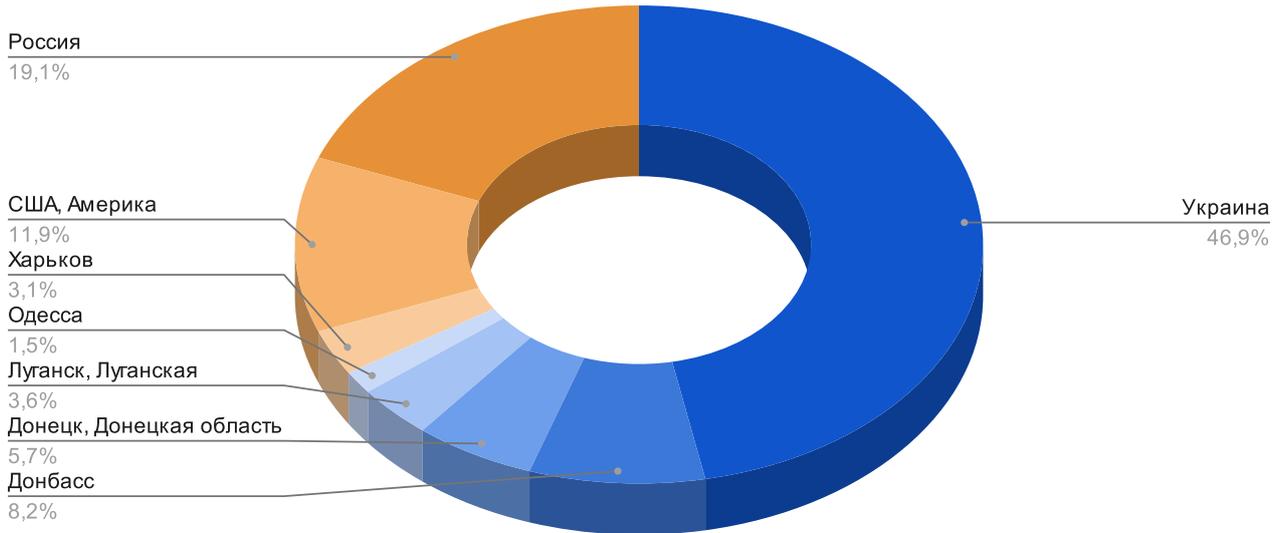
		<p>торские войска НАТО, мы тоже знаем, потому что сегодня уже нельзя опираться больше на национал. предателей, на Яроша, потому что они становятся опасны, какой он бы он не был предатель, Ярош украинского народа, он так же, как Бандера не допустит, чтобы сегодня уничтожалась Украина. Мы же знаем, что с Бандерой расправились, отправили его в концлагерь, у него был отдельный коттедж с коврами, ковровыми дорожками, но он на каком то этапе был невыгоден. Точно так же сегодня Ярош будет не выгоден Украине. Что происходит в Украине, это как в сказке, чем дальше в лес, тем страшнее, по Андерсону идёт голый Порошенко, вся Европа аплодирует и говорит о том, что а король великолепно одет, всё у них в порядке с демократией, единственный, кто говорит против, России, Путин, а король то голый, но весь мир аплодирует, можно ли с этим миром сегодня договориться? Нет, они же заказчики всего этого, мы это прекрасно понимаем и сегодня это как знаете, как только в мультфильме «ну погоди» заяц договорился с волком, он шустрый, а здесь волк голодный, и сегодня договориться невозможно России будет ни с Европой, ни с Соединёнными Штатами по Украине»</p> <p>«Мы пытались то же самое у себя сделать, вам нельзя, нас просто пригласили в администрацию, президента и объяснили, пожаловался посол США, вот, и сразу раз и закрыли, а это Янукович президент, хотя очевидные вещи, Янукович президент».</p>	00:22:38
--	--	---	----------

Висновки

Телепрограма, яку ми проаналізували, вийшла в ефір 20 листопада 2014 року. На цей час відбулася анексія Криму, часткова окупація Донецької та Луганської областей. Перед цими подіями, під час Революції Гідності, з України втік колишній президент Віктор Янукович. До повномасштабного вторгнення лишалося 8 років. Проте вже на той час пропагандисти поширювали базові наративи, які в наступні роки використовували в інформаційній війні проти України. Насамперед це утвердження унікальної ролі РФ як рятівниці світу, та виправдання будь-яких її дій як таких, що служать на користь власного народу та інших країн. При цьому пропагандисти вже розпочали створювати негативний образ України як ворожої держави, у якій активно розвивається націоналістична та фашистська ідеологія. Якщо сталими наративами можна вважати протиставлення Сходу і Заходу в Україні, що активно використовували під час передвиборчих кампаній 2004 і 2010 років, то представлення України як агресора (передусім щодо власних громадян) стало тим підґрунтям, на якому пізніше сформували позитивне сприйняття російськими громадянами вторгнення в Україну. Створення образу ворога (наративи знищення російської мови та культури в Україні, невизнання автономії мешканців Донецької та Луганської областей, підтримка націоналістичних ідей тощо) — все це вже в 2014 році почало поступово змінювати ставлення пересічних росіян до українців й України загалом.

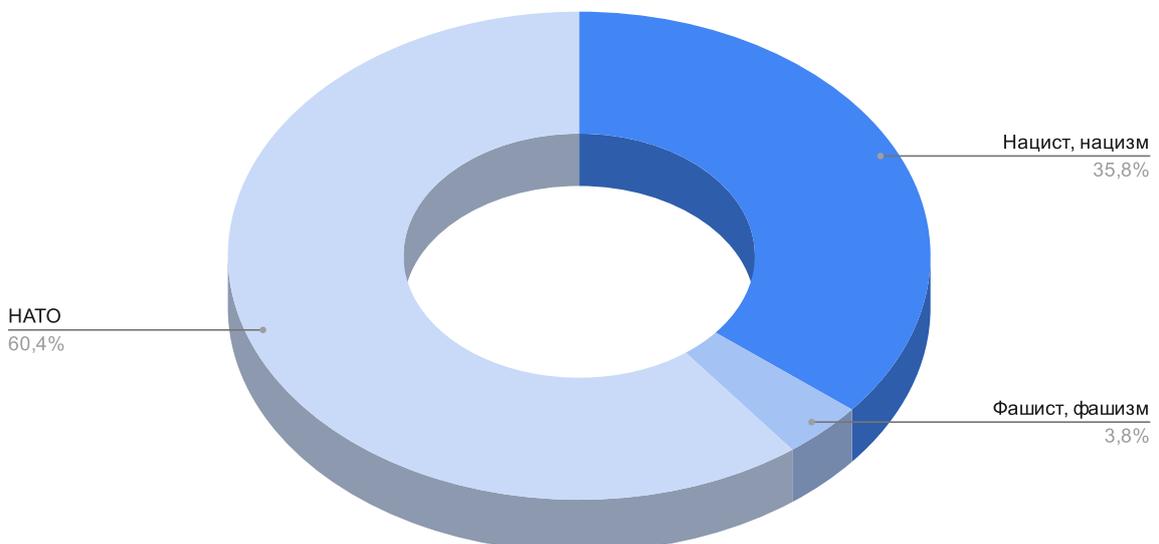
Частотність вживання топонімів у тексті телепрограми

- Україна (в різних граматичних формах) — 91 вживання;
- Донбасс — 16;
- Донецьк, Донецька область — 11;
- Луганськ, Луганська область — 7;
- Одеса — 3;
- Харків — 6;
- США, Америка — 23;
- Росія — 37.

Негативно оцінні лексеми

- нацист, нацизм — 19;
- фашист, фашизм — 2;
- НАТО — 32.

Загальний час діалогу про Україну — **01:18:07**.

З вказаної кількості, **слів, що містять пропагандистський зміст проти України** (згідно із кластерним аналізом) — **7451**, знаків без пробілів — 40791.

Тобто **77,2% слів**, що лунали у передачі (у блоці, присвяченому Україні) **містили антиукраїнську пропаганду**. Тобто пропаганда лунала протягом **60 хвилин із 78** загальних хвилин ефірного часу, присвяченого подіям в Україні.

Дослідження телепрограми російського пропагандиста Соловйова від 27.08.2017

Відео

Текстова розшифровка відео

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження

Вступ

Телепрограма російського пропагандиста В. Соловйова, яку ми проаналізували, вийшла після святкування Дня Незалежності України в 2017 році. На той час вже понад три роки Україна проводила антитерористичну операцію та операцію Об'єднаних сил. Після анексії Криму і захоплення частини Донецької та Луганської областей росією, активні бойові дії припинилися, а протистояння перетворилося на зіткнення на лінії розмежування. Якщо свою роль в анексії Криму рф не заперечувала, то від окупації Донбасу відмежовувалася, намагаючись представити її як «громадянську війну». Саме це і стало центральним питанням у телепрограмі, оскільки прагнення заперечити активну участь рф та її вплив на війну на Донбасі зумовило пошук таких наративів, на які можна спиратися, просуваючи концепт «громадянська війна». Базовим наративом стали відмінності Сходу і Заходу України (культурні, мовні, історичні тощо), що викликало обговорення псевдоподілу країни на зони впливу різних держав. Вибір телепрограми 2017 року зумовлений можливістю продемонструвати основні тенденції та зміни, що відбулися після 2014 року.

Програма охоплює тематичний блок, присвячений подіям в Україні, а також обговорення «антитерористичних» місій рф у Сирії. Таке поєднання є не випадковим, адже порівняння відбувається за аналогією: дії рф в Сирії «проектуються» на Україну. Так, заявлена ведучим тематика цього блоку, сформульована в такий спосіб: «За это время освободили Алеппо и Пальмиру, вернули существенную часть территории под контролем властей, помогая восстановлению экономики. И все это скорее вопреки, а не благодаря доброжелателям России, пока мы боремся с терроризмом». Використано такі ж концепти, що поширені в наративах російської пропаганди щодо України: звільнення, повернення, відновлення, тероризм. На той час рф вже вела активні бойові дії в Сирії, прикриваючись гуманітарними та миротворчими гаслами. Такий підхід використовували під час підготовки громадськості до повномасштабної війни в Україні.

У першому тематичному блоці телепрограми обговорювали святкування Дня Незалежності в Україні та зосередили увагу на присутності іноземних військових на параді. Серед учасників обговорення відомі російські політики: В. Жириновський, С. Желязняк, М. Погребенський тощо. Ведучий В.Соловйов задає тему розмови, провокуючи її конфліктне обговорення. Основні наративи зосереджено на відсутності в Україні справжньої державності та незалежності, утім, зафіксовано і сталі наративи, сформовані ще в 2014 році (націоналізм, фашизм, зовнішнє керування тощо).

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в телепрограмі	Коментар експерта
1. Підготовча стадія		
Мова спілкування.	Російська.	
Стилістика спілкування.	Публіцистична.	Усі запрошені учасники спілкуються в межах публіцистичної стилістики, можливі окремі елементи розмовно-побутового мовлення під час емоційного обговорення.
	У меня был такой способ борьбы с коррупцией в России, если всем ненадолго из России, но, скажем, уехать, улететь на Луну , то коррупции тоже не будет, а потом вернуться.	
Загальний зміст.	Обговорення святкування в Україні Дня Незалежності, під час якого відбувся військовий парад із запрошеними військовими зарубіжних держав.	До основної теми додано обговорення військових дій РФ у Сирії.
	На этой неделе Украина отметила свою независимость , и никого же не удивляет, что ее независимость выглядит как парад иностранных армий на центральной улице Киева. Речь Порошенко длилась 18 минут, в течение которых он 14 раз упомянул Россию.	Основна тема — залежність України від інших держав, її незалежність як держави та протиставлення Росії.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 60 хвилин.	Безпосередньо семантико-текстуальному аналізу підлягала частина телепрограми, присвячена Україні. Враховано і наративи, представлені в інших частинах.
Форма текстового матеріалу.	Відео, стенограма.	Семантико-текстуальний аналіз здійснено за стенограмою.
Комунікативна мета учасників.	Полеміка, оцінювання подій в Україні та просування адресатам російської позиції.	Виформування основних пропагандистських наративів.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Полемічний, конфліктний.	Переважає полеміка щодо певного питання, що має політологічний характер і перетворюється на спростування і заперечення думок опонента.

	<p><i>Владимир Жириновский:</i> Вот если вы говорите, что русские партии в Киеве получили мало голосов, вы правильно говорите, кто виноват, вы опять молчите. Русский царь виноват, демократом был, он Польше создал отдельный парламент, отдельный флаг, Конституция финнам, ну и где они все убежали от нас, политика задабривания в национальном вопросе ведет гибели.</p> <p><i>Михаил Погребенский:</i> Это другое совсем.</p>	<p>Діалоги учасників полеміки переважно мають конфліктний характер, оскільки містять висловлення незгоди з думками опонентів.</p>
<p>Попередня фіксація лінгвістичних маркерів пропаганди.</p>	<p>Вот там был такой же уголовный кодекс, как сегодня на Украине, вот, нацистский, профашистский, они списали полностью о Муссолини, попробуй сказать, что в СССР хорошо живут — в тюрьму, понятно, я об этом говорю, надо путать, как сегодня.</p>	<p>Вже у вступній частині телепрограми наявні лексеми: фашизм, націоналізм, антропонім Муссоліні, що вказує на сформований образ України як націоналістичної та фашистської держави.</p>
<p>2. Аналітична та порівняльна стадії</p>		
<p><i>Визначення тематики тексту</i></p>		
<p>Незалежність України є несправжньою, оскільки країни залежить від західних партнерів, які насправді все вирішують (<i>західний проект, західні армії, іноземні армії, куратори, західні офіцери</i>).</p>	<p>Если говорить серьезно, то ведь когда Майдан начинался и никто изначально не предполагал, что это некая борьба за независимость Украины, потому что печенюшки сразу были понятно чьи, указания были сразу понятно чьи, деньги были сразу понятно чьи, поэтому Украина изначально создавалась после майдана как прозападный проект, поэтому удивляются, тому что на сегодня услуга западные страны и не стесняются своего там активно том числе военного нынче присутствия на территории Украины, ну тут нечего делать нечего, стесняются, это был бы секрет Полишинеля, в офисах украинских министерств, спецслужбах украинских сидят офицеры западных спецслужб, кураторы со стороны соответствующих ведомств Соединённых Штатов Америки и никоим образом не мнутя давать указания директивам.</p>	<p>Україну представлено як несамотійну країну: Революція Гідності зазначена як західне втручання (цей наратив відповідає зафіксованому у програмі 2014 року), а роль західних країн (Європи і США) максимально абсолютизована.</p>
<p>Незаконність політичної влади в Україні (мовні маркери: <i>киевский режим</i>,</p>	<p>...многие регионы Украины сегодня Киев не считают как бы да своим начальством, они совершенно по-другому думают совершенно, другие</p>	<p>Порівняно з 2014 роком пропагандистські штампи зменшилися, замість «київська хунта» і «київ-</p>

<p>киевская хунта, государственный переворот, нелегитимный президент).</p>	<p>решения принимают и в лучшем случае не скажем так, демонстративно не отсылают Киев назад на Днепр.</p>	<p>ський режим» вже використовують «Київ», «київська влада», проте в такому ж зневажливому значенні.</p>
<p>Війна із США і Європою в Україні (мовні маркери: <i>оружие НАТО, война с США, наемники</i>).</p>	<p>Что такое в Очакове созданию значит, центра управления ВМС Украины якобы о чёрном море это типичная речь американцев, они под видом национальное, управление национальными вооруженными силами строят подобные центры, их строят американцы, начинают американское оборудование, американские советники и так далее, и так далее, это на самом деле система управления всех сил НАТО, болгар, турок, румын и так далее, против нас направлено.</p>	<p>Використано аббревіатуру НАТО, поєднано з етнонімами (американці, болгары, турки, румуны). Українські ВМС схарактеризовано як такі, що є базою для НАТО.</p>
<p>Україна проти автономії Донбасу (мовні маркери: <i>«8 лет бомбили Донбасс», «пожалейте детей Донбасса», «где вы были 8 лет»</i>).</p>	<p>... я горжусь Донецкой республикой, Луганская республикой, горжусь шахтерами Донбасса и всеми, кто там живет и сражается, и кто предлагает другую, человекообразную историкобразную, культуробразную, в общем то хоть сколько-нибудь осмысленную альтернативу тому бедламу, которая происходит на несчастной Украине под руководством вот этой самой верхушки, которая, конечно же, должна была бы праздновать на Крещатике отнюдь не день независимости.</p> <p>... хозяин уже знал, что надо делать, кровью надо залить Донбасс и то, что происходило сейчас в Киеве, то, что мы с вами видели, это не оперетка и относиться к этому надо серьезно.</p>	<p>Наратив <i>«8 лет бомбили Донбасс», «пожалейте детей Данбасса», «где вы были 8 лет»</i> ускладнюється прославленням місцевих терористів і звинуваченнями НАТО та Європи у знищенні Донбасу.</p>
<p>Погрози з боку російських політиків на адресу України та українців.</p>	<p>... но это хозяин пришёл, говорит, вы тут держите за нас, а то мы вас накажем, это все больше и больше антироссийским плацдармом, враждебный нашей стране и дальше от разговоров пора переходить к делу.</p> <p>Люди оттуда с юго-востока должны учиться Санкт-Петербурге, Москве, десятки тысяч должны учиться, всем, кто хочет, должны вручаться паспорта граждан Российской Федерации,</p>	<p>Вже фіксуємо заклики до активних дій. Прямих погроз немає, але наявні непрямі заклики до того, щоб замість розмов здійснити конкретні дії щодо України.</p> <p>Непрямі заклики до порушення територіальної цілісності України силовим шляхом.</p>

	и эта территория должна отторгнута от Киева, присоединенных к Москве.	
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>		
Абстрактна лексика на позначення політичних процесів (<i>незалежність, демократія, влада, політичний процес</i>).	На этой неделе Украина отметила свою независимость , и никого же не удивляет, что ее независимость выглядит как парад иностранных армий на центральной улице Киева. ... на Украине, которая пытается изображать из себя демократию , кроме того, которая подтверждено властями, нет, никакой дискуссии общественно нет никакой полемики нет.	Абстрактна лексика є номінаціями політичних процесів та явищ, що відбуваються в Україні. Нейтральні або позитивно оцінні лексеми вжито переважно в іронічному і переносному значенні, що актуалізувало негативну конотацію.
Фразеологічні кліше метафоричного характеру.	... на самом деле эту майданную революцию совершили олигархи, вот какой-то период это будет, вот от Москвы, когда-то Хвильовый так писал: "геть от Москвы, вот это украинское видродження ", кстати говоря, Кучма первый начал вот эту тему прокачивать , Украина не Россия...	Створення новітньої фразеології, що стає оцінними кліше для характеристики подій в Україні.
Ідеологія фашизму та націоналізму (<i>бандеровский, бандеровец, национализм, фашизм</i>).	... день так называемой независимости Украины, приветствием бандеровским сначала легализовали националистическую идеологию , потом приняли ее, как правило игры, и теперь Порошенко ни слова без того, чтобы сказать что-то в этом духе, а дух это какой, украинский национализм специфический сейчас Украина проходит, можно называть проект проектом формирования национального государства , но если будете пытаться устроить национальное государство на националистических принципах , то на самом деле вы будете абсолютно жёстко выдавливать и выживать из своей среды всех тех, кто не является той самой титულიй нацией .	Незмінним з 2014 року залишається акцентуація української патріотичної ідеології як націоналістичної через вживання лексем «націоналізм», «фашизм», «бандерівський».
Топоніми (<i>Київ, Москва, Вашингтон</i>) як метонімічні назва держав.	... вот и здесь Киев против Москвы , но не против то Вашингтона, Вашингтон то далеко, а Россия здесь	Таке метонімічне перенесення використовуються для конкретизації осіб, тобто йдеться про столиці держав, де знаходиться відповідна влада.

<p>Антропоніми на позначення європейських та американських політиків.</p>	<p>... у них сейчас Волкер за них все говорит, они внимательно слушают, что им Волкер скажет.</p>	<p>Використання прізвищ американських і західноєвропейських політиків під час обговорення подій в Україні вказує на утвердження «зовнішнього керування» державою.</p>
<p>Стилістично знижена, негативно оцінена і просторічна лексика.</p>	<p>Выходит Порошенко на трибуну и говорит широкий эротический автобан нас ждёт, это плевать, что в Евросоюзе сказали, что вообще не рассматривает вопрос вступления Украины в Европу. Более того, Голландия записала в договор об ассоциации, что не будет никогда рассматриваться этот вопрос. Порошенко выходит и врёт по этому поводу, потом выходит и говорит, НАТО, наплевать, наплевать, притом, что даже американцы заявляют, что никакого НАТО и близко не будет.</p> <p>...так никто не вернется, никто не вернется вы, уже обманули, Евросоюз уже обманули, и так вы делаете 300 лет от Богдана Хмельницкого и Мазепы.</p>	<p>Зміна публіцистичної стилістики та розмовно-побутову вказує на демократизацію мовлення і прагнення бути зрозумілим пересічним росіянам.</p> <p>Негативна узагальнена оцінка українців з вказівкою на те, що брехливість притаманна народові взагалі.</p>
<p>Інвективи на позначення українських політиків та українців загалом (<i>сволота, негідник, шушера, укр тощо</i>).</p>	<p>Плахотнюк агент Порошенко такой же негодяй и сволочь, заявляет...</p> <p>...а большевики предательским методом отдали всё это всякой национальной шушере.</p> <p>Национальные шушери, это Порошенко, это Бандера, это и многие другие. Я может быть неправильно, националистическая шушера.</p> <p>мы должны беспокоиться, пока вот эти, выжившие из ума люди не сделать так, что 25 поколения смысле, что там среди них многие скажут так мы же украи. У них же укр Саакашвили укр Аваков, ещё кто-то там хватит нельзя держать это не враги, мы хотим защитить от таких как вы.</p>	<p>Приниження та негативні оцінки українських політиків. Також вживання негативно оцінених номінацій на позначення українців.</p>
<p>Заперечення присутності російських військ на окупованих територіях.</p>	<p>... Волкер говорит, российские войска на Донбассе, да прошу доказательства, неважно, да он говорит</p>	<p>Представлення збройної агресії та окупації як внутрішнього конфлікту та</p>

<p>ваних територіях через вживання пропагандистських кліше (<i>російська війська, докази, громадянська війна</i>).</p>	<p>российское войско, почему? Потому что они не могут признать факт гражданской войны, а если они говорят, что не гражданская война на Украине, это какие Минские соглашения? Потому, что минские соглашения все-таки ДНР, ЛНР, значит с ними надо разговаривать, а если они не могут с ними разговаривать как со стороной, тогда надо доверять войну России. Поэтому на следующем витке их невольно будут подталкивать к тому, у них просто нет другого выхода, они говорят, вот что надо воевать с Россией.</p>	<p>громадянської війни.</p>
<p>Топоніми на позначення територій і міст Східної та Південної України (<i>Одеса, Харків, Схід, Захід, Крим</i>), а також вживання топонімів радянського періоду.</p>	<p>...мы должны, первое, защищать свои интересы, защитить интересы родины, России на русский народ, народ юго-востока Украины от Одессы до Харькова это наши люди.</p> <p>... И если Крым мы не вернули в Россию, в Крыму уже давно был бы такой базовый управления и не надо тут больше рассуждать на эту тему.</p> <p>... В принципе, когда Михаил Борисович вспоминает 17 год и говорит, что там в Киевской губернии как то так проголосовали, я хочу спросить, может быть, это и так, только причем тут Одесса? Причем тут Харьков? Причем тут Катеринослав, Днепр, Днепропетровск? Днем причем Елизаветаград, не говоря уже там, Донецкий бывший Юзовке или или в том же самом Луганске, совершенно ни при чем, это было частью чисто советского проекта.</p>	<p>Частотне вживання топонімів на позначення українських міст і територій, а також топонімів радянського чи російсько-імперського періоду.</p>
<p>Позитивні номінації російських військовослужбовців (<i>миротворцы, освободители</i>).</p>	<p>...оказывается наши миротворцы, которые абсолютно, должны уйти из Приднестровья, а это что означает?</p>	<p>Позитивна оцінка російських військовослужбовців.</p>
<p>Ад'єктивні словосполучення (<i>русский мир, русский язык, русская культура, русская церковь. Православная вера</i>) як маркери позитивної оцінки рф.</p>	<p>... Нет, нет, у нас другом друзья, которые считают, что от нас идут варварство, что русский мир надо уничтожать, закапывать в землю его носителей это позиция чисто друзей, конечно.</p> <p>... И Порошенко, и Кучма об этом же говорят, да Кучма говорил, что</p>	<p>Частотні вживання ад'єктива «російський» у різних контекстах як позитивно оцінної характеристики. Формування ключового концепту ідеології агресора «російський світ» через маркери мови, релігії та культури.</p>

	<p>проблема Крыма была, что не учли русский язык и русскую православную церковь, а Порошенко говорит, что вот этот Донецк, это большая проблема, опять же из-за языка и конфессий.</p>	
<p>Мілітарна лексика (<i>війна, стріляти, вторгнення, зброя</i>).</p>	<p>... Украина для того, чтобы нанести максимальный урон России, а в пределе спровоцировать региональную или глобальную войну через это, в принципе Чехов был прав, если ружье висит, оно выстрелит.</p> <p>... Давайте оружие любое Украине, быстрее, как можно больше, это оружие, все пойду против Киева, все русские офицеры, кто там еще есть и русское население они ничего не будут давать, ничего они боятся внутреннего восстания там на всей территории Украины.</p> <p>... Следует исходить из того, что если ружье висит на стене, оно выстрелит, если оно готовится последние годы для того, чтобы это сделать, они это обязательно сделают, в какой момент мы не знаем, но они точно это сделают.</p>	<p>Непряме звинувачення України у намірах розв'язати війну. Фіксуємо підготовку ґрунту до виправдання вторгнення: «напасти першими, поки не напала Україна».</p>
<p>Лексеми на позначення окремих територій України. (<i>розподіл України, розкол, юго-восток, Східна Україна, Південна Україна, Західна Україна, частини</i>).</p>	<p>...как закончится все это вот то, что сегодня происходит на Украине, неизбежен раздел Украины так приняли решение в Брюсселе и Вашингтоне, это не мое решение. Юго-восточная Украина отходит России полностью как части территории России. Северо-Западная будут решать, возможно, будет небольшое государство типа Словакии Галиция со столицей во Львове.</p> <p>... это есть вот эта та именно идеологическая подкладка, которая пропагандирует идею отделения Украины западной части Украины, в том числе отделение Украины от России.</p>	<p>Топоніми на позначення частин території України як окремих адміністративних утворень свідчать про порушення територіальної цілісності України.</p>
<p>Етноніми (<i>росіянин, русский</i>) та ад'єктиви (<i>російський</i>) на позначення українців.</p>	<p>... пройдут десятилетия, потом всем будет вам стыдно, там в Киеве, что вы творили с 91 там по 2020 год, сколько позора вы на свою голову опустили, когда русские перестали быть русскими.</p>	

<p>Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (<i>США, Європа, НАТО</i>).</p>	<p>... главная опасность его не в том, что это там победители, нет, а в том, что в Украине сильна партия войны, раньше они слышали, знали, что вроде Америка поддерживает, то есть НАТО поддерживает, сейчас они увидели в явной форме, что есть за спиной у этих агрессивно настроенных и неконтролируемых никем, в том числе Порошенко людей, стоит НАТО, а поскольку мозгов там немного, примеры могу привести...</p> <p>... ту ловушку, в которую Украину затягивает сейчас Украина, можно называть проект проектом формирования национального государства, но если будете пытаться устроить национальное государство на националистических принципах, то на самом деле вы будете абсолютно жёстко выдавливать и выживать из своей среды всех тех, кто не является той самой титульной нацией. Европа и Соединённые Штаты, нам ни в коем случае не надо повторять, нам не надо идти на поводу у этой ловушки.</p> <p>Я же сказал, что американцы, американцы дают целовать, дают целовать сапог, сапог нравится, вот и всё, тут обсуждать нечего.</p>	<p>«Целовать сапог» свідчить про невизнання України як самостійної та незалежної держави, характеризування її як залежної та керованої ззовні.</p>
<p>Етноніми на позначення представників народів, що населяють Україну.</p>	<p>... да пусть они хоть за чёрта дьявола голосуют Бог с ним, если там есть наши люди, мы их поддержим, даже если они из Закарпатья, русины, венгры, мы их тоже поддерживаем, хватит, нужно действовать.</p>	<p>Потрактування всіх національностей, які проживають в Україні (крім українців) як росіян, які «потребують захисту».</p>
<p>Топоніми окупаційної влади (<i>ДНР, ЛНР, Новоросія, Донбас</i> як окрема держава).</p>	<p>... и в это будет играть Донецкая и Луганская народные республики, потому что у них есть свое представление о том, что должно быть на этой территории.</p> <p>... Я полностью согласен, что необходимо увеличивать квоты для того, чтобы могли люди из разных стран учиться в России не только с Украины, не только с ДНР, ЛНР со всех стран мира, потому что это люди, которые здесь будут обретать друзей и соратников на всю свою</p>	<p>Порушення територіальної цілісності України через визначення терористичних угруповань як окремих держав.</p>

	<p>последующую жизнь.</p> <p>... существование ДНР, ЛНР, который местные украинские власти боятся признать, страшно тем, что они реализовали принципы Майдана.</p> <p>... по сути, революция достоинства реализована в ДНР, ЛНР.</p>	
<i>Основні наративи</i>		
«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.	<p>... ничего похожего нет в украинском национализме. Он устроен так, что главная задача и цель оторваться от России, и чем успешнее реализуется эта задача, тем ну как бы лучше для этого самого национализма.</p> <p>... независимость у них у философии национализма заключается исключительно в том, чтобы быть независимым от России.</p>	Українська державна ідеологія ототожнена з німецьким фашизмом та крайнім націоналізмом.
«Україна буде поділена на Західну і Східну частину та відійде до інших країн — Польщі, Румунії, Угорщини, росії».	<p>... этой Украины больше нет, есть борьба за украинское наследство и точно будет в этом играть Польша, в это будет играть Румыния, будет да, Венгрия, будут ещё интересанты, ... и как минимум до Днепра, дойти, ну в части тех части тех, кто не участвовал в шабашах, которые Погребинский здесь описывал, будет предложено со стороны Донецка и Луганска, а остальным областям участвовать в разделе обанкротившейся и погибшей Украине.</p>	Україну потрібно поділити і знищити її державність та суб'єктність.
«України як держави не існує».	<p>... Сейчас временно территориальное образование под названием Украина.</p> <p>... украинцы не понимают, им не нужна была их, собственно, независимость, их используют, чтобы оторвать русские земли от Российской империи, а потом от Советского Союза.</p>	Україна не має державного статусу де-факто, і цей статус Україні не потрібен.
«Україна вбивала і вбиває мирних мешканців Донбасу».	<p>... Они все равно цель одна натравить Украину на Россию, она не победит, но вечный очаг — это поставка вооружений, вечный очаг это значит, контраргументы переого-</p>	Меншою мірою (порівняно з 2014 роком) звинувачення України у знищенні Донбасу та його мешканців.

	воры с Москвой, мы готовы пойти на встречу, ну у вас там кровь, насилие, Донбасса и так далее.	
«Україна повинна бути разом з росією». Один народ.	... Я скажу честно, я считаю в государстве должен жить один народ, исповедую одну веру, один язык. ... В 14 году надо было весь дружественный России юго-восток вернуть в лоно России в лоно родины-матери и не надо было сопли развозить, когда бы не было проблемы ни Донбасса, ни Приднестровье, а в Киеве.	Повторення наративів про відсутність культурних та історичних відмінностей між Україною та рф, обговорення питання доречності анексії українських територій.
«Захід (США) хочуть знищити росію»	Мы находимся в совершенно объективной политической, геополитической реальности, где каждое государство, несмотря на то, что хорошие добрые люди, закончившие вузы в России, где-то сейчас работают в НАТО, будет команда будут жать кнопки и стрелять. Он собирается воевать с Россией , это главное, главное утверждение, главный предмет, который интересует Порошенко, но он не Порошенко интересуется, он интересует его хозяев.	Україна — це плацдарм для нападу США та європейських країн на рф, Україна не має політичної самостійності.
«Захід України проти Сходу України».	И я верю в то, что люди на юго-востоке Украины от Одессы до Харькова и от Киева до Донецка учредят там новую страну с нормальными другими принципами не бандеровским, с тем, чтобы качественно осуществляют транзит и при этом, чтобы там не было базы американцев под Очаковым, потому что там она никому не нужна.	Підтримка сепаратистських ідей щодо відокремлення Півдня і Сходу України як потенційно російських територій.
«Південь і Схід України — це культурно та історично російські території».	... юго-восток, правильно говорит Дмитрий, Харьков, Донбасс, Одесса это что, Украина? Да там много прослужил, не похоже, это было на Украину на что угодно, это Россия, это русские создавали, ... в пророссийском на юго-востоке Украины Очаков, да, ну куда дальше это легендарная для нас в общем, то даже наименование местности.	Підготовка ґрунту для територіального розподілу України на частини під протекторатом різних держав, зокрема рф.
«Росія має особливу місію у світі».	Потому что на самом деле мы не пытаемся топтать, как это делают сей-	Місія рф як миротворця, який прагне порозуміння.

	<p>час на Україні западні війська, ми пытаємося предлагати с абсолютно цивілізований, об'єднуючий формат, який може як можна як гораздо більше принести, чем любая попытка ескалации даже інформаційної війни.</p>	
<p>«Україна планує війну проти росії, тому потрібно напасти першими, спрацювати «на випередження».</p>	<p>... мы должны не дожидаться как сказал Дмитрий, когда же они перейдут к военной части, мы начали ответ, мы должны опередить их, в войне побеждает тот, который чуть немножко опережает, мы 22 июня 41 тоже говорили, то ли это будет, а то ли этого не будет.</p> <p>... наши миротворцы, которые абсолютно, должны уйти из Приднестровья, а это что означает? Это означает войну против нашего населения.</p> <p>Но если слушать украинских коллег, то вы собирались уже в Кремле устраивать гулянки и завоевывать российскую территорию.</p> <p>... Я могу сказать, что на самом деле самое страшное сейчас может произойти, это как раз, если возьмет Украина объявит войну России и тут же сдастся и нам придёт, придётся иметь дело, условно говоря, с этим хаусом развалом 40 миллионным, которые, которые на самом деле устроили за последние несколько лет.</p> <p>... никакого другого применения для этой Украины кроме как агрессия против России нет.</p>	<p>Новий наратив порівняно з 2014 роком, що свідчить про зміну вектора російської пропаганди на звинувачення України у провокації збройної агресії та виправдання майбутнього вторгнення. Наратив має масштабний характер.</p>
<p>«Українська влада є незаконною».</p>	<p>... день независимости Украина отмечает 24 числа, это 24 августа, что соответствует окончанию путча тогдашнего в Советском Союзе и немцы проводят фокус, проводит такую параллель не случайно на Украине день независимости проводят связывают с днем путча, и это привело в конечном итоге к майданному путчу в Киеве.</p>	<p>Українська Революція Гідності та отримання Незалежності порівняно з незаконним переворотом і захопленням влади.</p>

	3. Узагальнювальна стадія.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні нацисти і фашисти». • «Україна як держави не існує». • «Україна знищує населення Донбасу». • «Українці і росіяни — один народ». • «Захід і Схід України мають різну ментальність, мову і культуру, Південь і Схід — історично і культурно пов'язані з росією». • «Росія має особливу місію рятівниці світу». • «Україна є агресором і планує війну проти росії». • «Українська влада — незаконна».

Дослідження передачі за Методикою кластерного психологічного аналізу наявності пропаганди (КПАП)

Передача «Вечір з Владимиром Соловйовим» від 27.08.2017			
Номер кластеру та його назва згідно методики КПАП	Кількість використання протягом передачі	Приклади використання	Час відео
1.3. Повідомлення про «звірства» з боку українців, ЗСУ.	1 раз.	... я считаю, что <u>главная опасность его не в том, что это там победители, нет, а в том, что в Украине сильна партия войны, раньше они слышали, знали, что вроде Америка поддерживает, то есть НАТО поддерживает, сейчас они увидели в явной форме, что есть за спиной у этих агрессивно настроенных и неконтролируемых никем, в том числе Порошенко людей, стоит НАТО, а поскольку мозгов там немного, примеры могу привести, они могут учинить любое безобразие и агрессивную действие на границе с Донбассом запросто, в этом большая опасность.</u>	01:04:56
1.4. Викривлені повідомлення відомих людей, політиків.	8 разів.	... «Поэтому вот-вот так теперь будет да, вот какой-то период это будет, вот от Москвы, когда-то Хвильовый так писал: «Геть от Москвы, вот это украинское видрождення», кстати говоря, Кучма первый начал вот эту тему прокачивать, Украина не Россия, так книга вышла 1999 году, если не ошибаюсь».	00:22:52
		... Он собирается воевать с Россией, это главное, главное утверждение, главный предмет, который интересуется Порошенко, но он не Порошенко интересуется, он интересуется его хозяев.	00:33:19
		... Понимаете же интересно, как, как происходит потеря смысла, все здесь это видит. Выходит Порошенко на трибуну и говорит широкий эротический автобан нас ждёт, это плевать, что в Евросоюзе сказали, что вообще не рассматривает вопрос вступления Украины в Европу. Более того, Голландия записала в договор об ассоциации, что не будет никогда рассматриваться этот вопрос. Порошенко выходит и врёт по этому поводу, потом выходит и говорит, НАТО, наплевать, наплевать, притом, что даже американцы заявляют, что никакого НАТО и близко не будет. Порошенко выходит и врет. И вот так вот во всём, Корочев выходит сюда и врёт.	00:37:45
1.5. Протиставлення досягнень РФ не долікам України та інших країн, підкреслення	2 рази.	... Почему такие взрослые самостоятельные Украина, Польша, Прибалтика, Грузия никак не могут избавиться от каких-то послеродовых комплексов новых государств.	00:01:15
		... Сейчас одну секундочку, вот я даже была такая Олимпиада в Берлине, помните? И тогда весь мир приветствовал чуть ли не как правильную сторону истории, Кроме Советского Союза, которые не поехал, американ-	00:26:36

особливості РФ (її особливої місії).		цы поехали, выступали, тогда ещё был такой известный автомобильный магнат Форд, который тоже считал, что на правильной стороне истории и печатал дикий антисемитские листовки, да, а вспомните, как Америка приветствовала мнение. - А к чему это сравнение? Мы хотели современный Запад, что сегодня гитлеровская Германия, или что? - Потому что когда вы говорите, потому что, когда вы говорите, какая страна истории правильная, хочу напомнить, Наполеон считал, что его страна история правильная, Карл шведский считал, что страна история, а Чингисхан до сих пор уверен, что его страна правильная.	
1.6. Борьба з опозиційними ідеями шляхом їх висвітлення та подальшого спростування.	2 рази.	... Знаете почему вы не даете сказать Куликову, я вам скажу, потому что вы боитесь, что он скажет главное скажет главное, он скажет, что существование ДНР, ЛНР, который местные украинские власти боятся признать, страшно тем, что они реализовали принципы майдана, потому что вы ничем не отличаетесь от власти Януковича, который также шел в Европу, он же как раз придумал евро соглашение. Вы не меняетесь тех же, потому что так как при Януковиче у вас правят олигархи, вы ничем не меняетесь, там как при Януковиче у вас страшное воровство, даже выступ, то есть, по сути, революция достоинства реализована в ДНР, ЛНР. - Скажите, когда там выборы были? Когда выборы были в ДНР, ЛНР, когда выборы были? - Там то как раз были выборы, а у вас выборов не было. - Там есть парламенты, там хоть есть какие-то советы действующие? Там один Захарченко назначенный отсюда, и Плотницкий назначенный отсюда. - Когда вы говорите назначенный откуда, вам напомнить, что Нуланд говорила, кого они назначают и куда, вам надо рассказывать, где кому куда назначить.	00:35:33
1.7. Принизливі зневажливі висловлювання до інших людей, держав, сарказм, висміювання, пряме заперечення існування усього українського (держави, кордонів, цілості, культури, самосвідомості, незалежності тощо).	25 разів.	<p><u>«...у этих агрессивно настроенных и неконтролируемых никем в том числе Порошенко людей, стоит НАТО, а поскольку мозгов там немного, примеры могу привести, они могут учинить любое-любое безобразие и агрессивную действие...»</u></p> <p>... Он бешеный волк, ниже пояса или ещё куда-нибудь это вы независимая страна, да вы единственное жополизы из всех националистов, которые существуют.</p> <p>... И я верю в то, и я верю в то, что люди на юго-востоке Украины от Одессы до Харькова и от Киева до Донецка учредят там новую страну с нормальными другими принципами не бандеровским.</p>	<p>01:05:05</p> <p>01:11:11</p> <p>01:14:31</p>

1.8. Ви-світлення негативних подій, низьких моральних цінностей українців, інших.	2 рази.	... Знаете почему вы не даете сказать Куликову, я вам скажу, потому что вы боитесь, что он скажет главное скажет главное, он скажет, что существование ДНР, ЛНР, который местные украинские власти боятся признать, страшно тем, что они реализовали принципы майдана, потому что вы ничем не отличаетесь от власти Януковича, который также шел в Европу, он же как раз придумал евро соглашение. Вы не меняетесь тех же, потому что так как при Януковиче у вас правят олигархи, вы ничем не меняетесь, там как при Януковиче у вас страшное воровство, даже выступ, то есть, по сути, революция достоинства реализована в ДНР, ЛНР.	00:35:33
1.9. Повернення до радянських позитивів, звернення до історії росії, до православія.	13 разів.	... Они уже чётко знают, к сожалению, это они разворачивают в общем то, в пророссийском на юго-востоке Украины Очаков, да, ну куда дальше это легендарная для нас в общем, то даже наименование местности. Но ведь люди там, живущие, должны знать, они должны снести этот центр, действуя собственными силами и пользуясь теми, значит, методиками, которые говорит Владимир Вольфович, это назвал советское спецпрограмма, сейчас называется информационная система воздействия, потому что моментальное создание этого центра мы вынуждены его брать как цель для возможного уничтожения в случае возникновения военного конфликта, так устроена военная наука. Мирное населения, хорошее население, но если этот центр его надо уничтожить, противном случае они нас уничтожат, вот во что-нибудь вовлекают, значит, дальше вы посмотрите, как они опасно держат по Приднестровью, Плахотнюк агент Порошенко такой же негодяй и сволочь, заявляет, силами своих людей о том, что оказывается наши миротворцы, которые абсолютно, должны уйти из Приднестровья, а это что означает? Это означает войну против нашего населения, наших советников Приднестровья только уже не будет ни Молдавская армия, которую пинками можно разогнать, а украинская армия, потому что Приднестровье, это анклав, это еще хуже, чем война на Донбассе, потому что нет общей границы России. Это, кстати говоря, крупнейшей стратегической ошибки нашего руководства. В 14 году надо было весь дружественный России юго-восток вернуть в лоно России, в лоно родины-матери и не надо было соплю развозить, когда бы не было проблемы ни Донбасса, ни Приднестровья, а в Киеве, да пусть они хоть за чёрта дьявола голосуют Бог с ним, если там есть наши люди, мы их поддержим, даже если они Закарпатья, русины, венгры, мы их тоже поддерживаем, хватит, нужно действовать. Как действовать, конечно, мы не можем сейчас шапками закидать, это несерьезно, но мы должны выстроить систему поддержки настроенных на Россию населения Украины. В первую очередь: юго-восток, правильно говорит Дмитрий, Харьков, Донбасс, Одесса это что, Украина? Да там много прослужил, не похоже, это было на Украину на что угодно, это Россия, это русские создавали, а большевики предательским методом отда-	00:42:00

		<p>ли всё это всякой национальной шушере. Значит, кстати, правильно элемент ассимиляции, вот к чему в Советском Союзе не стремятся.</p> <p>... Вы подстроились. Вы говорите, спорите парад победителей, не победителей, смысл то, в чем, что все идет по логике усиление очага напряженности и будущей локальной войны. Они все равно цель одна натравить Украину на Россию, она не победит, но вечный очаг — это поставка вооружений, вечный очаг это значит, контраргументы переговоры с Москвой, мы готовы пойти на встречу, ну у вас там кровь, насилие, Донбасса и так далее. Вот для чего, чтобы иметь этих козырей козырь, а там парад это все забудут про какой-то парад, поэтому здесь мы должны осознать, что слишком демократическим путем нельзя решать национальный вопрос, только мы этим путем пошли. Царь, демократия, Польши, Финляндии, Прибалтики нету, Советский Союз, демократия, вот вообще 14 регионов ушли, только по-другому уже делать и страны показали, как нужно делать. Мы хотим быть и демократами и понять, что, если только мы даем больше свобод, все разбегутся, именно по национальному признаку или по религиозному.</p> <p>... И Порошенко, и Кучма об этом же говорят, да Кучма говорил, что проблема Крыма была, что не учли русский язык и русскую православную церковь, а Порошенко говорит, что вот этот Донецк, это большая проблема, опять же из-за языка и конфессий. Но ведь, заметьте, ведь все все, что сейчас происходит.</p>	<p>00:53:25</p> <p>00:55:36</p>
<p>2.1. Суб'єктивна оцінка подій з використанням авторитетів, експертів.</p>	<p>Постійно *</p>		
<p>2.2. Безпосереднє формування переконань у процесі надання інформації, імітація процесу народження істини.</p>	<p>9 разів.</p>	<p>... Вот если вы говорите, что русские партии в Киеве получили мало голосов, вы правильно говорите, кто виноват, вы опять молчите. Русский царь виноват, демократом был, он Польша создал отдельный парламент, отдельный флаг, Конституция финнам, ну и где они все убежали от нас, политика задабривания в национальном вопросе ведет гибели.</p> <p>- Вы сейчас предлагаете танки? - Не, ассимиляция, ассимиляция, никаких других народов, русский народ на всей территории Российской империи, русский царь стал осознавать - А с Украиной, что делать будем? - Ее не было. - А сейчас есть? - Сейчас временно территориальное образование под названием Украина.</p>	<p>00:20:08</p> <p>00:20:32</p>

2.3. Негативне емоційне зараження.	Постійно *		
2.7. Використання негативного невербального забарвлення та/або негативного інтонаційного, як супроводу до нейтрального за змістом повідомлення.			
2.8. Ігнорування принципів існування людства, причинно-наслідкових зв'язків, використання софізму.	6 разів.	<p>... На этой неделе Украина отметила свое независимость, и никого же не удивляет, что ее независимость выглядит как парад иностранных армий на центральной улице Киева. <u>Речь Порошенко длилась 18 минут, в течение которых он 14 раз упомянул Россию.</u> Министр обороны Польши заявил, что Украина защищает Европу от варварства сразу, мне это напомнило, был такой вице-премьер, был премьер, премьер Яценюк, который когда-то писала недочеловеки про нас тоже, он потом извинялся, неправильно перевели, не так поняли, не на родном языке излагал, хотя английский наверно сейчас для него родной. Намекали, конечно, все эти граждане про нас, но <u>не варвар ли те, кто в ночь перед независимостью разбили памятник маршалу победы Жукову.</u> Почему такие взрослые самостоятельные Украина, Польша, Прибалтика, Грузия никак не могут избавиться от каких-то послеродовых комплексов новых государств.</p> <p>... Я вашу мысль как раз и развиваю, но давайте сделаем следующий шаг как раз подтверждение вашей мысли, что говорит Волкер, Волкер говорит, российские войска на Донбассе, да прошу доказательства, неважно, да он говорит российское войско, почему? Потому что они не могут признать факт гражданской войны, а если они говорят, что не гражданская война на Украине, это какие Минские соглашения? Потому, что минские соглашения все-таки ДНР, ЛНР, значит с ними надо разговаривать, а если они не могут с ними разговаривать как со стороной, тогда надо доверять войну России. Поэтому на следующем витке</p>	<p>00:00:16</p> <p>00:55:57</p>

		их невольно будут подталкивать к тому, у них просто нет другого выхода, они говорят, вот что надо воевать с Россией за данное, они к этому, украинский народ пока ещё недостаточно оболванен, чтобы это сожрать, поэтому надо продолжать ещё некоторое время топить, да, чтобы потом он этот видел.	
2.9. Використання лозунгів, наративів, основних ідей/думок пропаганди, зашумлених плутаним текстом.	15 разів.	... Если, если говорить, если говорить серьезно, то ведь когда Майдан начинался и никто изначально не предполагал, что это некая борьба за независимость Украины, потому что печенюшки сразу были понятно чьи, указания были сразу понятно чьи, деньги были сразу понятно чьи, поэтому Украины изначально создавалась после майдана как про западный проект, поэтому удивляться, тому что на сегодня услуга западные страны и не стесняются своего там активно том числе военного нынче присутствия на территории Украины, ну тут нечего делать нечего, стесняться, это это был бы секрет Полишинеля, в офисах украинских министерств, спецслужбах украинских сидят офицеры западных спецслужб, кураторы со стороны соответствующих ведомств Соединённых Штатов Америки и никоим образом не мнутя давать указания директивам. Помню разговоры, которые были у той же самой новым по назначению премьер-министра Украины, то есть.	00:06:07
		... И близко этого нет, мало этого ситуация на Украине в чем то, например, вот начали, когда мы говорим о дискуссиях, не напоминает ситуацию, которая была в 90 годы у нас, когда можно было быть любых взглядов, но только не коммунистических, если все считают, что на свободу слова, да, если ты не коммунист, потому что их за просто там по голове. Вот у них сейчас примерно так же, всё что угодно, только не пророссийской. На этом антироссийском контексте, конечно, идет и консолидация общества, и бешеная пропаганда, и американцы счастливы, поэтому им-то что нервничать	00:13:03
		... Значит, я абсолютно согласен, что сказал товарищ, что это был действительно, к сожалению, марш победителей, марш победителей врагов России и главным на параде был министр обороны США. Это было явно видно, как перед ним, преклонялись. Соединенные Штаты, союзники копеечными вкладам в Украину, что такое может быть поставлен на 175 миллионов долларов там вооружение для 250000 украинской армии, 170000 других человек это капля моря, но это хозяин пришёл, говорит, вы тут держите за нас, а то мы вас накажем, это все больше и больше анти российским плацдармом, враждебный нашей стране и дальше от разговоров пора переходить к делу. Что такое в Очакове созданию значит, центра управления ВМС Украины якобы о чёрном море это типичная речь американцев, они под видом национальное, управление национальными вооруженными силами строят подо-	00:20:55

бные центры, их строят американцы, начинают американское оборудование, американские советники и так далее, и так далее, это на самом деле система управления всех сил НАТО, болгар, турок, румын и так далее, против нас направлено. И если Крым мы не вернули в Россию, в Крыму уже давно был бы такой базовый управления и не надо тут больше рассуждать на эту это враги, а разве это враги? Они уже чётко знают, к сожалению, это они разворачивают в общем то, в пророссийском на юго-востоке Украины Очаков, да, ну куда дальше это легендарная для нас в общем, то даже наименование местности. Но ведь люди там, живущие, должны знать, они должны снести этот центр, действуя собственными силами и пользуясь теми, значит, методиками, которые говорит Владимир Вольфович, это назвал советское спецпрограмма, сейчас называется информационная система воздействия, потому что моментальное создание этого центра мы вынуждены его брать как цель для возможного уничтожения в случае возникновения военного конфликта, так устроена военная наука. Мирное населения, хорошее население, но если этот центр его надо уничтожить, противном случае они нас уничтожат, вот вы что-нибудь вовлекают, значит, дальше вы посмотрите, как они опасно держат по Приднестровью, Плахотнюк агент Порошенко такой же негодяй и сволочь, заявляет, силами своих людей о том, что оказывается наши миротворцы, которые абсолютно, должны уйти из Приднестровья, а это что означает? Это означает войну против нашего населения, наших советников Приднестровья только уже не будет ни Молдавская армия, которую пинками можно разогнать, а украинская армия, потому что Приднестровье, это анклав, это еще хуже, чем война на Донбассе, потому что нет общей границы России. Это, кстати говоря, крупнейший стратегической ошибки нашего руководства. В 14 году надо было весь дружественный России юго-восток вернуть в лоно России в лоно родины-матери и не надо было сопли развозить, когда бы не было проблемы ни Донбасса, ни Приднестровье, а в Киеве, да пусть они хоть за черта дьявола голосуют Бог с ним, если там есть наши люди, мы их поддержим, даже если они Закарпатья, русины, венгры, мы их тоже поддерживаем, хватит, нужно действовать. Как действовать, конечно, мы не можем сейчас шапками закидать, это несерьезно, но мы должны выстроить систему поддержки настроенных на Россию населения Украины. В первую очередь: юго-восток, правильно говорит Дмитрий, Харьков, Донбасс, Одесса это что, Украина? Да там много прослужил, не похоже, это было на Украину на что угодно, это Россия, это русские создавали, а большевики предательским методом отдали всё это всякой национальной шушере. Значит, кстати, правильно элемент ассимиляции, вот к чему в Советском Союзе не стремятся.

Висновки

Проаналізована телепрограма значною мірою демонструє повторення тих наративів, що виникли у 2014 році, зокрема зображення України як націоналістичної держави, заперечення збройної агресії та окупації, утвердження несаможитливості України і її залежності від керування з боку західноєвропейських держав і США.

Проте зафіксовано і певні зміни у формування і трансляції пропагандистських наративів. Так, масштабного характеру набувають звинувачення України у прагненні розв'язати війну: в такий спосіб готується ґрунт для майбутнього вторгнення як «удару на випередження».

Ключова ідея полягає в тому, що Україна провокує рф до активних військових дій. Мінімізовано наратив захисту російськомовного населення і знищення російської мови та культури на Донбасі, натомість Україну вже представлено як тотального агресора, готового напасти на рф. Також наявне невизнання України як де-факто незалежної держави та утвердження її зовнішнього керування з боку західних держав.

Загальний час діалогу про Україну — **01:23:08**.

Усього **слів** під час діалогу **про Україну** — **10580**, знаків без пробілів — 58171.

З вказаної кількості, **слів, що містять пропагандистський зміст проти України** (згідно із кластерним аналізом) — **9282**, знаків без пробілів — 51195.

Тобто **87,7% слів**, що лунали у передачі (у блоці, присвяченому Україні) **містили антиукраїнську пропаганду**. Тобто пропаганда лунала протягом **72 хвилин із 83** загальних хвилин ефірного часу, присвяченого подіям в Україні.

Дослідження телепрограми російської пропагандистки Ольги Скабєєвої від 11.01.2018.

Відео

Текстова розшифровка відео

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження

Вступ

Дана телепрограма тематично присвячена передачі Україні зброї від США: інформаційним приводом стали світлини бійців полку «Азов» зі зразками американської зброї. Світлини знайдені в соціальних мережах, вони демонструють, як українські бійці позують зі зброєю в руках. Жодних доказів застосування зброї немає, але вже її наявність в Україні стала причиною для обговорення ситуації російськими пропагандистами. Форма і тривалість телепрограми більшою мірою передбачала не дискусію, а формування певного ставлення до теми. Цей меседж сформулювала ведуча майже на початку телепрограми: «Американцы поставляют Украине оружие, чтобы пофоткаться. Ну вот других объяснений пока, действительно, нет. Но фотографии американских гранатометов, азовцы, которых в России, Канаде и США, верно было подмечено, признали неонацистами, отовсюду поудаляли. Остались, естественно, скриншоты 21 век, в конце концов». Тут фіксуємо лексичні маркери російської пропаганди (лексеми «неонацист», «азовець»), просторічну лексику («пофоткатся») та іронічний підтекст. Основна інтенція авторів телепрограми полягає в тому, щоби довести тотожність понять «мати» і «використовувати», тобто наявність потужної летальної зброї в української армії прирівнюється до її використання.

Крім обговорення теми в телестудії, ведучі демонстрували записи виступів українських та закордонних політиків (слова переважно вирвані з контексту). Серед учасників з боку рф В.Жириновський (демонстрація відверто агресивної комунікативної поведінки), З.Прилепін та ін.; з українського боку — В.Трюхан, І.Кива. У той період в ефірі ще звучали думки українських політиків (здебільшого неоднозначних та одіозних), але або як підтримка думок ведучої, або як тригер для розбурхування дискусії.

Основні наративи, представлені в телепрограмі, дублюють визначені в інших пропагандистських телепрограмах: залежність України від США; демонстрація України як агресора; навішування ідеологічних ярликів на українські збройні сили (нацисти, фашисти, вбивці); трактування війни з рф на Донбасі як внутрішнього громадянського конфлікту тощо. Загалом проаналізована телепрограма має вузьке скерування, але поширює сталі наративи і демонізує українських військовослужбовців.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в телепрограмі	Коментар експерта
1. Підготовча стадія		
Мова спілкування.	Російська.	
Стилістика спілкування.	<p>Публіцистична.</p> <p>В общем, насмотрелись американцы и поперёк батьки в пекло отправили ещё и противотанковые ракетные комплексы. Ну чтобы украинцы пофоткались, как мы уже поняли. Здесь совершенно точно уже без улыбки юмора оговоримся, что отправили решительно. Мы знаем, это совершенно точно обнародован и контракт, есть документы.</p>	Усі запрошені учасники спілкуються в межах публіцистичної стилістики, можливі окремі елементи розмовно-побутового мовлення під час емоційного обговорення.
Загальний зміст.	<p>Основна тема – передача США Україні летальної зброї.</p> <p>На Украине официально обнаружено уже оружие из Соединённых Штатов. Наплевав на свой же конгресс, американцы поставляют гранатометы украинским головорезам — батальону Азов. В США грандиознейший скандал. На Украине заметают следы.</p>	<p>Комунікативна інтенція — дискредитація українських військовослужбовців.</p> <p>Основна тема – залежність України від інших держав, її незалежність як держави та протиставлення росії.</p>
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 60 хвилин.	Безпосередньо семантико-текстуальному аналізу підлягала вся телепрограма.
Форма текстового матеріалу.	Відео, стенограма.	Семантико-текстуальний аналіз здійснено за стенограмою.
Комунікативна мета учасників.	Полеміка, оцінювання подій в Україні та просування адресатам російської позиції.	Виформування основних пропагандистських наративів.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Полемічний, конфліктний.	Переважає полеміка щодо певного питання, що має політологічний характер і перетворюється на спростування і заперечення думок опонента.

	Не смей указывать, что мне делать? Подлец, фашист, недоумок, недоносок!	Діалоги учасників полеміки переважно мають конфліктний характер, оскільки містять висловлення незгоди з думками опонентів.
Попередня фіксація лінгвістичних маркерів пропаганди.	... Вы поезжайте лучше на Украину, вот как бы намекает американское ведомство. По уровню безопасности «незалежну» приравняли к Великобритании, Германии и Франции. Украина всё таки это «це» Европа. С одной стороны, очень странно, конечно, всё-таки война на Донбассе как минимум. С другой ну всё понятно. На Украине официально обнаружено уже оружие из Соединённых Штатов.	Наявність основних лексем і сталих сполучень слів з негативно оцінною конотацією.
2. Аналітична та порівняльна стадії		
<i>Визначення тематики тексту</i>		
Війна із США і Європою в Україні (мовні маркери: <i>оружие НАТО, война с США, джавелины</i>).	... Американцы, американцы говорят, мы вам готовы поставить на 50 миллионов Джавелинов , да ну на 50 миллионов долларов, но мы поставим условия. ... И ничего не надо будет делать уже не американцам не НАТО никому другому, так сказать.	Використано аббревіатуру НАТО, поєднано з етнонімами (американці, болгары, турки, румуны). Українські ВМС схарактеризовано як такі, що є базою для НАТО.
Погрози з боку російських політиків на адресу України та українців.	... Будем, угрожаем, будем угрожать , будем расстреливать вас, ой, какой негодяй! ... Заткнись, вас уничтожат будем , вы больше ничего не достойны, вас будем уничтожать , всех вас, мразь.	Вже фіксуємо заклики до активних дій. Прямих погроз немає, але наявні непрямі заклики до того, щоб замість розмов здійснити конкретні дії щодо України.
США поставляють Україні летальну зброю.	... На Украине официально обнаружено уже оружие из Соединённых Штатов. Наплевав на свой же конгресс, американцы поставляют гранатометы украинским головорезам - батальону Азов.	Стверджується і про передачу зброї, і про її застосування.
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>		
Фразеологічні кліше метафоричного характеру.	... Россия не заинтересована в том, чтобы ситуация на Донбассе перешла в состояние замороженного конфликта. ... Вот про замороженный конфликт	Створення новітньої фразеології, що стає оцінними кліше для характеристики подій в Україні.

	на Донбасе, конечно, принципиально важно. Вадим Валерьевич только спокойно, без экстремистских заявлений .	
Ідеологія фашизму та націоналізму (<i>бандеровський, бандеровець, націоналізм, фашизм</i>).	<p>... Американцы поставляют Украине оружие, чтобы пофоткаться. Ну вот других объяснений пока, действительно, нет. Но фотографии американских гранатометов, азовцы, которых в России, Канаде и США, верно было подмечено, признали неонацистами, отовсюду поудаляли.</p> <p>... Батальон Азов удостоился такой сомнительной чести быть специально упомянутым в этом американском законе, что именно им не под каким видом, ни в коем случае, потому что их действительно сравнивают с нацистами.</p> <p>... Ну, то есть вы подлечиваете нацистов и отправляет их на фронт?</p>	Незмінним з 2014 року залишається акцентуація української патріотичної ідеології як націоналістичної через вживання лексем «націоналізм», «фашизм», «бандерівський».
Антропоніми на позначення європейських та американських політиків.	... Суркову с нашей стороны и Волкеру со стороны Америки есть смысл поторопиться с завершением горнолыжного сезона и встречаются, обязательно продолжать разговор.	Використання прізвищ американських і західноєвропейських політиків під час обговорення подій в Україні вказує на утвердження «зовнішнього керування» державою.
Інвективи на позначення українських політиків та українців загалом (<i>сволота, негідник, шушера, укр тощо</i>).	<p>... Подонки вы, бандиты вы!</p> <p>...а вот Азов это головорезы, бандиты, злодеи и это не я сейчас говорю. Это, говорят, в том числе американцы, но все знают и в Америке, и в Канаде, и в России, что из себя представляет Азов. И вот в этом смысле Захар, конечно, украинцы, вот такая редкая дурацкая ситуация, ну подставили американцев.</p>	Приниження та негативні оцінки українських політиків. Також вживання негативно оцінних номінацій на позначення українців.
Позитивні номінації російських військовослужбовців (<i>миротворцы, освободители</i>).	... Надо завершать согласование общей инициативы по использованию миротворцев и завершению конфликта на Донбасе по разведению воюющих сторон.	Позитивна оцінка російських військовослужбовців.
Негативно оцінні лексеми на позначення України та українців.	... Так что вот страшные украинцы — это ваши мифы , ну давайте не об этом.	Негативні характеристики українців.

	<p>А Украина когда-то казалась страшной россиянам, Илья Владимирович, при всём уважении...</p>	
<p>Мілітарна лексика (<i>війна, стріляти, вторгнення, зброя</i>).</p>	<p>Украинцы вынуждены доставать оружие самостоятельно, но Госдепартамент США принял коммерческую лицензию на экспорт на Украину винтовок БАРА.</p> <p>В некоторых СМИ появилась информация о том, что в подразделений Национальной гвардии Азов есть на вооружение американские ПТРК Джавелин и гранатомёты PSRL - модернизированный РПГ 7. Уведомляем, что спецподразделения Азов, которые входят в состав войсковой части 30 57, не имеет на вооружении вышеуказанного оружия.</p> <p>Они фактически подставили американцев, которые поставки этого оружия осуществляли не на законных основаниях, то есть через чёрный рынок, возможно, это оружие зашло в Украину...</p>	<p>Непряме звинувачення України у намірах розв'язати війну.</p>
<p>Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (<i>США, Європа, НАТО</i>).</p>	<p>... И ничего не надо будет делать уже не американцам не НАТО никому другому, так сказать.</p> <p>...ситуация с этим оружием она в целом накладывается на все экономические, финансовые отношения Украины с Америкой или с Европой.</p>	<p>Переважають етноніми, топоніми та аббревіатури, семантично пов'язані із США.</p>
<p>Топоніми окупаційної влади (<i>ДНР, ЛНР, Новоросія, Донбас</i> як окрема держава).</p>	<p>Линия фронта на Донбассе проходит достаточно близко, и наличие таких снайперских винтовок даст возможность нейтрализовать снайперов, которые есть у россиян на их стороне, за линией соприкосновения.</p> <p>... Да и кроме всего прочего, конечно же, я хочу маленькую ремарку просто сделать непосредственно из Донбасса. Там внутри самого государства...</p> <p>... Россию полностью устроило бы выполнение Минских соглашений по Украине, в том числе принятие закона об особом статусе Донбасса.</p>	<p>Порушення територіальної цілісності України через визнання терористичних угруповань як окремих держав.</p>

Негативно оцінні лексеми на позначення ВСУ та українських добровольчих батальйонів.	«Я рад, что палата представителей единогласно приняла мои поправки ради гарантии того, что наши военные не будут готовить членов омерзительного неонацистского батальона Азов ».	Вживання негативно оцінних лексем на позначення українських військових.
<i>Основні наративи</i>		
«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.	... Вы кого защищаете? Обычный руховец, обычный фашист тысяч убиты. ...там внутри самого государства неприязнь, скажем, ВСУ к разнообразным правосекам , так называемым запрещенным в России.	Українська державна ідеологія ототожнена з фашизмом та крайнім націоналізмом.
«Україна залежна від західних країн і США».	... Без Вашингтона Украине вот точно не сдюжить , лежишь ты за топом и вдруг... в общем, посмотрите. ... Происходят очень серьезные вещи. Армия в Украине получила американское оружие , американское понимаете... ... И вот это даже для американцев теперь понятно. Они поставляют оружие , воруют, эти начинают провоцировать, эти начинают устраивать беспредел, их начинают сами украинцы убивать, то есть нам даже не всегда нужно участвовать.	Утвердження зовнішнього керування Україною та підтримки України західними державами.
«Росія захищає населення Донбасу».	...в любом месте, где только появится хотя бы один снаряд в сторону Донбасса, вся воинская часть будет уничтожена (аплодисменты). Дивизия - вся дивизия, армия - вся армия. Котлован останется там один. ... Если поставляет Америка официально оружие на одной стороне, а почему мы не можем помочь Донбассу этом случае просто таким вопросом...	Агресія рф на Донбасі є захистом російськомовного населення. Донбас трактується як територія рф.
«Україна обстрілює свої міста та вбиває власних громадян».	... Да, у нас там начали наши снайпера работать и наши снайпера с удивлением обнаружили, что с той стороны ВСУ убивает своих же правосеков . В этом Травяном и Гладосовом убили 14-16 человек, только они сами... Кто стреляет, русский солдат стреляет? Вон бандит стреляет!	Звинувачення Україні у вбивстві не лише мирних громадян, а й власних військових.

<p>«США воюють в Україні з РФ».</p>	<p>... американский конгресс принял решение однозначно о начале поставок вооружений летальных вооружений в Украину, и этот вопрос отдан после решения конгресса.</p> <p>Если осуществляется поставка Джавелинов на Украину непосредственно американской властью, правительством и так далее, это означает о том, что Америка фактически вступает в конфликт.</p> <p>...решение Соединенных Штатов, решение Канады предоставлять Украине летальное оружие, летальное оружие говорит о том, что конфликт переходит уже на новый уровень. Понимаете, на новый уровень не только война Россия-Украина, а уже втягиваются, действительно втягиваются ключевые державы мира, предоставляя летальное оружие, они берут частицу ответственности за ситуацию.</p>	<p>Україна – це плацдарм для нападу США та європейських країн на РФ.</p>
<p>«В Україні громадянська війна або внутрішній збройний конфлікт».</p>	<p>Это необходимо срочно завершать этот конфликт и двум спецпредставителям по урегулированию конфликта на Донбассе.</p>	<p>Війна в Україні є звичайним збройним конфліктом.</p>
<p>«Україна планує війну проти росії».</p>	<p>Взрослеют уже не дети поиграть в войну. Они прекрасно понимают, что будет с ними со всеми. Это рядом с нами. Вся территория Украины под наблюдением. Никто не шелохнется, никто не успеет на курок нажать. Все будет гореть.</p>	<p>Новий наратив порівняно з 2014 роком, що свідчить про зміну вектора російської пропаганди на звинувачення України у провокації збройної агресії та виправдання майбутнього вторгнення.</p>
<p>3. Узагальнювальна стадія.</p>		
<p>Основні наративи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні нацисти і фашисти». • «Україна залежна від США та країн Заходу». • «Україна знищує населення Донбасу та власних військовослужбовців». • «Україна є агресором і планує війну проти росії». • «В Україні внутрішній громадянський конфлікт». 	

Аналіз передач пропагандистів за Методикою кластерного психологічного аналізу наявності пропаганди (КПАП)

Передача Скабеевой «Летальное оружие США» від 11.01.2018			
Номер клас-теру та його назва згідно методики КПАП	Кількість використання протягом передачі	Приклади використання	Час відео
1.1.	1 раз.	Кто стреляет, русский солдат стреляет? Вон бандит стреляет!	00:13:00
1.3. Повідомлення про «звірства» з боку українців, ЗСУ.	3 рази.	<p>Да, у нас там начали наши снайпера работать и наши снайпера с удивлением обнаружили, что с той стороны ВСУ убивает своих же правосеков. В этом Травяном и Гладосовом убили 14-16 человек, только они сами...</p> <p>И эта ситуация, которая может взорваться, очень серьезный момент. И вот это даже для американцев теперь понятно. Они поставляют оружие, воруют, эти начинают провоцировать, эти начинают устраивать беспредел, их начинают сами украинцы убивать, то есть нам даже не всегда нужно участвовать. Вот в чем парадокс.</p>	<p>00:12:00</p> <p>00:13:10</p>
1.4. Викривлені повідомлення відомих людей, політиків.	10 разів.	<p>Демонструється відео з російським нібито перекладом:</p> <p>Ведущий задает вопрос: «Пресс-служба Азова 7 июля заявила про то, что бойцы уже ознакомились с новым оружием и скоро получит его в пользование, но теперь это заявление исчезло. И вы видите скрин, почему вы так решили подчистить за собой? Потому что очень похоже, что сначала дали новость, ура, победа, а потом поняли, что натворили дел.</p> <p>Ответ. Титр Олег Петренко, народный депутат Украины Разумеется, закупка была, насколько я понимаю, тестировали, но были там в это время наши хлопцы. Во время тестирования, я скажу даже, что успели пофоткаться и успели помечтать. Это не прямые поставки американского летального оружия из Америки. Но там, правда, очень сложная процедура. По летальному оружию в Соединённых штатах очень суровое законодательство. И только сейчас этот психологический шлюз действительно открылся.</p> <p>00:02:19 Скабеева В общем, какая-то новая версия.</p> <p>00:02:21 Попов Версия пофоткаемся с гранатометом тогда?</p>	00:01:28

		00:02:24 Скабеева Американцы поставляют Украине оружие, чтобы пофоткаться. Ну вот других объяснений пока, действительно, нет. Но фотографии американских гранатометов, азовцы, которых в России, Канаде и США, верно было подмечено, признали неонацистами, отовсюду поудаляли. Остались, естественно, скриншоты 21 век, в конце концов. (зміст справжнього українського відео взагалі інший)	
1.5. Протиставлення досягнень РФ не долікам України та інших країн, підкреслення особливості РФ (її особливої місії).	1 раз.	Это вот нет, у нас нету, тогда разденьтесь голыми, голый на Киев марш, только голышом, чтобы не спрятали ничего, <u>тогда мы вам поверим, что у вас ничего нету.</u>	00:05:30
1.6. Борьба с оппозиционными идеями шляхом їх висвітлення та подальшого спростування.	5 разів.	00:19:24 Корейба Предлагаете людей не лечить нет, предлагать им умирать на улице, наверное. 00:19:29 Скабеева Святой вы Якуб, человек. 00:19:30 Попов Лечить, а потом судить Якуб Корейба Как раз к этому иду. Судить и вообще их может только Украина, как независимое, суверенное государство... 1.6., 2.2 00:19:39 Скабева Ну то есть вы подлечиваете нацистов и отправляет их на фронт? 1.7 00:19:43 Корейба ... на территории независимого украинского государства. Если хотя бы один член батальона Азов что-нибудь подобное сделает на территории Польши, польское государство им и будет заниматься или российское, если та территории России. А пока что они находятся в суверенной юрисдикции Украины.	00:19:24
1.7. Принизливі зневажливі висловлювання	24 рази.	... Но вообще война с этими целями история, история очень интересная. Американцы, американцы говорят, мы вам готовы поставить на 50 миллионов Джавелинов, да ну на 50 миллионов долларов, но мы поставим условия. Эти Джавелины должны быть где-то	00:23:30

<p>до інших людей, держав, сарказм, висміювання, пряме заперечення існування усього українського (держави, кордонів, цілості, культури, самосвідомості, незалежності тощо).</p> <p>1.8. Висвітлення негативних подій, низьких моральних цінностей українців, інших.</p> <p>1.9. Повернення до радянських позитивів, звернення до історії росії, до православ'я.</p>		<p>там в західній Україні, вони не повинні потрапити на фронт. Знаєте, як в мультфільмі, говорить, я тобі посылку приніс, тільки я тобі її не віддам, тому що у тебе документів немає. Вот-вот-вот приблизно така ситуація, це ж серйозний, це ж серйозний питання.</p> <p>... Ну ви ж як серйозний політолог повинні розуміти, що вам не могли надіслати зброю, щоб ви сфотографувалися.</p> <p>Подивіться на себе в дзеркалі, який ж ви жахливий українець?</p>	<p>00:27:11</p> <p>00:32:54</p>
<p>2.1. Суб'єктивна оцінка подій з використанням авторитетів, експертів.</p>	<p>Постійно* - 58 разів безпосередньо висловлюється яка-небудь суб'єктивна (оціночна)</p>		

	думка «екс-пертами».		
2.2. Безпосереднє формування переконань у процесі надання інформації, імітація процесу народження істини.	7 разів.	Жириновский (Трюхану) Заткнись, вас уничтожать будем, вы больше ничего не достойны, вас будем уничтожат , всех вас, мразь Попов Да никого мы не будем уничтожать, Владимир Вольфович, нам нужна экспертиза, а не эмоции.	00:09:30
2.3. Негативне емоційне зараження.	Постійно **		
2.7. Використання негативно-невербального забарвлення та/або негативно-інтонаційного, як супроводу до нейтрального за змістом повідомлення.	5 разів.	... Вы поезжайте лучше на Украину, вот как бы намекает американская ведомство. По уровню безопасности «незалежну» приравняли к Великобритании, Германии и Франции. Украина всё таки это «це» Европа. С одной стороны, очень странно, конечно, всё-таки война на Донбассе, как минимум. С другой ну всё понятно. На Украине официально обнаружено уже оружие из Соединённых Штатов. Наплевав на свои же конгресс, американцы поставляют гранатометы украинским головорезам - батальону Азов. В США грандиознейший скандал. На Украине заметают следы.	00:00:56
2.8. Ігнорування принципів існування людства, причинно-наслідкових зв'язків, використання софізму.	5 разів.	... Подождите. Также было в Афганистане. Никто официально не поставил эти Стингеры не поставлял. Но они появлялись у них у бандитов этих, у афганских, и сколько наших летчиков погибло? То же самое Кавказ. Вошли наши танки Грозный и все из таких же вот из ПЗРК, гранатометов сожгли танки сожгли танкистов, отрезали им головы, они лежали солдаты, их собаки, значит, жрали, и вы должны вам прощать это всё ждате, чтобы снова так было? Никогда не дождетесь, теперь будет удар превентивный, и уже украинская армия понимает, чем закончится не будет она уже сама расстреливает...	00:12:30
2.9. Використання	2 рази.	Я думаю, что я думаю что, послушайте, я думаю, что на сегодняшний день, чтобы не заниматься конспиро-	00:31:41

лозунгів, нарративів, основних ідей/думок пропаганди, зашумлених плутаним текстом.		логией, есть у них оружие или нету, я готов с уверенностью сказать, что оружие оно будет, вот оно будет и в любом случае вот поставки будут, поставки будут 100%. Почему? Потому что в этом заинтересован и точно так же Трамп. И Россия, Америка, и Трамп или Путин сверхдержавы.	
3.4		Да, это прямой запрет прямой запрет и его нарушение является преступлением в терминах американского права. Значит, всё-таки к большому сигналу вернёмся. Речь идёт сейчас о другом. Это необходимо срочно завершать этот конфликт и двум спецпредставителям по урегулированию конфликта на Донбассе - Суркову с нашей стороны и Волкеру со стороны Америки есть смысл поторопиться с завершением горнолыжного сезона и встречаться, обязательно продолжать разговор. Они там уже 3 пункта согласовали, из то ли 19, то ли 29. Надо завершать согласование общих инициативы по использованию миротворцев и завершению конфликта на Донбассе по разведению воюющих сторон. (Аплодисменты) Вот этот большой сигнал, я надеюсь, что он будет услышан всеми причастными к этой теме.	

Висновки

Проаналізована телепрограма, ведучою якої є російська пропагандистська Ольга Скабеєва, транслює нарративи, сформовані на початку війни РФ проти України в 2014 році. Незмінними нарративами є зображення України як нацистської країни, залежної від «колективного Заходу», зокрема від США, та заперечення збройної агресії Росії. Натомість підсилюється нарратив щодо «України — країни агресорки», що в майбутньому має дозволити виправдати будь-які дії РФ задля захоплення України та знищення українців під час повномасштабного вторгнення в 2022 році.

Загальний час діалогу про Україну — **00:33:45**.

Усього **слів** протягом діалогу **про Україну** — **4627**, знаків без пробілів — 26189.

З вказаної кількості, **слів, що містять пропагандистський зміст проти України** (згідно із кластерним аналізом) — **3839**, знаків без пробілів — 21743.

Тобто **83% слів**, що лунали у передачі (у її блоці, присвяченому Україні) **містили антиукраїнську пропаганду**. Тобто пропаганда лунала протягом **27 хвилин із 33** загальних хвилин ефірного часу, присвяченого подіям в Україні.

Дослідження телепрограми російської пропагандистки Ольги Скабєєвої від 17.09.2020.

Відео

Текстова розшифровка відео

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження

Вступ

Наведена телепрограма присвячена Україні та Білорусі: в контексті порівняння президента Білорусі Олександра Лукашенка з лідеркою білоруською опозиції Світланою Тихановською. Основний акцент зроблено на підтримці білоруської опозиціонерки керівництвом США і західноєвропейських країн, що дало підстави обговорити Україну як залежну від США і країн Західної Європи. Серед тем, безпосередньо не пов'язаних з Україною, в студії обговорювали ситуацію в Білорусі, авіатрошу, в яку потрапив Президент Польщі Лех Качинський, історію країн Балтії тощо.

Окремо увагу приділили отруєнню російського опозиціонера Олексія Навального зі звинуваченнями в цьому прихильників політика: «Но прежде всего должны рассказать соратники Навального, что произошло, потому что сегодня вот многие говорили о том, что будет секрет ведь игла в бутылке, да в той бутылке, которую обнаружили в гостинице, на которой якобы обнаружили новичок, оказывается, бутылки...».

Усі начебто окремі факти, які обговорювали в телепрограмі, підводили глядача до негативного ставлення до росії у світі. Ведучі й гості наводили начебто безпідставні звинувачення у гучних подіях (отруєння Навального, загибель Леха Качинського, ситуація в Білорусі тощо). Переважно обговорення зосереджувалося на внутрішній політиці рф та сусідньої Білорусі, проте окремі паралелі з Україною чітко актуалізують сформовані раніше наративи. У телепрограмі здебільшого говорить ведуча, але чути голоси і відомих російських політиків.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в телепрограмі	Коментар експерта
1. Підготовча стадія		
Мова спілкування.	Російська.	
Стилістика спілкування.	<p>Публіцистична.</p> <p>Призываем развернуть такой санкционный механизм, который позволит сбор информации и заморозку европейских активов коррумпированных индивидуумов в соответствии с расследованием фбк Алексея Навального передавать государства члены Евросоюза продолжать изоляцию России на международных площадках и критически пересматривать взаимодействие Евросоюза с Россией, призвать совет сделать своим приоритетом одобрения санкционного механизма в духе списка Магнитского и его применения в ближайшем будущем.</p>	Усі запрошені учасники спілкуються в межах публіцистичної стилістики, можливі окремі елементи розмовно-побутового мовлення під час емоційного обговорення.
Загальний зміст.	<p>Обговорення подій у Білорусі та отруєння Навального як всесвітнього заклоту проти росії.</p> <p>... почему все таки, а сейчас всё чаще и Помпео? Так говорит и министр иностранных дел зарубежные и в Европарламенте фактически в один трек, как у вас в МИДе говорят, свели Белоруссию и Навального, это вот одно такое большое антироссийское дело.</p>	<p>Основна тема — створення антиросійської коаліції західноєвропейськими країнами та США.</p> <p>Схарактеризовано «агресію» проти росії як підстави в подальшому до активних військових дій проти України, яку представлено як залежну від США і Заходу.</p>
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 60 хвилин.	Безпосередньо семантико-текстуальному аналізу підлягала перша частина телепрограми, присвячена Україні.
Форма текстового матеріалу.	Відео, стенограма.	
Комунікативна мета учасників.	Полеміка, оцінювання подій в Україні та просування адресатам російської позиції.	Виформування основних пропагандистських наративів.

Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	<p>Полемічний, конфліктний.</p> <p>Всё тот же новичок, то есть это такая новая, некая константа мировой политики. Все такое же полное отсутствие доказательств, какие-то там бомжи на лавочках здесь пластиковых воды меняется просто какая-то легкая атрибутика. Плюс вот посмотрите, зачем тратить чернила и зачем тратить усилия на переименование резолюции, которую мы в общем то уже видели, потому что вся вот все абсолютно, ну кроме, может быть, Северного потока, но раньше всех беспокоил Турецкий поток, риторика не меняется.</p>	Наявні образи та звинувачення на адресу співрозмовників.
Попередня фіксація лінгвістичних маркерів пропаганди.	<p>Выкидывают эти флаги то, що фанати молодежь им выгодно революция им выгодно свергать, что это их революция. Они понимают, тюрьма будет могила будет им хочется пошуметь, но мы не гибкие, и мы такой возможности им не даем. Их доводим до кипения, вот они стоят такие же у нас же стоят готовы молодежи, хочется повоевать, пошуметь, походить.</p>	<p>Лексичні маркери:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стилістично знижена лексика; • політична термінологія; • талі вислови та фразеологія; • кліше та штампи.
2. Аналітична та порівняльна стадії		
<i>Визначення тематики тексту</i>		
Негативне ставлення до росіян в Україні та світі (мовні маркери: <i>росуфобия, русские, антироссийский</i>).	<p>... Наша стратегия противодействия европейским вот этим русофобам уж извините за это слово она, извините на то, что вы стесняетесь, но там нет русофобии, они, посмотрите на результаты, 532 «за» я считаю, что они не любят не просто нас, добрых русских людей, а у них есть проблемы политического свойства есть.</p> <p>... Мы хотим не дать Европе сформировать единый антироссийский фронт. Вы можете там сейчас озаботиться тем озаботиться этим?</p> <p>...каждый день в медийном пространстве смотрите новости, мировые там только раша, раша, раша, но негативно</p>	Актуалізація негативно-го ставлення до росіян як такого, що не має під собою реального підґрунтя, та спростування негативації росії.
Зовнішнє керування з боку США процесами в Європі та Україні.	... Мне кажется, что ещё раз повторить название тех стран, которые вы перечислили это страны Прибалти-	Створення образу США як держави, що контролює Європу. Відповідно

	ки, Британія і Польща. Вспомніть о том, кто обычно находится либо за принятием этими странами решения , либо либо непосредственно рядом.	війна в Україні представлена як війна РФ із США.
Створення образу США як держави, що контролює Європу. Відповідно війна в Україні представлена як війна РФ із США.	... Вот войска наши стали проводить учения, дислокация полная, стоят на границе, перезарядка, расчехлить ракеты, они все трусливые, лязг гусениц наших танков , то есть заставит их нас уважать, иначе они будут каждый месяц, что либо нам говорит там собачка загрызла ребенка опять виноваты, мы срочно пропустите НАТОвских инженеров, они будут ловить его собак.	Наявність військової термінології та непрямих погроз.
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>		
Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (<i>США, Європа, НАТО</i>).	... Европа никогда не будет единой. Вот этим вот роботизированным механизмом, да, она никогда не будет такой, вот как США , это всегда будет нос.	<ul style="list-style-type: none"> • Топоніми «Європа», «США»; • аббревіатура НАТО.
Антропоніми — прізвища світових політиків в оцінному контексті (<i>Байден, Порошенко, Навальний, Тихоновская тощо</i>).	... Будет выступать и Путин , да дистанционно, тем не менее будет выступать, будет снимать Эрдоган , будет выступать Трампа и исходя из этого тоже можно очень многие политические ветра, скажем так, посмотреть, то есть не нужно забывать, что вам что то непонятно с направлением политического ветра.	Прізвища зарубіжних політиків як маркери міжнародної політики.
Наявність етнонімів та ад'єктивів на позначення ставлення до росіян у світі (<i>русский, русофобия, антироссийский тощо</i>).	<p>... Тут наверно, опять же мы знаем всех тех, кто из года в год занимался лоббированием русофобии по всей по всему миру в различных уголках нашей планеты. Резолюции заявления огромное массивная компания.</p> <p>... Любая причина будет найдена для того, чтобы держать вот этот антироссийский градус повышенным и для того, чтобы не выпускать из цепок с цепких лап. Вот этой русофобской части лоббистов данную.</p>	Повторення абстрактної лексики суспільно-політичної терміносистеми. Нагнітання негативного ставлення до росіян у світі.

Основні наративи

<p>«Україна — це проєкт США».</p>	<p>... Политическая Украина элита, я думаю, что Гордей не даст соврать это в общем то абсолютно аффилированная сегодня с Западом и конкретно со страной США некое сообщество, которое прежде всего, основано не на каких то идеологических соображениях, по моей общему то на такой глубокой убежденности, это основано на деньгах, вот на такой твердой валюте и называется эта валюта доллар и в общем то вновь вскрывшейся информации по поводу того, сколько зарабатывал на той же самой Украине и Джо Байден, и Порошенко через Джо Байдена, и через его сына.</p>	<p>Україна не має реальної незалежності, вона є маріонеткою Заходу та США.</p>
<p>«Захід (США) хочуть знищити росію. Весь світ проти росіян».</p>	<p>... Вот Запад наступает на Россию, они сплачиваются...</p> <p>Тут напевно, опять же мы знаем всех тех, кто из года в год занимался лоббированием русофобии по всей по всему миру в различных уголках нашей планеты.</p>	<p>Усі події в Україні — це підготовка захоплення території росії Європою та США.</p>
<p>«США прагнуть стати наддержавою за рахунок інших країн».</p>	<p>...все заявления идентичны практически заявлением Госдепартамента США, и понять одну простую вещь, которую мы знали до этого, но нам не стоит её забывать, что основная задача сегодняшнего дня. Ну, по крайней мере, так складывается нанести удар по отношениям нашей страны.</p> <p>...было применено всё от прямого запугивания Германии со стороны Соединённых Штатов Америки. Посол США в Берлине прямым текстом открыто, не используя никакие дипломатические выражения, угрожал и объяснял, что если не будет принято, то решение, которое выгодно Соединённым Штатам, то и дальше перечислял всё, что будет сделано.</p>	<p>Утвердження домінування США як найпотужнішою держави у світі, а американських політиків як справжніх керманів України.</p>
<p>Легітимізація майбутнього вторгнення в Україну як відповідь потенційному агресору: «Україна планує на-</p>	<p>Что это такое? Лидер парламентской партии поздравляет человека, которого ненавидит вся страна. Это отдельно Лукашенко выборы, а другое немедленно защитит Белоруссию, чтобы заткнулись и Виль-</p>	<p>Україна є агресором і провокатором у війні, Росія змушена захищатися.</p>

пад, ми працюємо на випередження».	нюсе, и Варшаве, и в Киеве начать наступление на Киев, начать наступление на Одессу , ополченцы местные немы, то есть за что сейчас самое хорошее время.	
3. Узагальнювальна стадія.		
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • стилістично марковані лексеми; • топоніми; • фразеологізми; • пропагандистські кліше. 	
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «США хоче домінувати у світі та знищити росію через Україну». • «Україна є агресором». 	

Аналіз передачі пропагандистів за Методикою кластерного психологічного аналізу наявності пропаганди (КПАП)

Передача «Європарламент» від 17.09.2020			
Номер клас-теру та його назва згідно методики КПАП	Кількість викори-стання протягом передачі	Приклади використання	Час відео
1.3. Пові-домлення про «звір-ства» з боку українців, ЗСУ.			00:02:00
			00:55:00
1.4. Викрив-лені пові-домлення відомих людей, політиків.			00:23:10
			01:05:35
1.5. Проти-ставлення досягнень РФ недолі-кам Украї-ни та інших країн, під-креслення особли-вості РФ (її особливої місії).			
1.6. Бороть-ба з опо-зиційними ідеями шляхом їх висвітлен-ня та по-дальшого спросту-вання.	2 рази.	... Ваши люди Гордей номер, ваши люди, это правда? Да, это мнение простых граждан и многие так люди думают, и поверьте, я в общем, то тоже их числе.	00:42:23
1.7. При-низливі зневажливі вислов-лювання до інших людей,	6 разів.	... Ничего никто не умер, мы помним, чтобы было тре-бовали Евросоюзом всем изменить Конституцию на-шей. Послушайте они это такое же требование, как требование вернуть Крым. Это такое же абсурдное требование, как выдать диспетчеров по польскому самолету. Все это такое как бы клубок, вот абсурдных требований, где чем выше ставка, тем больше надеж-	00:03:46

<p>держав, сарказм, висміювання, пряме заперечення існування усього українського (держави, кордонів, цілісності, культури, самосвідомості, незалежності тощо).</p>		<p>ды на то, что хоть что-то, то они уступят, мы не уступим ничего</p> <p>... Тогда принимайте меры, тогда нет все Зюганов поздравляет его каждый раз. Что это такое? Лидер парламентской партии поздравляет человека, которого ненавидит вся страна. Это отдельно Лукашенко выборы, а другое немедленно защитит Белоруссию, чтобы заткнулись и Вильнюсе, и Варшаве, и в Киеве начать наступление на киев, начать наступление на Одессу, ополченцы местные немы, то есть за что сейчас самое хорошее время. Сейчас Трамп всего боится делать он до 20 января, никто он ничего палец о палец Владимирович, давайте посмотрим, как они боятся все делать вот прямо сейчас, пожалуйста, последнюю неделю с водочка</p>	<p>00:10:57</p>
<p>1.8. Висвітлення негативних подій, низьких моральних цінностей українців, інших.</p>			<p>00:39:36</p>
<p>1.9. Повернення до радянських позитивів, звернення до історії росії, до православ'я.</p>	<p>1 раз.</p>	<p>... Зачем вы говорите то, о чем вы говорите, это не страна делегации, Россия, к сожалению, это не стратегия тактика, когда вы пытаетесь немножко разобщить соперника так, чтобы он не шел единым фронтом, стратегия это другое, это тогда, когда, как говорил Владимир вольфович, наступаем мы, вот Берлин, стратегия есть, понимаете?</p>	<p>00:17:23</p>
<p>2.1. Суб'єктивна оцінка подій з використанням авторитетів, експертів.</p>	<p>Постійно* - 58 разів безпосередньо висловлюється яка-небудь суб'єктивна (оціночна) думка «експертами».</p>		

2.2. Безпосереднє формування переконань у процесі надання інформації, імітація процесу народження істини.	1 раз.	... Ваши люди, Гордей, номер, ваши люди, это правда? Да, это мнение простых граждан и многие так люди думают, и поверьте, я в общем, то тоже их числе.	00:42:23
2.3. Негативне емоційне зараження.	Постійно **		
2.7. Використання негативного невербального забарвлення та/або негативного інтонаційного, як супроводу до нейтрального за змістом повідомлення.			
2.8. Ігнорування принципів існування людства, причинно-наслідкових зв'язків, використання софізму.	2 рази.	... Когда есть цели, когда есть задачи, когда есть определенная, четко сформулированная цель. Вот такая цель наших противостояние с этими резолюциями? Европарламент простая, скажем, мы не очень простая цель повышение благосостояния российских граждан, потому что они бьют по кошельку наших граждан. Вот что они делают? Евгений в итоге, конечно, знаете, мы с вами живем в стране с тысячелетней историей, да и ни разу за это тысячелетнюю историю, цель повышения благосостояния граждан ни разу не сработала конкретно в нашей с вами стране. Она работала в Польше, Чехии, во Франции, Германии, но здесь нет русский человек, ему нужна идея.	00:18:00
2.9. Використання лозунгів, наративів, основних ідей/думок	3 рази.	... Сколько зарабатывал на той же самой Украине и Джо Байден, и Порошенко через Джо Байдена, и через его сына. Это, в общем, то подтверждает эту теорию и момент 2 вот всё, что касается вот этих всех абсолютно бредовых идей, когда давайте вот уберем избранного президента, за которого там не 51 процент проголосо-	00:49:36

пропаган- ди, за- шумлених плутаним текстом.		вал, а 80%, а население, а поставим какой-нибудь кра- сивый железный трон и посадим сегодня (...), настали перемены, секундочку, вас статью которых изучили тоже все протоколы, которые были опубликованы оп- позицией даже по самым скромным оппозиционным подсчетам свыше 50% набрал, лучше не надо.	
--	--	---	--

Висновки

Проаналізована телепрограма порушує проблему війни в Україні опосередко-
вано: гості обговорюють внутрішні проблеми росії (отруєння Навального), ката-
строфу літака Президента Польщі Леха Качинського, вибори у Білорусі. Україна
переважно представлена як незалежна від західних грошей та зброї, а також
як «проєкт» США. Окремо розкритиковано ставлення до росії в Європі та сві-
ті, наявні звинувачення в русофобії. Порівняно з відомими наративами щодо
залежності та неспроможності України як держави, з'являється новий — пред-
ставлення України як потенційного агресора. Зафіксовано непрямі погрози
вторгненням і нападом на підставі тверджень про потенційну агресію України
проти рф.

Загальний час діалогу — **01:07:00**.

Усього слів під час діалогу — 8850, знаків без пробілів — 49353. Водночас
основний зміст програми не стосується безпосередньо України. Тому дані,
що отримані під час аналізу цього відео, значно відрізняються від інших.

Дослідження телепрограми російського пропагандиста Соловйова від 23.07.2023

Відео

Текстова розшифровка відео

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження

Вступ

Проаналізована телепрограма російського ведучого-пропагандиста Володимира Соловйова вийшла в ефір влітку 2023 року, на другому році повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Якщо попередні проаналізовані матеріали пропагандистського характеру готували громадську думку до можливої війни, то цей випуск ілюструє важливі тенденції: які наративи залишилися магистральними, які зникли або їх знівелювали. Загальними темами випуску є обговорення актуальної ситуації на фронті, економіка та внутрішня політика РФ, міжнародна політика тощо. Однак усі теми прямо чи опосередковано пов'язані з Україною. Перша частина телепрограми зосереджена на воєнних діях в Україні: у програму запросили російських військових, щоби поговорити про успіхи росіян на фронті, лунають позитивні оцінки їхнім діям, зокрема у порівнянні з українськими збройними силами. Економічні проблеми представлені як непов'язані з міжнародними санкціями проти Росії, а зовнішня політика в обговоренні зведена до відносин РФ з НАТО, США та західноєвропейськими країнами. В останньому випадку наявне певне протиставлення оцінного характеру, на томість зовнішня політика КНР схарактеризована схвально. Повномасштабне вторгнення в Україну та збройна агресія РФ не лише обґрунтовують, а й характеризують як початкову стадію подальших військових дій проти країн Європи. Основний концепт, на якому побудована телепрограма, лишається незмінним з 2014 року: Україна не визнається як суб'єкт державності, а її дії описані як скеровані США, наприклад: «И вы всё ещё беспокоитесь об украинцах, о стране, которую большинство людей не может найти на карте, они получили десятки миллиардов долларов от американских налогоплательщиков и им не хватает танков?».

Інформаційним приводом для обговорення під час пропагандистського шоу став саміт НАТО та роль української делегації у ньому, зокрема перспективи отримання зброї, ставлення до українських політиків у світі, залежність європейських політиків від позиції США, особливості внутрішньої та зовнішньої політики США та Великої Британії. У полеміці беруть участь російські політики, які дають негативні оцінки та характеристики західним країнам та Україні. Війна в Україні сприймається в телепрограмі як спосіб проявити геройські здібності російським військовослужбовцям. Лексика та мовні кліше, використані при цьому, є сталими з часів 2014 року та підтверджують основні наративи, виокремлені під час аналізу телепрограм пропагандистського типу, представлених на російському телебаченні. Цей, досить великий за обсягом, матеріал містить основні теми пропагандистів, вербалізовані концепти та наративи, а також набір вербальних одиниць, що вказують на наявність пропаганди та маніпуляції.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в телепрограмі	Коментар експерта
1. Підготовча стадія		
Мова спілкування.	Російська.	
Стилістика спілкування.	<p>Публіцистична.</p> <p>На этой неделе всё внимание, конечно, было приковано к саммиту НАТО. Там было очень много эмоций, все там обращали на это внимание, но в сухом остатке как бы 2 таких глобальных вывода: первое, это НАТО готовится к крупномасштабному военному конфликту с Россией и с Китаем. Это целый набор мер, это по увеличению войск быстрого реагирования, разворачивания командования и так далее. Второе, это эмоциональное заявление Зеленского, вплоть даже до того, что вот теперь Литовско-Украинскую, значит, и Польскую бригаду уже вводит не надо.</p>	<p>Усі запрошені учасники спілкуються в межах публіцистичної стилістики (суспільно-політична лексика і штампи, прямий порядок слів, метафори та епітети), можливі окремі елементи розмовно-побутового мовлення під час емоційного обговорення.</p>
Загальний зміст.	<p>Обговорення самміту НАТО, надання Україні озброєння та війни РФ проти України.</p> <p>Европейцы сказали, что им нужна пара недель, чтобы подготовить необходимые тренировочные мощности. Вашингтон со своей стороны не будет затягивать процесс выдачи разрешения на обучение. Также он сказал, что США убеждены, что вопрос о будущем Украины в НАТО решён и не подлежит обсуждению. В конце концов, мы заявили в НАТО очень просто - "Будущее Украины в НАТО".</p>	<p>Надано негативні оцінки дій України, США та європейських країн; глорифіковано російських військових.</p>
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 2 години 52 хвилини.	Безпосередньо семантико-текстуальному аналізу підлягали всі частини телепрограми, оскільки вони опосередковано присвячені Україні.
Форма текстового матеріалу.	Відео, стенограма.	

Комунікативна мета учасників.	Полеміка, оцінювання подій в Україні та просування адресатам російської позиції.	Виформування та підтвердження основних пропагандистських наративів.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Полемічний, конфліктний.	
	Слушай, если он баран, то и будет как баран... мы сейчас о другом говорим, мы говорим то, что надо системно проблемы решать, надо принять набор законов, а давайте ещё чиновникам дадим табельное оружие. Ну хорошо, дадим только надо их еще обучить, и что бы он, приходящего к нему, не застрелил этот чиновник.	Наявні мовні маркери: стилістично знижена лексика, звернення до опонента, звинувачення та образи.
Попередня фіксація лінгвістичних маркерів пропаганди.	Конечно, поэтому каждый раз, когда выступает Западная сволота и говорит: "I am justified", то есть несправедливая и не обоснованная, там, не спровоцирована война это вранье! Абсолютно обоснованный удар по нацистской сволочи.	Лексичні маркери: <ul style="list-style-type: none"> спровокована війна; стилістично марковані лексеми і кліше «западная сволочь» і «нацистская сволочь»; Формування наративу «Україна спровокувала збройну агресію росії».
2. Аналітична та порівняльна стадії		
<i>Визначення тематики тексту</i>		
Російсько-українська війна як звільнення питомих російських територій.	... Потому что это наша территория, это наш Советский Союз и Донбасс , ополченцы, они там родились. ... а как вы предлагаете вести переговоры, когда часть нашей конституционно защищенной территории оккупирована?	Займенники «наш», «наші», вжиті щодо територій незалежної України. Приєднання за наказом путіна українських територій Луганської та Донецької області представлено як окупованих Україною.
Приниження і применшення заслуг українських збройних сил.	... Украинских генералов там нет. Украинских офицеров вообще на передовой нет. ... Мы уже понимаем, что украинцы ВСУ не смогут прорвать нашу оборону.	Негативні оцінки дій ВСУ.
На боці України воює весь світ проти росії.	... У нас, получается, их обеспечивает весь мир. ...они там всё взяли с Запада...	Україні допомагає Західна Європа та США, а рф воює в Україні проти всього світу.

	<p>... Нашим главным противником, я уже неоднократно это повторял, являются Соединённые (Штаты), да, но это не является оправданием для остальных инструмент точно не является правильным, но главным штабом. И вот те, кто кому надоел Америке, кто наши главные противники, перечислите поименно.</p>	
<p>Незаконність політичної влади в Україні (мовні маркери: <i>киевский режим, киевская хунта, государственный переворот, нелегитимный президент</i>).</p>	<p>... вот вы привели примеры последние, мы видели, как в последние дни активизировалась террористическая деятельность Киевской власти...</p> <p>... Вот сегодня у нас есть уникальный исторический шанс, эту трусливую, террористическую Киевскую власть раз и навсегда извести, что называется, на корню.</p>	<p>Наявність словосполучення «киевская власть», «террористическая киевская власть» і «каратели».</p>
<p>Війна із США і Європою в Україні (мовні маркери: <i>оружие НАТО, западные спецслужбы, война с США, наемники</i>).</p>	<p>Украину готовили Володь, Украину готовили с 91 года к войне с Россией...</p> <p>.. это все делается это под контролем западных спецслужб. Это же уже никому не секрет, что руководят организации сопровождениями, контролем, совершением террористических актов, спецслужбы Америки и Британии.</p>	<p>Вказівка на зовнішнє керування і зовнішній вплив на Україну з боку США: лексеми «американцы», «западные спецслужбы», «контроль».</p>
<p>Україна проти автономії Донбасу (мовні маркери: <i>мирное население, население Донбасса, 8 лет бомбили, стелять, уничтожать</i>).</p>	<p>... За последние 80 лет они отработали все эти методы прекрасно и ничего не меняется, как раньше стреляли в спину из обрезка и совершали диверсию, так сейчас - стреляют, убивают этими кассетными боеприпасами Донбасса они бомбили и в 15, и в 16 году, лепестки они разбрасывали в прошлом году в огромном количестве, вопреки всем конвенциям Хельсинкским, там и прочим, ничего не уничтожили, а уничтожают мирное население.</p>	<p>Наявність словосполучень дієслова «стрелять», «убивать», «уничтожать» з топонімом «Донбасс».</p>
<p>Україна залежна від підтримки західних партнерів, без них вона вже програла війну.</p>	<p>... Деньги они получают от нас, в основном от американцев. Они также получают военную технику от американцев и Запада.</p> <p>... Так вот, вот эти безумные Фон Дер Ляйены, Шольцы и Байдены, ко-</p>	<p>Негативна оцінка західних політиків і країн як таких, що виступають на підтримку України.</p>

	<p>торые их воспитали, они тоже должны быть остановлены. Это суть сатанинской власти, весь коллективный Запад и представляет эту сатанинскую власть.</p>	
<p>Підвищення патріотизму в росіян.</p>	<p>... Седой был богатый парень. У него свой бизнес, у него все было хорошо. Ему за 40. Ну просто Родина в опасности. Он сказал, что я не могу сидеть дома.</p>	<p>Використання пропагандистських штампів для підвищення мотивації росіян брати участь у війні.</p>
<p>Глорифікація російських військових (лексеми «подвиг», «герой», «геройство»).</p>	<p>... И это жизнь, эта армия все бывает, но те подвиги, которые он совершил, на мой взгляд уж точно можно ходатайствовать о присвоении звания Героя, то есть это человек, который столько этих совершенно удивительных воинских подвигов совершил, что достоин самых высоких наград.</p> <p>...самые разные национальности вероисповедания, которые занимаются самой важной профессией в жизни.</p>	<p>Використання позитивно оцінних лексем на позначення дій росіян у війні з Україною, прославлення військових, які вбивають українців.</p>
<p>Україна не шкодує своїх військових і громадянське населення.</p>	<p>... То есть, мясной штурм за мясным штурмом... Никто не жалеет украинских солдат - их бросают одного за одним.</p> <p>... и враги постоянно пытаются каким то образом создать плацдарм. Не жалеют людей, то есть лодка за лодкой. Наши их топят, расстреливают.</p> <p>... А потом появляется видео с той стороны. Где людей без оружия просто схватили туда везут, загружают лодки, дают оружие. Говорят: «Давай». То есть как к смертникам отношение.</p>	<p>Використання словосполучень «мясной штурм», «не жалеть людей».</p>
<p>Актуалізація радянських ціннісних концептів (<i>какую страну потеряли, великий Советский Союз</i>).</p>	<p>... Вообще, конечно, каждый раз, когда находишься на фронте, думаешь, какую же великую страну мы потеряли? То есть, понимаешь, вообще, какой же великий был Советский Союз? Это... это просто в голове не укладывается, когда ты смотришь на эти, но я даже не только беру нашу боевую технику, на эти заводы, которые никак разрушить не могут, как строили, что делали. Какую же страну потеряли</p>	<p>Ностальгія за Радянським Союзом (використання штампів).</p>

	эти безумцы все эти Горбачевы с Ельциным, то есть.	
Погрози США і країнам Західної Європи подальшою ескалацією війни.	... Тут уже то вашего иностранного легиона, то столько перекоцали. Что музыканты, что ребята, которые сейчас бьются на разных направлениях. Чем вы «хренцузы» нас хотите удивить? Тем, что свои ракеты поставили, но ничего, прилетит вам по Парижу думать начнете.	Погроза ескалацією військових дій у Франції.
Створення фейків.	... но есть же факты свидетельства и того, что начиная с 14 года, они еще курируют страшный бизнес, нелегальный по изъятию органов. И настолько за 9 лет он стал популярным и доходным, что они на днях внесли в Верховную раду, какой закон? О монополизации, то есть о монополии государства на изъятие и продажу органов. ... Зеленский хочет монополию установить, так он хочет торговать не только жизнями и смертями своих граждан, ещё и трупами. ... Ведь какие факты последние вскрылись? Страшные факты: о торговле детьми на органы. В Закарпатье задерживают пару, да, которая вывозит, причем уже есть факты, что не первый раз ребенка 11-ти месячного, купленного за \$5000, и за \$25000 уже покупателю в Словакию везут.	Паралельно з пропагандистськими наративами створюються фейкові новини. У цьому випадку йдеться про продаж українських дітей на органи. Наведення конкретики створює ефект реальності та істинності інформації.
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>		
Пропагандистські кліше (<i>нацисти, націоналісти, фашисти тощо</i>).	Они вообще удивительные, потому что ребята все ополченцы, но начинали как ополченцы , и они работают на реактивных установках, которые они отжали у украинцев в Мариуполе. Большинство воюют с 14 года , через многое прошли все с руками, технику освоили, все знают, технику любят. Я предлагаю относиться к украинским военкомам и всем пособникам, военкомам, которых хватают то,	Лексеми «ополченец», «наемник», «гестаповец», «эсесовец».

	<p>что мы видим, то, что они вытворяют ... точно так же, как нацистами наемников... Как к гестаповцам... Правильно, как к эсэсовцам.</p>	
<p>Пропагандистські кліше (<i>націоналізм, денацифікація, демілітаризація</i>).</p>	<p>Верховный главнокомандующий сформулировал четко ясно: денацификация, демилитаризация, защита Донбасса и никакого НАТО. А до этого задача была поставлена в декабре. Отодвинуть границы НАТО на рубежи 98 года 99?...97...</p>	<p>Повторення слів з абстрактною семантикою на позначення державної ідеології в Україні.</p>
<p>Антропоніми — імена і прізвища історичних постатей і політичних лідерів України, Європи та США — негативна міфологізація (<i>Зеленский, Шухевич, Бандера, Байден, Макрон, Шольц</i>).</p>	<p>... вот по судьбе Владимира Зеленского, в частности, он там смотрелся, как вообще не пришей и кобыле хвост. Там же какой-то был бал сатаны. Они надевали лучшие свои платья. ... Эти выходные костюмы, а он в этом оливке, ещё взял целую шоблу с собой телохранителей, зная, что ничего не получит, но каким то образом брутально компенсируя вот это всё. ...и тут Зеленский в этих кроссовках в зелени этой своей, как бы непонятно, это всё было, но у вас...</p> <p>... По поводу Зеленского. Знаете, мне кажется, у него вот есть такое понятие, оно может быть, каждый мужчина его переживал хоть раз в жизни, это тяжёлое похмелье.</p> <p>... Да ответы очевидны. Конечно, Байден стал мафией.</p> <p>... которая по сути, и есть террористическая власть, вскормленная в традициях Бандеры, Шухевича.</p> <p>... А воспитали вот эти безумные Джонсоны, фон дер Ляйены эти, кстати, вспомните фон дер Ляйен приезжала в начале года, помните, мы здесь обсуждали.</p>	<p>Прізвища Зеленський, Байден, Шухевич, Бандера, Джонсон, Ляєн.</p>
<p>Військова термінологія — терміни і терміносполуки.</p>	<p>... Причем командир орудия уже как... как самостоятельная боевая единица, так скажем, если раньше это была батарея — тактическая единица, то сейчас уже командир орудия. То есть он уже сам принимает решение. На занятиях огневой позиции, ориентирование...</p>	<p>Вживання лексем вогнева позиція, бойова одиниця, нейтралізувати противника, танкові формування тощо.</p>

	<p>... Наши продвигались, мы приехали, мы уже наблюдали противника, любые движения и попытки нас нейтрализовать...</p> <p>... Действует в составе танковых формирований, предназначен для эффективного подавления живой силы вооружённой стрелковым оружием, гранатомётами, противотанковыми комплексами. Они нужны, чтобы защищать танки, позволяя основной ударной силе сосредоточиться на главной цели, но защищенность высокая, потому что это же в основе танк.</p>	
<p>Евфемізми на позначення бойових дій і вбивств (<i>работать, кошмарить, стрельнуть, перекатиться, гасить</i>).</p>	<p>... ну там поработали немножечко, доставили неприятности противнику, так их... Покошмарили...</p> <p>... Нет, почему, мы успеваем стрельнуть, оставить огневую позицию и перекатиться, уйти на большой круг, маневрирование..то есть война научила.</p> <p>... Какие эмоции, когда самолёт идёт и ты его наказываешь?</p> <p>... Ну, я думаю, мы создали неприятности те, которые были воздействия огневые точки. Мы старались их погасить и не то, что старались. Мы их погасили.</p>	<p>Заміни військової термінології розмовними лексемами для спрощення сприйняття тексту та його демократизації.</p>
<p>Вживання стилістично зниженої, просторічної лексики та жаргонізмів.</p>	<p>... Притом когда-нибудь украинцы поймут, что все это ради денег. Их просто используют. Вот географическая точка на которой американцы решили аккуратно попилить и помыть бабки.</p> <p>... Зеленский, который приезжая, ну как сказали бы у нас: «пока не включил Кривой Рог». То есть наехал на всех, кто ему не понравился. Ну, примерно как не знаю, ехал, выждете от партнеров в дорогом ресторане, серьезные переговоры. А он приходит в спортивном костюме, со словами: «так а что я не понял, братан, что за дела?».</p> <p>... Залужный, как то тут вдруг ляпнул на прошлой неделе, что они зако-</p>	<p>Зниження стилістики з публіцистичної до розмовно-побутової, що наближає мовців до адресатів.</p>

	нчат наступление не раньше, чем они войдут в Крым	
Жаргонізми на позначення військової техніки (<i>птички, самолетики</i>).	<p>... чтобы тебя уже там птичками, са-молётиками не вычислили...</p> <p>... дура то большая, когда она летит длинная, притом если там определённый ветер, то может и назад забросить, поэтому надо всё рассчитывать...</p> <p>... Выходит, выходит, четко быстро работают, понимая, что времени мало, что контрбатарейка будет сразу.</p> <p>... Да, кстати, когда такой подарок прилетает, мало никому не кажется.</p>	Вживання соціолекту військових.
Стала фразеологія — наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше: <i>своих не бросаем (русские своих не бросают), наши мальчишки, биться/стоять до конца.</i>	<p>... Он из тех бойцов, у которых не бывает кого то, кого бы они оставили. То есть все знают, что если «Кубок» сниму, то можно быть уверенным: своих точно не бросаем! Не 200-х, ни 300-х... будут биться до конца, и ребята у него ну...все характером. Вот этого мальчишки на прикладе написаны имена погибших друзей. И он воюет за них.</p>	Формування наративів за допомогою пропагандистських кліше.
Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (<i>США, Європа, НАТО</i>).	<p>... При этом надо понимать, что после НАТО в Вильнюсе ясно, что была дана команда вперёд, и то, что сейчас происходит на линии фронта, это... это тяжело.</p> <p>... Олег Леонидович удивительный генерал он в Сирии, в частности, занимался тем, что когда была опасность прямого боестолкновения и ракетный удар американцами, то именно благодаря его действиям, действием адмиралов были приняты необходимые мероприятия, и американцы поняли, что надо поспокойнее.</p> <p>... Но теперь вы нас заставляете, вы Америка, нас заставляете их применять.</p> <p>... Конечно, любой нормальный эксперт понимал, что Украину не примут в НАТО.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Етопоніми «американці», «поляки», «французи», «британці», «німці» у формі множини; • топоніми «Європа», «Америка»; • аббревіатура НАТО.

	<p>... CNN будут вынуждены показать и BBC, и уровень потерь придется им реально озвучить. Когда увидят они, сколько их положили. Поляков, французов, британцев, американцев, немцев.</p>	
<p>Позитивно оцінні лексеми на позначення російських військових (<i>наши ребята, мальчики, элита, герои тощо</i>).</p>	<p>... Наши ребята стоят, наши ребята воюют блестяще. Абсолютно по-суворовски. Не числом, а умением.</p> <p>... То есть это не просто морпехи, это вот ... элита из элит. Это ребята, которые работают в районе Антоновского моста, вот держит все то направление. На переднем плане командир штурмового отряда «Кубок». Абсолютно легендарный командир.</p> <p>... Гриша — парень легендарный, который ну, то есть там человек, который не должен, казалось бы, но он со своими пацанами идёт в атаки.</p> <p>... Да и всегда спокойно работаем, потому что знаем, что товарищи боевые рядом недалеко.</p>	<p>Глорифікація військовослужбовців рф та евфемізація («мальчики» замість «солдати»).</p>
<p>Топоніми на позначення українських територій і населених пунктів.</p>	<p>... Избавить опасно от опасности Запорожскую ГЭС и Крым можно только одним способом. Другого нет. Чем быстрее, тем лучше. Это овладеть черноморским побережьем до Приднестровья, иначе это будет всегда под смертельной опасностью, но это не только.</p> <p>Это взятие Одессы...</p>	<p>Топоніми: Крим, Одеса, Придністров'я.</p>
<p>Вживання позитивно оцінних лексем на позначення росії.</p>	<p>... для нашей России, для нашей Родины...</p> <p>... со всем уважением, чтобы родные знали, мы не издеваемся, мы не воюем с мертвыми, соблюдаем все воинские почести, но забирайте там.</p> <p>Кстати говоря, и симпатии к России растут.</p>	<p>Глорифікація військових рф.</p>
<p>Негативно оцінні лексеми на позначення західних</p>	<p>... Америка не должна терять заказ текстильной промышленности, поэтому верёвку вам тоже выдадут,</p>	<p>Вживаються для актуалізації наративу про те, що росії всі бояться.</p>

<p>країн та їхніх громадян.</p>	<p>эти сделают всё, что им скажут, они — пушечное мясо. Во Франции говорят о готовности любой момент связаться войну высокой интенсивности, чем ввязываться, то будете?</p> <p>... Вон теперь весь мир узнал то, что узнали мы. Что Западные демократии и американцы просто набор жалких лицемеров.</p> <p>... англичане втихаря нырнули в Украину, дали всем гражданство, все подмяли под себя, и все теперь тянут эту лямку туда.</p> <p>... Все таки, предложите свою схему достижения мира, но мира защищённого, мира основанного на уважении. То, что слышат европейцы, то, что им не предлагают американцы, которые им навязывают свою точку зрения от этого стиля люди устали.</p> <p>... Шотландского полка британская армия своими тупыми сержантскими мозгами, то сержант британской армии, прежде всего тупость ни один.</p>	<p>Негативні оцінки західних країн та їхніх громадян.</p>
<p>Абстрактна лексика на позначення військових дій та їхньої причини (<i>освобождение, безопасность, гарантии, опережение, превентивность</i>).</p>	<p>... Израиль оказался в окружении враждебном, на него напали, он, значит, начал войну ответную, потом превентивную, занял часть территории, которая обеспечивает его безопасность. Вот, как мы говорим, дайте нам безопасность.</p> <p>... При этом они говорят, никаких переговоров Россией. Значит ясно, что нам придется воевать. Нам придется обеспечивать собственную безопасность дальше.</p>	<p>Лексеми абстрактної семантики з негативно оціненою конотацією.</p>
<p>Негативно оцінні лексеми на позначення українців і ЗСУ (<i>враги</i>).</p>	<p>... позиции врагов это метров 600-800, а поэтому после того, как машину останавливаешь надо бегом до нашей позиции ...</p>	<p>Негативно оцінні номінації українців і військових української армії.</p>
<p>Дієслова із семантикою домовленості, переговорів</p>	<p>... Вот, казалось бы, тогда не невозможно было договориться Ленину, мы пошли на это при том, что с Гитлером были как бы вполне себе так наружу хорошие отношения,</p>	<p>Просування нового наративу про те, що «потрібно домовлятися» та «Україна не прагне перемовин».</p>

<p>(договариваться, разговаривать).</p>	<p>значит вернуться и разговаривать с тем, кто что-то решает. Не зря идут эти переговоры, то значит в ЮАР, то, значит, то в других странах потом в Китае о том, чтобы... то в Турции... о том, что попробовать вернуть сегодня информацию таки с Украины.</p> <p>... Наша страна может себе позволить силой договариваться, и договариваться будет победивший в этой схватке, не зря они боятся прямого конфликта.</p>	
<p>Створення і спростування образу росії як ворога всього світу.</p>	<p>... (Європа) Приняла рішення да Россия враг, хотя там называється, что Россия не партнер, но фактично Россия враг и нужно готовиться к войне.</p>	<p>Образ Росії як ворога і протиставлення всьому світу висміюється і спростовується, проте звинувачення на адресу Заходу стають одним із чинників для погроз подальшою ескалацією війни.</p>
<p><i>Основні наративи</i></p>		
<p>«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.</p>	<p>... Как над Рейхстагом так крестное знамение в Лавре.</p> <p>... Это будет как это апогей того за что мы воюем и против какого сатанизма мы воюем. Жалко мне. Одурманенный украинский народ, который сейчас в положение, когда ничего не может помочь.</p> <p>... И вот история с арестом митрополита Павла, история там с запретом русских книг, вообще русофобия превращена в какой-то культ, религию какою-то на Украине, мне кажется, у них нет ничего, кроме того, чтобы, так сказать, «убей русского» и «уничтожить всё русское» у них смысла же.</p> <p>... Ясно, что они не относятся к этой земле как своей, ясно, что им наплевать,</p> <p>... Сегодня на всех ветвях власти на Украине на всех на законодательной исполнительной на судебной сидят падальщики. Реальные падальщики, кровавые упыри, ко-</p>	<p>Порівняння українців, українських політичних лідерів та їхніх дій з сатаністами, німецькими нацистами, фашистами і подіями II Світової війни (знищення євреїв, вбивство і катування мирного населення).</p>

	<p>торые проталкивают только свои интересы и призывают убивать русских, совершать теракты, легализовать марихуану, торговать органами, запретить православие истинное, кто их воспитал?</p> <p>... Но давайте мы посмотрим на вещи трезво, ведь вот постсоветскую или советскую идентичность на Украине... и дальше будет чеканная формулировка абсолютно: “заменяли нео-бандеровской ментальностью”.</p>	
<p>«Європа втомилася від війни і від дій українських політиків, підтримка слабне»</p>	<p>... Вот не зря мы начали с Зеленского, потому что Зеленский это пиар-продукт, он сам так себя позиционирует, его так продавали, его раскручивали и этот пиар-продукт уже испорчен, потому что все опросы общественного мнения показывают, он надоел. От него устали.</p> <p>... Он не нужен, его не хотят видеть на экранах. В Венгрии его положительно оценят там 11%, в остальных странах, там 25, 38 даже в Польше уже к нему относятся к всё больше и больше крайне негативно. И эта тенденция будет продолжаться. Вот эта усталость европейского общественного мнения, недовольство утратой суверенитета она так или иначе будет должна учитываться политическим сообществом</p>	<p>Негативна характеристика дій українських політиків та оцінки їхніх дій європейськими партнерами як початок переривання підтримки України. Наративи «Європа втомилася від війни», «Європа втомилася від України».</p>
<p>Оцінне протиставлення відношення до українських військових в Україні та російських — у росії: Україна не шкодує людей.</p>	<p>... Поэтому мы к людям, так как наши генералы на передовой, мы к людям не относимся как к мясу.</p> <p>... мы... как бы адекватно относимся и к пленным, и если вы получается... А они нет... ну это на их совести, и как бы это нам потом жить...</p> <p>... А они удивляются, когда понимают, что здесь никто не собирается ни пытаться, ни бить...</p> <p>... Когда решение было принято еще до саммита НАТО по кассетным боеприпасам, что американцы хотят этим сделать, они хотят открыть, нам шлюз, мы же не применяем кассетных, а у нас их полно, у нас их много,</p>	<p>Україна не береже своїх людей, їй нічого не шкода для кровавої перемоги над рф.</p>

	<p>у нас их ну уж точно не меньше, чем у Украины, но мы их не применяем, понимая, что это вызовет очень большие потери среди именно людей.</p>	
<p>Оцінне протиставлення російських і західних військових: російські військові пішли на фронт за ідею, а західні — за гроші.</p>	<p>... Вот эти ребята сейчас на фронте, вот они обеспечивают победу, и почему я вам их много показываю долго об этом рассказываю... посмотрите просто на эти лица. Ну посмотрите, ну реально какие красивые лица. Насколько с чувством собственного достоинства, насколько вот... Насколько это правильные ребята? А потом мы смотрим на лица людей, напротив. На тех же американцев, вот у них операция «Атлантическая решимость».</p> <p>... Вы что, боретесь за Западные ценности? За какие? Какие у вас есть ценности, за которые вы боретесь?</p> <p>... Ни один старшина ни в одном анекдоте советской армии не достигал такой тупости, как сержант британской армии. Это мы знаем отлично, так он даже не может своими мозгами додуматься, что может быть другой вариант.</p>	<p>Позитивно оцінні характеристики російських військових, ідеалізація.</p>
<p>Прославлення російської армії і дій агресора.</p>	<p>... Абсолютно меня поразили мальчишки, «немой», «стриж» и «воробей». Это позывные расчета у командира «Аргона» зенитно ракетный полк 7 гвардейской десантно-штурмовой дивизии ВДВ. Молодые, но тут просто реально совсем молодые там 21, 24, 28. Но настолько лихие.</p> <p>... Ребята в 4 утра совершали подвиг, в 10 утра их уже командующий армией наградила Орденами Мужества, а «Седому» вручил личный нож.</p> <p>... Эти мужики такие простые. Но их командиры гениальные, но реально гениальные ребята, полковники, подполковники, там генерал-майор.</p> <p>... Это действительно лучшие люди, но именно в этих репортажах мы ви-</p>	<p>Героїзація дій та осіб військовослужбовців російської армії.</p>

	<p>дим, насколько они не только профессионально растут, не столько, сколько они проявляют человечности в отношениях даже к своему противнику.</p>	
<p>«Світ боїться росії і не хоче воювати».</p>	<p>... Байден решил привлечь резервистов 3000 человек, там сразу истерика, что их, то есть, что с России тут же было сказано? Нет, нет, нет, они будут бухгалтерами, стоматологами, то есть кто угодно, лишь бы с русскими не воевать.</p> <p>... Они боятся даже несколько ядерного оружия, сколько прямого конфликта. И видно, что во всех этих вильнюсских соглашениях сквозит одно: мы дадим все что угодно, только бы мы лично не столкнулись с российской армией и с российским обществом.</p> <p>... Идти на эскалацию с ядерной державой, или они очень боятся? Кстати, это вот вы. Ну, то есть они понимают, что объявление блокады да не допуск наших судов калининграду это начало войны? Да, конечно.</p>	<p>Героїзація дій та осіб військовослужбовців російської армії.</p>
<p>«України як держави не існує».</p>	<p>... Украина потеряла свой суверенитет. У неё нет ни денег, ни собственной промышленности, ни возможности производить военную технику.</p>	<p>Заперечення існування України як окремої держави або ствердження її існування в минулому часі.</p>
<p>«Україна сама вбиває мирних мешканців своєї країни».</p>	<p>... Потому что все таки мои симпатии, моя любовь и мое сострадание с народом Донбасса, Запорожья, Херсонщины которых бомбят страшно, ну, вот сегодня, по некоторым данным, уже по Луганску долбанули кассетным, это не в первый раз они, слушай, они с Изюма постоянно используют кассетное оружие.</p>	<p>Українська армія обстрілює власні міста та області, звинувачуючи в цьому російську армію.</p>
<p>«Захід (США) хочуть знищити росію і змушують Україну воювати, підтримуючи її».</p>	<p>... Точно так же, как вы (США) дадите их украинцам, чтобы убивать русских. Это вот... от этого же трудно отказаться, это... это просто прямое предложение русским уничтожать украинцев, а украинцам уничтожать русских.</p> <p>...они нам предлагают следующее:</p>	<p>Усі події в Україні — це підготовка захоплення території росії Європою та США.</p>

	<p>Россия должна воевать, а Украина нет другого варианта, кроме как одержать победу. И после этого мы вас не сразу же примем НАТО.</p> <p>... вот вы показываете нашу армию, значит и показывайте Запад, который поставляет эту технику, а живую силу, как мясо поставляет туда с Украины.</p> <p>... мы же сегодня можно сказать, что второй год военных действий, понимаем, что враг то наш не на Украине, то есть у нас враги, они то понятно уже...</p> <p>... Потому что вся вот эта сегодняшняя перестройка все это как бы накачивание Европы американскими солдатами, техникой и прочим прочим. Всё же это действительно идёт на фоне абсолютно понятных планов окружения России.</p> <p>... И вот это действительно в стиле Бориса Джонсона, а он, причём, я напомним да, был тот, кто толкнул Украину на кровопролитие вместе с Беном Уоллесом.</p>	
<p>Заклики до продолжения войны.</p>	<p>... Вот когда вы увидите ваших солдат в Киевской Лавре, вот тогда вы поймете.</p> <p>... до тех пор, пока Лавра не будет возвращена в лоно своей страны, своего государства, то в общем, то я думаю, никакие переговоры совершенно нереальны, и вообще об этом даже говорить не стоит.</p> <p>... Я уж не говорю про то, что идти надо до Приднестровья и по Днепру... то есть на 1 этапе ещё даже сейчас о чём говорить, когда наша земля оккупирована...</p> <p>... Однако, несмотря на все эти цифры, там 500 миллионный нам объявляют блокаду, наносим удар по Вашин..., да ну, во всяком случае, если не по Вашингтону, то уж во всяком случае, по этой базе на территории Финляндии точно, а даль-</p>	<p>Приховані погрози західним партнерам України.</p>

	<p>ше они должны решать.</p> <p>Про, чтобы украинцы еще раз вздрогнули заодно поляки литовцы.</p>	
«США прагнуть стати наддержавою за рахунок інших країн».	<p>... Я вот ещё, если нам придётся воевать в Европе воевать, мы будем не с европейцы воевать, мы будем с американцами, потому что я очень скептически.</p> <p>... Все американское, европейского ничего нет в Ливии, французы там надули щеки все сами с англичанами ничего не получилось, двое суток у них двое суток, и все попросили американцев.</p>	Утвердження домінування США як найпотужнішою держави у світі, а американських політиків як справжніх керманів України.
«Росія має особливу місію у світі».	<p>... Мы готовы сегодня идти гораздо большим задачам и понимать, как их решать эти задачи. И здесь, возвращаясь к нашей стране, конечно, мы смотрим на правительство, и мы не можем не отмечать, что успехи, достигнутые правительством, уже озвучены, и эти оценки, президентом.</p>	Росія – це рятівниця всього світу, зокрема України та Європи, є запорукою безпеки у світі.
«Необхідно домовитися про закінченн війни на умовах росії».	<p>... Я говорю это для того, чтобы, может быть, предложить вернуться и договариваться.</p>	Новий наратив: росія хоче домовлятися, але Україна проти перемовин.
«Україна спровокувала збройну агресії, Україна винна у війні, її є ініціатором. Росія захищається».	<p>...никто не собирался ни за чьей землей, и это говорит неоднократно президент. Но в то же время, если бомбят Курск Белгород, мы обязаны обеспечить себе уровень защиты и безопасности.</p> <p>... Эта операция, как любое военное действие, она началась в определенный промежуток времени, в определенных условиях, с определенными целями, которые предписывали те условия. Условия сейчас немножко другие. Появились новые опасности для России, и они намного более серьезные, чем были раньше.</p>	Україна є агресором і провокатором війни, росія змушена захищатися.
3. Узагальнювальна стадія.		
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • стилістично марковані лексеми; • топоніми; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • антропоніми; • етніоніми; • фразеологізми; • пропагандистські кліше.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні нацисти і фашисти». • «України як держави не існує». • «США хоче домінувати у світі та знищити росію через Україну». • «Україна є агресором, а росія — захисником» • «Захід втомився від війни». • «Російські військовослужбовці — герої, а українські — нікчемні, непрофесійні жорстокі».

<p>1.3. Повідомлення про «звірства» з боку українців, ЗСУ.</p>	<p>6 разів.</p>	<p>... Мы много на эту тему доказательств и фильмов снимали, показывали на Россию про это. Но дело то в том, что неизбежно заколочен дополнение. Все знают, что там, где начинают торговать... А ведь почему, кстати, Зеленский хочет монополию установить, так он хочет торговать не только жизнями и смертями своих граждан, ещё и трупами. Я, конечно, надеюсь, что может быть это его подвигнет хотя бы забирать с поля боя тысячи трупов, которые лежат там в полях, мясо брошенных под танки, так вот известно, что если там, где начинают торговать органами погибших, неизбежно переходит и к живым, а и на этом не останавливаются. Ведь какие факты последние вскрылись? Страшные факты: о торговле детьми на органы. В Закарпатье задерживают пару, да, которая вывозит, причем уже есть факты, что не первый раз ребенка 11ти месячного, купленного за \$5000, и за \$25000 уже покупателю в Словакию везут.</p> <p>... Так вот заканчиваю. Надо понимать, что мы входим в тот этап войны, когда вопросы безопасности, тыла безопасности, они будут становиться основными. Мы уже понимаем, что украинцы ВСУ не смогут прорвать нашу оборону. Мы понимаем, что они будут, конечно, стучаться будут, атаки, будут всё что угодно, но прорыва нет, но они будут работать по нашим тылам везде, где только смогут.</p> <p>И последнее, надо понимать, что при всей отчаянности положения к примеру там Зеленского и всей его команды, они находятся в состоянии свехбизнеса.</p>	<p>02:15:56</p> <p>02:43:23</p>
<p>1.4. Викривлені повідомлення відомих людей, політиків.</p>	<p>16 разів.</p>	<p>... Никто не знает, почему американцы этого не хотят. Вопрос, над которым ломает голову весь мир. Украина потеряла свой суверенитет. У неё нет ни денег, ни собственной промышленности, ни возможности производить военную технику. Деньги они получают от нас, в основном от американцев. Они также получают военную технику от американцев и Запада. Если бы США сказали, что они хотят мира, давайте прекратим войну, давайте начнём переговоры, это произошло бы уже завтра утром, почему американцы не хотят этого? Мы не получили ответа на саммите НАТО (переклад іноземної мови)</p> <p>... Что касается разговора Байдена с Порошенко, который вы тут показали, в принципе, мы его активно разбирали. Вот прямо тогда года 3 назад, да вот, соответственно, я просто хочу напомнить, многие забыли, что тогда уходящий уже вице-президент США Байден говорил, Порошенко, говорит: "ну что, я всего лишь вице-президент очередной, а вот вы войдете в учебники истории Украины, как человек, победивший коррупцию". Вы представляете? Да, это при том, что</p>	<p>00:46:04</p>

		они все прекрасно там знали про Хантера про Burisma и понятно, почему он требовал закрытия Приватбанка. Да, но вот видите, тем не менее они друг друга так подкалывали. Сегодня, в принципе, наверное, важный день в том смысле, что опять в очередной раз у нас закрылась зерновая сделка, не знаю надолго ли, но во всяком случае Западные СМИ вот трубят насчет того, что из Одессы вышло последнее судно, вышло с украинской кукурузой и рапсом, которая идет в рамках этой зерновой сделки в Роттердам, Нидерланды. То есть очень показательно...	02:19:30
1.5. Проти-ставлення досягнень РФ недолікам Украї-ни та інших країн, під-креслення особли-вості РФ (її особливої місії).	5 разів.	... Украинских генералов там нет. Украинских офицеров вообще на передовой нет. А наши... Я сейчас неожиданно чуть-чуть вернусь назад, хочу, чтобы вы услышали Гришу. Послушайте, что говорит майор морпех. ... Вот эти ребята сейчас на фронте, вот они обеспечивают победу, и почему я вам их много показываю, долго об этом рассказываю... посмотрите просто на эти лица. Ну посмотрите, ну реально какие красивые лица. Насколько с чувством собственного достоинства, насколько вот... Насколько это правильные ребята? А потом мы смотрим на лица людей, напротив. На тех же американцев, вот у них операция «Атлантическая решимость». В Европе 14 года будут укреплять восточные рубежи на...	00:12:43 00:42:18
1.6. Бороть-ба з опо-зиційними ідеями шляхом їх висвітлен-ня та по-дальшого спросту-вання.	1 раз.	... Ну ты был против, а я был за эти переговоры, потому что англичане втихаря нырнули в Украину, дали всем гражданство, все подмяли под себя, и все теперь тянут эту лямку туда. Так вот, говоря о том, что сегодня происходит на фронте, может быть, у нас нет безвыходного положения. Может быть, нам нужны какие-то переговоры. Я вижу, что они все равно так или иначе как-то пробиваются. Это раз. Второе... ... Не только непрямым, а в прямую отрицал, как такие переговоры, так и нашу них заинтересованность. Леонид, у меня вопрос как законодателю, а как вы предлагаете вести переговоры, когда часть нашей конституционно защищенной территории оккупирована? О чем вы предлагаете с ними говорить? Я уж не говорю про то, что идти надо до Приднестровья и по Днепру..., то есть на 1 этапе ещё даже сейчас о чём говорить, когда наша земля оккупирована...	00:55:40
1.7. При-низливі зневажливі вислов-лювання до інших людей, держав,	31 раз.	Да потому что Байден если бы даже знал бы ответ, не мог бы его выговорить Вон теперь весь мир узнал то, что узнали мы. Что Западные демократии и американцы просто набор жалких лицемеров	00:46:38 00:46:45

сарказм, висміювання, пряме заперечення існування усього українського (держави, кордонів, цілості, культури, самосвідомості, незалежності тощо).		Все как-то быстро забыли о том письме Путина, где были хорошо изложены принципы безопасности. Возвращаясь к тому, что я хочу по этой безопасности сказать и к тому, о чём всю неделю трещали на саммите НАТО. Конечно, любой нормальный эксперт понимал, что Украину не примут в НАТО	00:50:00
1.8. Висвітлення негативних подій, низьких моральних цінностей українців, інших.			
1.9. Повернення до радянських позитивів, звернення до історії росії, до православія.	11 разів.	<p>А как закончилась Великая Отечественная война? Мы чё с кем-то переговаривались, что ли? Да мы повесили того, который подписал акт о капитуляции, напомню, он акта капитуляции подписал и мы его всдёрнули потом по решению Нюрнберга</p> <p>Вот в предыдущей части прозвучал, пожалуй, самый важный момент. Вот который принципиально отличает наш подход от подхода всех остальных. Интересно это прозвучало от Якова Иосифовича Кедми, но я просто еще раз повторю, чтобы это запечатлилось в сознание. Вот самый яркой точкой этой войны, если не в военном, то в духовном плане, должно быть, когда русский солдат осеняя себя крестным знамением в Киевско-Печерской Лавре...</p>	00:56:43 02:02:00
2.1. Суб'єктивна оцінка подій з використанням авторитетів, експертів.	Постійно* - 58 разів безпосередньо висловлюється яка-небудь суб'єк-		

	тивна (оціночна) думка «експертами».		
2.2. Безпосереднє формування переконань у процесі надання інформації, імітація процесу народження істини.			
2.3. Негативне емоційне зараження.	Постійно **		
2.5 Вплив на уяву.	1 раз.	<p>... Вот вы видели, что Владимир Владимирович Путин моему коллеге Павлу Зарубину дал оценки тому, как что происходит, как мы будем реагировать на поставку новых типов вооружения, в частности, кассетных? Как можно оценить?</p> <p>... Вот это украинское контрнаступление. При этом надо понимать, что после НАТО в Вильнюсе ясно, что была дана команда вперед, и то, что сейчас происходит на линии фронта, это... это тяжело.</p> <p>... То есть, мясной штурм за мясным штурмом... Никто не жалеет украинских солдат - их бросают одного за одним. Наши ребята стоят, наши ребята воюют блестяще. Абсолютно по-суворовски. Не числом, а умением. При этом, конечно, с 4 числа, так как вот идет этот накат, за накатом есть и усталость, но есть и ротация.</p>	00:00:51
2.7. Використання негативно-го невербального забарвлення та/або негативно-го інтонаційного, як			

<p>супроводу до нейтрального за змістом повідомлення.</p>			
<p>2.8. Ігнорування принципів існування людства, причинно-наслідкових зв'язків, використання софізму.</p>	<p>37 разів.</p>	<p>... Но я к чему, к тому, что в итоге, да, там, конечно, до конца выборов, а выборы этой осенью в Польше, собираются не просто не открывать пути для украинского зерна, а наоборот, добавляют и добавляют всё время новые ассортименты товаров агропродукции, которые запрещено. И кто-то ничего не кричит по поводу голода в Африке, в Азии, где-то ещё, роста цен на продукты в Европе. Все равно виноват Путин, виновата война на Украине, но нет на украинское зерно вы, пожалуйста, там как то через зерновые сделки ни в коем случае не в Польшу или в какие-то страны Восточной Европы.</p> <p>... Что касается при этом, вы знаете, когда там мы вот упоминали Бориса Джонсона здесь, он же вспомнил сейчас про Украину, наконец-то. Известный колумнист Дэйли Мэйл писал, вот уже больше месяца он пишет колонки для Дэйли Мэйл, и каждую неделю открываю, думаю, где же про Украину, там вы помните, он и про средства про похудения писал и там, ну какие только темы, а про погибших этих миллиардеров, утонувших у Титаника. Разные темы</p> <p>... И вот наконец-то колонка про Украину. У нас правда ее так интерпретировали довольно поверхностно, на счет того, что Украину надо принимать без всяких условий. Это все заметили и стали комментировать. На самом деле Борис Джонсон хитро обставил эту формулировку — да, Украину, он пишет, надо принимать в НАТО без всяких условий, но только после победы Украины. Вот ну, то есть никогда, по большому счету. И вот это действительно в стиле Бориса Джонсона, а он, причём я напому да, был тот, кто толкнул Украину на кровопролитие вместе с Бенем Уоллесом, который теперь значит руки так вот, значит всё, я дальше без меня, дальше неинтересно пойду работать в бар, сказал он. Не хочу работать в политике, больше, ну понимает прекрасно, что консерваторы проигрывают там на самом деле...</p> <p>... Я специально посчитал, я как то здесь уже озвучивал, только за прошлый год на помощь экономическую, невоенную, Украина получила 30 миллиардов долларов. Бюджет военный, то есть бюджет просто общий Украины, плюсовая его часть перед войной составляла 29 миллиардов. Так вот, за это же время погибло 200000 украинцев, каждый украинский солдат принёс команде Зеленского \$150000 - цена од-</p>	<p>02:23:10</p> <p>02:24:14</p> <p>02:43:55</p>

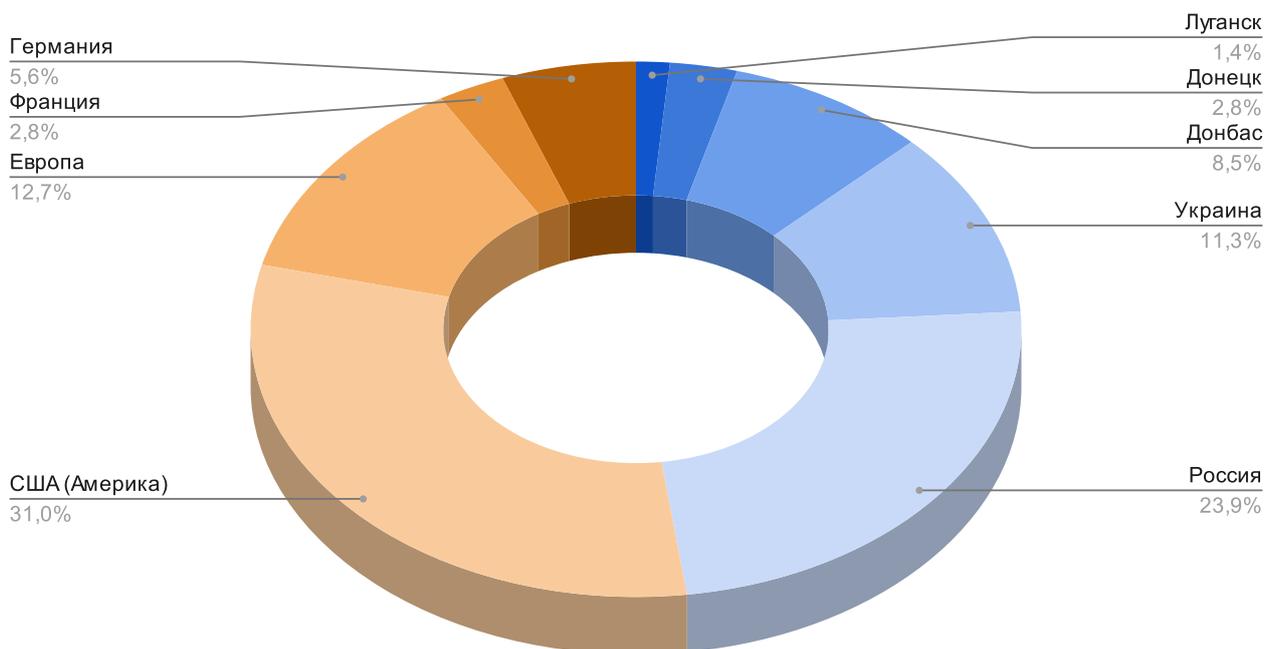
		більше глупости с той стороны, тем быстрее они расходуют свои ресурсы.	
--	--	--	--

Висновки

Основні наративи, що виникли у період повномасштабного вторгнення, зазнали певних трансформацій. Зменшено трансляцію ідеологічних концептів щодо України як фашистської і нацистської країни, натомість посилено актуалізацію ставлення до України як до країни-агресора і залежної від США і Західної Європи держави. Серед нових наративів зафіксовано, по-перше, глорифікацію російських військовослужбовців зі створенням нової міфології у порівнянні з українськими захисниками (тут актуалізовано старий наратив про фашистів у новому вимірі); по-друге, просувається новий наратив «Захід втомився від війни» з метою провокування панічних настроїв в Україні. Війна зображується як визвольна і справедлива зі створенням позитивного образу російської армії на тлі тиражування інформації про зменшення світової підтримки України.

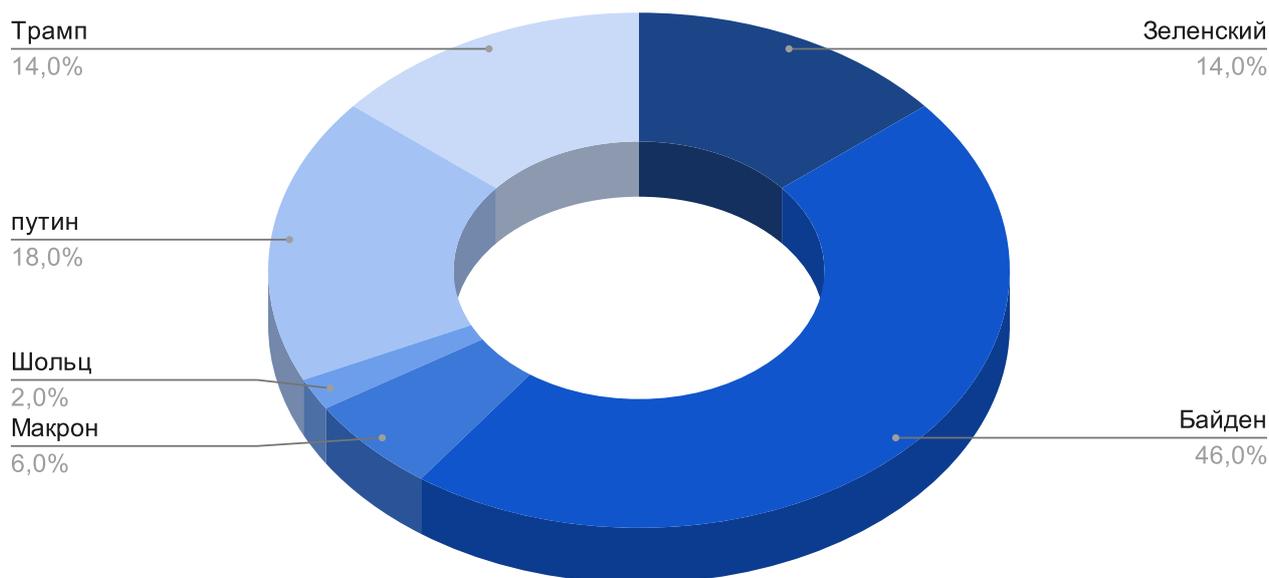
Вживання топонімів у тексті телепрограми 2023 року

• Луганск	— 1;
• Донецк	— 2;
• Донбас	— 6;
• Украина	— 8;
• Россия	— 17;
• США (Америка)	— 22;
• Европа	— 9;
• Франция	— 2;
• Германия	— 4.

Вживання антропонімів у тексті телепрограми 2023 року

- Зеленский — 7;
- Байден — 23;
- Макрон — 3;
- Шольц — 1;
- путин — 9;
- Трамп — 7.

Загальний час діалогу про Україну — **02:51:37**.

Усього **слів** протягом діалогу **про Україну та інше** (програма містить невеличкі відступи від української теми) — **23131**, знаків без пробілів — 124775.

З вказаної кількості, **слів, що містять пропагандистський зміст проти України** (згідно з кластерним аналізом) — **16318**, знаків без пробілів — 88058.

Тобто **70,5% слів**, що лунали у передачі, **містили пропаганду проти України**. Тобто пропаганда звучала протягом **2 годин з 2 годин та 57 хвилин** загального ефірного часу.

Примітки

* Постійним є вплив кластера «суб'єктивна оцінка подій з використанням авторитетів, експертів», тому що усі гості студії подаються респондентам як певні експерти (високопосадовці, службовці з яскравими і часто не дуже зрозумілими посадами, на кшталт «Директор центра євразійських дослідвань»), авторитетність певних експертів посилюється в очах глядачів їхньою наближеністю до останніх, наприклад, за територіальною ознакою. Фактично у студії зібрані «експерти на будь-який смак». Тобто для кожного респондента знайдеться «свій» авторитет, до якого глядач буде схилитися найбільше. Враховуючи те, що в студії з різних боків фактично лунають одні й ті самі лозунги, не важливо до якого саме «експерта» виявить прихильність той чи інший респондент.

** Постійні крики у студії створюють перешкоди для сприйняття. Те, що лунає з вуст ораторів, стає ще більш нелінійним, стає розірваним, тобто надається для сприйняття нібито шматками. Ще більше спрацьовує автоматизм мозку, котрий чує лише конкретні зрозумілі «лозунги». Хаос, що відбувається у студії, не надає можливості, навіть якщо поставити таку мету, побудувати (побачити, відчути) логічний розвиток думок ораторів. З іншого боку, емоційність, сперечання у студії створюють такий фон, що сприймається як «запекле протистояння», під час якого народжуються «правильні», «справедливі» ідеї. В автоматичному мозку залишаються «лозунги» (ключові наративи) та «напружений фон», в котрому, нібито, як меч на ковадлі, народилася «істина». Емоційне зараження як фактор впливу на аудиторію діє постійно, закріплюючи «лозунги» у мозку за рахунок емоційного підкріплення (загальновідомо, що речі, що супроводжуються яскравими переживаннями, запам'ятовуються легше). Через перенасиченість етерів емоційним супроводом ораторів, можна відокремити кластер «негативне емоційне зараження (п. 2.3. методики КПАП) як постійний. Тобто немає сенсу підраховувати кількість емоційних спалахів у студії, тому що емоції, котрі з'являються у респондентів на виклики студії, не проходять миттєво, а збудження залишається певний час. Тобто від спалаху емоцій у студії до наступного спалаху нервового збудження респондентів не встигає приходити на нульовий рубіж.

Висновки до розділу

- Досліджуваний контент не може трактуватись як журналістський, бо грубо порушує журналістські стандарти. Контент може трактуватись виключно як пропагандистський.
- 70-88% контенту у передачах, присвячених Україні, та досліджених в межах цього проєкту, є антиукраїнською пропагандою. Це характерно для передач всього досліджуваного часового слота (2014-2023 рр.).
- У досліджуваних передачах зафіксовано використання специфічного глосарія, який сформовано російськими пропагандистами, та який має специфічні емоційні конотації та зв'язки для здійснення інформаційно-психологічного впливу на реципієнтів.
- Ведучі (російські пропагандисти) та спікери ефірів використовують різноманітні методи та інструменти інформаційно-психологічного впливу на реципієнтів, зокрема вульгаризовану лексику («заткнись», «вешають жидов»), погрози конкретним особам, соціальним групам та державі загалом. Ведучі (російські пропагандисти) використовують інструменти впливу на емоційний стан реципієнтів (контрольовані, заплановані конфлікти в студії; крики, активна жестикуляція, хаотичне переміщення спікерів студією; персоналізовані атаки на окремих спікерів, здебільшого тих що, відповідно до сценарію передачі, має представляти (символізувати) Україну або українців як політичну групу). Ефіри стосовно України носять агресивний, зневажливий та знецінюючий характер.
- Добір гостей (спікерів) для зазначених ефірів здійснено з метою формування у реципієнтів певної думки стосовно України, він не є збалансованим та не представляє різні погляди. У різних передачах, відповідно до зазначеної теми, ключовими наративами є «Україна — держава-агресор/-терорист/-нацист, авторитарна країна», «України як держави не існує/failed state», «Українська влада — незаконна». Вагома частина передач спрямована на легалізацію порушення територіальної цілісності України серед глядачів, зокрема, це здійснюється в межах фреймування інформації про «незалежні республіки на Донбасі», де «пройшли референдуми, і тепер ці “республіки” очолюють якісь “лідери” або “глави”».
- Зафіксовані у телепередачах наративи є типовими для російської пропаганди на вебсайтах, у телеграм-каналах тощо, тобто їх поширюють систематично та комплексно.
- Пов'язані та ідентичні пропагандистські наративи присутні у передачах і 2014, і 2017, і 2018, і 2023 року, що підтверджує умисне просування цих наративів до реципієнтів. Відповідно до інформаційного контексту, певні наративи можуть використовуватись частіше.

**ДОСЛІДЖЕННЯ
ІНТЕРВ'Ю
ВІЙСЬКОВО-
ПОЛОНЕНИХ**

Вступ

У другій частині дослідження експерти проаналізували п'ять інтерв'ю військовополонених громадян РФ. Всі інтерв'ю записані за офіційної згоди військовополонених. У всіх інтерв'ю ведучий ставить питання щодо мотивації полонених брати участь у війні та стосовно їхньої поінформованості про стан справ в Україні. Для аналізу відібрано інтерв'ю різних за регіоном походження, освітнім рівнем, соціальним статусом військовополонених, професійних військових, контрактників-добровольців та мобілізованих. Всі інтерв'ю записані 2022-2023 рр. на території України.

Аналіз передумов

У своєму дослідженні, опублікованому у 2004 році, Й. Дзялошинський та М. Дзялошинська за результатами опитування 586 росіян з різних регіонів держави та з залученням фокус-групи зі 142 осіб, зробили висновок про те, що в масову свідомість росіян вкорінено безліч негативних стереотипів, які визначають ставлення значної кількості опитаних до певних груп людей, соціальних процесів тощо. За даними дослідників, серед виявлених стереотипів чимало таких, які погано узгоджуються з доктриною толерантності. Так росіяни продемонстрували нетерпимість до «чужих» — певних етнічних груп, сексуальних меншин тощо.

За результатами опитування, проведеного дослідниками, соціальні дії, до яких не можна проявляти толерантність, на думку росіян, це, по-перше, тероризм, по-друге, — злочинність, бандитизм, корупція тощо. До числа соціальних груп, які викликають нетерпиме ставлення потрапили фашисти (понад 20 відсотків опитаних), а також скінхеда, сектанти та сексуальні меншини. Серед етнічних спільностей негативне ставлення виявилось до «осіб кавказької національності», циган, чеченців, китайців. За великим переліком народів та етнічних груп ставлення до українців у більшості випадків було позитивним або нейтральним. Тобто у порівнянні з іншими народами, у 2004 році не було виявлено будь-якого особливого ставлення саме до українців. Такі результати дозволяють припустити, що негативне ставлення до українців, як до «хохлів», «укропів» тощо почало формуватися у суспільній свідомості росіян пізніше 2004 року. Водночас вже тоді виявилися найбільш дієві для формування агресивного ставлення росіян тригери — тероризм та фашизм.

Загалом дослідники з'ясували, що в аудиторії перевага надавалася таким цінностям, як безпека сім'ї, стабільність та достаток. Турбота про власний матеріальний та духовний добробут виявилася важливішою за цінності економічного і духовного благополуччя суспільства. За думкою дослідників, така модель побудови російського суспільства була на той час показником кризової ситуації, коли всі ціннісні уподобання орієнтовані на виживання у ворожій атмосфері.

Подальша історія розвитку російського суспільства дозволяє зробити висновок, що кризовий стан з 2004 року дотепер в країні не завершений і цінності суспільства, скоріш за все, не змінилися. Орієнтація на особисте, на закриття «своєї» маленької системи (родини, сімейної групи, робочого колективу тощо) від усвідомленого соціального буття, зокрема політичного, тим паче геополітичного, підтверджується змістом інтерв'ю військовополонених.

Військово полонений М. описує зміст своєї свідомості до моменту отримання повістки у 2022 році в категоріях «не було часу, щоб думати», «час забивається» і підтверджує у своїй розповіді орієнтацію на свої особисті потреби й інтереси (працю, дім тощо) та автоматичне споживання загально розповсюджених пропагандистських ідей проти України. Водночас психологічний аналіз інтерв'ю з М. дозволяє побачити, що розвінчування журналістом, що проводить інтерв'ю, пропагандистських ідей, котрі були озвучені самим військовополоненим, а саме про гостру небезпеку баз НАТО та біологічних лабораторій на території України, дійсно викликає у військовополоненого усвідомлення нікчемності та-

ких ідей. Можливо однією з умов здатності сприймати іншу концепцію буття України у випадку М. є його особистий досвід «воєнного життя» на території України, досвід спілкування з місцевими жителями, ставлення до своїх військових з боку керівництва збройних сил російської федерації (про вказані фактори військовополонений заявляє під час інтерв'ю), а також вільний час для усвідомлення актуальних подій та, знов-таки, велика особистісна значущість цих подій, яка з'являється, вочевидь, у переважній більшості таких росіян після потрапляння до полону. Наприкінці відеозапису інтерв'ю з М. глядач бачить сльози на очах чоловіка, який говорить про усвідомлення невинності постраждалого громадського населення України від вторгнення на її територію російської федерації. Ці сльози є справжніми, вони є показником катарсису. Тобто за 1,5 години інтерв'ю свідомість конкретної людини дійсно зазнала змін під впливом іншого, раніше недосяжного, інформаційного поля. Це дозволяє зробити висновки щодо факторів, які є провідними у формуванні в суспільній свідомості росії образу ворожої України.

Вагомою передумовою існування своєрідності суспільної свідомості росіян є особливості функціонування сучасного мозку людини.

Р. Чалдіні у своїй роботі «Психологія впливу» вказує на досвід різних дослідників та резюмує, що автоматична, стереотипна поведінка у сучасних людей превалює, оскільки в багатьох випадках вона найбільш доцільна, а в інших випадках — взагалі необхідна. Людина зараз існує в надзвичайно різноманітному оточенні. Для того, щоби поводитися в ньому адекватно, їй потрібні найкоротші шляхи. Мозок не може в сучасних умовах надшвидкого життя усвідомлювати та аналізувати всі аспекти кожної особи, події чи ситуації, з якими він стикається. У нього немає на це часу, енергії та потрібних здібностей. Тому досить часто мозку доводиться користуватися стереотипами, зокрема виносячи свої повсякденні судження.

Численні лабораторні дослідження показали, що люди схильні усвідомлено реагувати на інформацію тоді, коли вони мають і бажання, і можливість ретельно її аналізувати. Людина починає боротьбу зі спокусою автоматично відреагувати на інформацію, коли проблема, що постає перед нею, є для неї важливою. За даними Р. Чалдіні, напружений ритм сучасного життя часто не дозволяє людям ухвалювати цілком осмислені рішення навіть з багатьох важливих для них питань: «Іноді питання бувають такими складними, час — таким обмеженим, відволікаючі моменти — такими настирливими, емоційне збудження — таким сильним, розумове напруження — таким високим, що ми не можемо бути уважними і діяти обдуманно. Важливе питання чи ні — ми змушені мислити стереотипно».

Аналіз інтерв'ю військовополонених дозволив дійти висновків про те, що основними факторами успіху російської пропаганди проти України є такі:

Внутрішні

- 1.** Фактор обмеженості часу та уваги, сконцентрованість росіян на своєму особистому, яке значно приваляє над суспільним, що призводить до автоматичності сприйняття пропагандистської інформації у фоновому режимі, до стереотипного мислення.
- 2.** Фактор бідності. Чим більш незабезпеченою є людина, тим менше її хвилює щось, що існує поза межами її конкретного побутового сьогодення, що, знов-таки, призводить до автоматичності сприйняття пропагандистської інформації.
- 3.** Фактор неосвіченості. Загалом відсутність освіти, або наявність лише формальної, її низька якість, зокрема відсутність сформованого філософського мислення та орієнтирів у світі політології, антропології, соціології тощо.
- 4.** Фактор відсутності розуміння «правильної» журналістики. Звернення до Кодексу професійної етики російського журналіста, котрий був схвалений Конгресом журналістів Росії 23 червня 1994 (м. Москва), та ознайомлення з його певними положеннями вже дозволяє побачити яскраві ознаки порушення професійної етики головними пропагандистами росії та не використовувати їхні матеріали як джерела скільки-небудь достовірної інформації. Процитуємо декілька головних положень Кодексу: «3. Журналіст розповсюджує та коментує лише ту інформацію, у достовірності якої він переконаний та джерело якої йому добре відоме. Він докладає всіх зусиль до того, щоб уникнути заподіяння шкоди будь-кому її неповнотою чи неточністю, навмисним приховуванням суспільно значущої інформації чи поширенням свідомо неправдивих відомостей. 4. Журналіст зобов'язаний чітко проводити у своїх повідомленнях різницю між фактами, про які розповідає, і тим, що складає думки, версії чи припущення, водночас у своїй професійній діяльності не повинен бути нейтральним... 11. Журналіст повністю усвідомлює небезпеку обмежень, переслідування та насильства, які можуть бути спровоковані його діяльністю. Виконуючи свої професійні обов'язки, він протидіє екстремізму та обмеженню громадянських прав за будь-якими ознаками, включаючи ознаки статі, раси, мови, релігії, політичних чи інших поглядів, як соціального і національного походження. 12. Журналіст поважає честь та гідність людей, які стають об'єктами його професійної уваги. Він утримується від будь-яких зневажливих натяків чи коментарів щодо раси, національності, кольору шкіри, релігії, соціального походження чи статі, а також щодо фізичної нестачі чи хвороби людини».

Зовнішні

- 5.** Фактор насиченості інформаційного простору однотипними ідеями. Відсутність опозиційних ідей. Поява ідей, що не відповідають загальному курсу пропаганди — не ховаються, а висвітлюються, після чого негайно

розвінчуються такими самими механізмами впливу, зокрема технікою софізму.

6. Відсутність законного регулювання ЗМІ, залежність російських ЗМІ від політичної влади країни.
7. Недотримання більшістю журналістів росії Кодексу журналістської етики. Відсутність громадського або професійного контролю за дотриманням положень Кодексу.

За даними Й. Дзялошинського та М. Дзялошинської, від 2011 року у російському медіапросторі співіснують три підходи до реалізації професійної діяльності журналістів, що обумовлюються ставленням до аудиторії. Перший тип журналістики визначається тим, що журналіст розглядає свою аудиторію як об'єкт управління (виховання, формування), а себе — як носія або транслятора управлінських програм. Тобто мета такої журналістики — здійснити вплив. Другий підхід — це інформування аудиторії, де метою є постачання різноманітних цікавих відомостей та надання допомоги у висловленні думок. У третьому підході журналіст стає зацікавленим учасником спільного з аудиторією пошуку рішень складних життєвих проблем. Головна ідея такої журналістики — розглядати читачів, глядачів, слухачів не як пасивних спостерігачів та слухняних виконавців, а як учасників вирішення важливих питань. Й. Дзялошинський та М. Дзялошинська вказують, що така журналістика може бути названа «гуманітарною», «особистісною», «комунітарною», журналістикою співучасті тощо. У рамках журналістики співучасті реалізується відповідальність журналіста перед аудиторією та громадськістю. Водночас автори підкреслюють, що останній підхід представлений у російських ЗМІ незначною кількістю і не конкурентоспроможний. За даними дослідників, домінують на російському інформаційному ринку ЗМІ впливу, що належать державі та корпораціям, головним завданням яких є забезпечення впливу на громадську думку та стереотипи поведінки населення, а також «комерційні» ЗМІ, які орієнтовані на отримання прибутку за рахунок задоволення інтересів та потреб невибагливої масової аудиторії.

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження інтерв'ю з військовополоненим М.

Відео

- Співрозмовник:** військовополонений М. Народився та жив у місті Москва, рф.
- Дата народження:** 02.01.1990, 32 роки на момент запису відео.
- Освіта:** вища (менеджмент), працював керівником одного з магазинів «Магніт» у Москві (рітейл).
- Військове звання:** невідоме (мобілізований, служив строкову службу раніше).

Вступ

Інтерв'ю В. Золкіна з військовополоненим з Москви і телефонна розмова з його матір'ю зосереджені на виявленні причин, що спонукали військовополоненого воювати в Україні. Основне завдання — з'ясувати ставлення військовополоненого до дій рф в Україні та його мотивацію власної участі у війні. Мовець почувається розкуто і впевнено, жартує, розмірковує досить переконливо і логічно. Він засуджує дії російських військових, свідком яких був. Вважає себе аполітичним, хоч брав участь у мітингах на підтримку російського опозиціонера О. Навального.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в інтерв'ю
1. Підготовча стадія	
Мова спілкування.	Російська.
Стилістика спілкування.	Розмовно-побутова, публіцистична.
Загальний зміст.	Військовополонений пояснює своє ставлення до війни. Окупації та описує власний досвід бойових дій в Україні.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 1 год 39 хв.
Форма текстового матеріалу.	Відео.

Комунікативна мета учасників.	Журналіст ставить питання щодо мотивації співрозмовника та його участі у війні в Україні, військовополонений висловлює свою позицію, частково повтворюючи російську пропаганду.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Діалогічне, кооперативне спілкування.
2. Аналітична та порівняльна стадії	
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>	
Пропагандистські кліше.	Референдум Криму, мнение население, защита русскоязычного населения.
Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (<i>США, Європа, НАТО</i>).	Украина хочет вступить в НАТО. Базы НАТО будут на территории Украины, а Украина близка к главным городам России.
Топоніми окупаційної влади (<i>ДНР, ЛНР, Крим, Новоросія</i>).	- Крым – это Украина? - Я думаю, люди Крыма должны решать, население Крыма. ДНР, ЛНР провели референдумы.
<i>Основні наративи</i>	
Війна не зачіпає мирне населення України.	По СМИ, как идет рассказ. Всех мирных жителей уводят, и эти здания они были разрушены без мирных жителей.
В Україні розробляють біологічну зброю.	В Украине была найдена биологическая лаборатория.
Україна повинна бути разом з Росією (<i>ОДИН НАРОД</i>).	Мы славяне, и у нас один геном с Украиной.
В Україні забороняють розмовляти російською мовою.	В Украине нельзя говорить на русском.
Крим — це Росія.	Спорная территория в Крыму возникла, потому что было притеснение русскоязычного населения.
3. Узагальнювальна стадія.	
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Стилістично марковані лексеми; • топоніми; • пропагандистські кліше.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні забороняють російську мову». • «Українці і росіяни — один народ». • «НАТО з України знищить рф». • «Війна не проти цивільного населення».

Висновки

Військовополонений має нормоване грамотне мовлення, мислить логічно, наявні причинно-наслідкові зв'язки, пояснює свою позицію «халатністю» і незнанням ситуації. Транслює наративи про правомірність анексії Криму, загрозу НАТО та безпеку мирному населенню під час війни. Суперечностей у своїх твердженнях не бачить. В розмові не знає, як називати українських військових, адже на думку йому в першу чергу спадає термін «бойовик», який є одним із ключових елементів російського пропагандистського глосарія. Полонений самостійно наводить приклади, як перевіряв публікації у соцмережах та виявляв фейки (спрямовані проти України), але все одно продовжує використовувати російський пропагандистський глосарій та наративи, пояснюючи свої дії, позицію та сталення до війни.

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження інтерв'ю з військовополоненим К.

Відео

Співрозмовник:	К.
Місце народження	не обговорюється під час інтерв'ю.
Дата народження:	не обговорюється під час інтерв'ю.
Освіта:	не обговорюється під час інтерв'ю.
Військове звання:	офіцер (точно не обговорюється під час інтерв'ю).
Посада:	командир десантно-штурмової роти десантно-штурмового батальйону 810 бригади морської піхоти ЗС рф.

Вступ

Інтерв'ю журналіста з військовополоненим російським офіцером спрямовано на те, щоби з'ясувати його позицію і переконати в тому, що в Україні війна з рф. Співрозмовник журналіста демонструє грамотне мовлення, причинно-наслідкове мислення, логічний тип міркувань. Усвідомлюючи власну залежність від пропагандистських наративів, пояснює мотивацію участі у війні не лише зовнішнім впливом на підсвідомість, а й обов'язками кадрового офіцера.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в інтерв'ю
1. Підготовча стадія	
Мова спілкування.	Російська.
Стилістика спілкування.	Розмовно-побутова, публіцистична.
Загальний зміст.	Військовополонений пояснює своє ставлення до війни. Окупації та описує власний досвід бойових дій в Україні.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 1 год 20 хв.

Форма текстового матеріалу.	Відео.
Комунікативна мета учасників.	Журналіст ставить питання щодо мотивації співрозмовника та його участі у війні в Україні, військовополонений висловлює свою позицію, частково повторюючи російську пропаганду.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Діалогічне, кооперативне спілкування.
2. Аналітична та порівняльна стадії	
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>	
Пропагандистські кліше (<i>гражданская война, народ Донбасса, випалена земля український фашизм, український нацизм, герой-ополченець</i>).	По моему мнению это гражданская война , потому что украинский народ для меня является народом-побратимом. Задача была такой, чтобы эти националистические подразделения, боевиков , так сказать, блокировать.
Стала фразеологія — наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше.	Можем называть это войной, можем специальной военной операцией .
Негативно оцінні лексеми на позначення українців і ЗСУ (<i>карателі, фашисти, нацисти, терористи, добробати, бойовики</i>).	Стояла задача – блокировать боевиков .
Абстрактна лексика негативної семантики (<i>геноцид, злочин, знищення, вбивства</i>).	Нам преподносится это таким образом, что здесь процветает ультраправый национализм .
Топоніми на позначення окупованих територій.	Экономически Крым находится в россии.
Підміна понять з поляризацією оцінки (війна — звільнення).	Районы Мариуполя были освобождены .
<i>Основні наративи</i>	
«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.	Я шел на войну с пониманием, что ущемляются конкретные слои населения . Говорилось, что притесняется русскоязычное население, что у власти находятся нацисты . В принципе, что националистические подразделения рулят страной . Людей притесняют именно по национальному признаку .

«Україна повинна бути разом з Росією». Один народ.	Мы все одинаковые – и характер, и судьбы. Россия – старшая сестра Украины. <i>Метафора про двох братів.</i>
«Захід (США) хочуть знищити Росію».	Україна сделала выбор идти семимильными в шагами в сторону геополитического противника России .
«Крим — історично російська територія».	Крым пока что находится в России.
«Заборона російської мови в Україні».	Детям запрещают учить русский язык в школах.
«Росія має особливу місію у світі».	В геополитическом и историческом плане Россия всегда была тем фундаментом, вокруг которого собирались народы .
3. Узагальнювальна стадія.	
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • топоніми; • фразеологізми; • пропагандистські кліше.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні нацисти і фашисти». • «Українці і росіяни — один народ». • «США хоче домінувати у світі та знищити росію через Україну». • «Росія має особливу місію рятівниці світу».

Висновки

Навіть військовополонені офіцери з критичним мисленням транслюють пропагандистські наративи, поширені в російських ЗМІ.

Використання сталих виразів, фразеологізмів та настанов свідчить про переконання військовополоненого в правильності власних дій та впевненості у власній правоті. Оперує глосарієм офіційної російської державної пропаганди, не бачить в ній протиріч, зберігає лояльність до ключових наративів російської пропаганди, навіть перебуваючи в статусі військовополоненого.

Основні наративи стосуються відносин українців і росіян, заборони російської мови та обмеження прав росіян в Україні, що, на думку військовополоненого, стало підставою для вторгнення в Україну. Військовополонений називає російську війну проти України «спецоперацією» та «громадянською війною», український народ — «братським», вважає українців та росіян «однаковими», при

цьому використовує термін «денацифікація» стосовно цілей війни проти України. Свою участь у війні називає «усвідомленою», каже, що йшов воювати «не за гроші», складав присягу «із розумінням про те, що в Україні зазнають утисків окремі частини населення», зокрема російськомовні, а при владі перебувають нацисти та «націоналістичні підрозділи» необхідно «блокувати».

Жодних фактичних даних на підтвердження своїх висловів не наводить, особистого досвіду зустрічей із «нацистами» не має, проте «брав у полон етнічних росіян» (які воювали за Україну як громадяни України, — авт.), протиріч між цими двома фактами не вбачає. Поводиться впевнено, сперечається зі співрозмовником, страху або аналогічних емоцій не демонструє, добровільно коментує та висловлює свою думку.

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження інтерв'ю з військовополоненим Р.

Відео

Співрозмовник:	Р.
Місце народження	місто Кисловодськ, Ставропольський край рф, жив в Луганську та Алчевську після початку російської війни проти України 2014 року.
Дата народження:	19.10.1987.
Освіта:	не обговорюється під час інтерв'ю.
Військове звання:	молодший сержант.
Посада:	не обговорюється під час інтерв'ю.

Вступ

Інтерв'ю журналіста з військовополоненим російським солдатом спрямовано на те, щоби з'ясувати його позицію і переконати в тому, що в Україні війна з рф. Крім інтерв'ю, має місце телефонна розмова з матір'ю і сестрою військовослужбовця, які повторюють російські наративи. Військовополонений не демонструє критичного мислення, а посилається на ЗМІ та інформацію, яка спонукала його мати певні уявлення про Україну. Військовополонений визначає себе як «деструктивний елемент», у нього відсутнє критичне мислення.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в інтерв'ю
1. Підготовча стадія	
Мова спілкування.	Російська.
Стилістика спілкування.	Розмовно-побутова, публіцистична.
Загальний зміст.	Військовополонений пояснює своє ставлення до війни, окупації та описує власний досвід бойових дій в Україні.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 1 год 59 хв.

Форма текстового матеріалу.	Відео.
Комунікативна мета учасників.	Журналіст ставить питання щодо мотивації співрозмовника та його участі у війні в Україні, військовополонений висловлює свою позицію, частково повторюючи російську пропаганду.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Діалогічне, кооперативне спілкування.
2. Аналітична та порівняльна стадії	
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>	
Пропагандистські кліше (<i>гражданская война, народ Донбасса, випалена земля український фашизм, український нацизм, герой-ополченець</i>).	Чтоб не страдали дети , вот, чтоб эта вся катавасия, которая началась с Донбасса 8 лет назад, чтоб она закончилась.
Стала фразеологія – наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше.	Переворот в Україні, діти гинуть на Донбасі, 8 років бомбили Донбас.
Топоніми на позначення окупованих територій.	Крым всегда был на стороне России.
Підміна понять антонімічними або протилежними за значенням.	Оно как-то так звучит: взять оружие за мир, чтобы не было войны .
<i>Основні наративи</i>	
«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.	Чтоб не страдали дети , вот, чтоб эта вся катавасия, которая началась с Донбасса 8 лет назад, чтоб она закончилась.
«Росія має особливу місію у світі».	Россия – великая страна.
«Україна вбивала і вбиває мирних мешканців Донбасу».	Мама и сестра: бомбили Донбасс , прилетало в детские садики.
«Україна повинна бути разом з Росією». Один народ.	Чтоб мы жили вместе хорошо и счастливо , вот это для меня.
«В Україні розробляється хімічна/біологічна зброя».	После 14 года начались эти химические процедуры (...) Ну, химоружие это . Ну, по российскому телевидению говорят о химоружии , что оно пытаются на Донбассе, здесь на Украине сделать.
«Крим є історично російською територією».	В Крыму был референдум. Просто исторически... Крым всегда с Россией был.
«Україна спровокувала збройну агресію, Україна винна у війні, її є ініціатором».	Украина – стреляют, бомбят , діти все это...

«Українська влада є незаконною».	<ul style="list-style-type: none"> - В 14 переворот, говорять, был в Украине - Переворот? - Ну вот, не переворот? - Кто это говорил? - У нас по телеку это показывали.
3. Узагальнювальна стадія.	
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • стилістично марковані лексеми; • топоніми; • фразеологізми; • пропагандистські кліше.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні нацисти і фашисти. • «Україна знищує населення Донбасу». • «Українці і росіяни — один народ». • «Росія має особливу місію рятівниці світу». • «Україна є агресором». • «Українська влада — незаконна».

Висновки

Військовополонений повторює сталі кліше та наративи про «8 лет бомбілі Донбас», незаконність української влади, Україну-агресорку та росію-рятівницю. Розповідає, що прибув на окуповану росією територію Луганської області наприкінці 2014 року, бо був вражений «історіями біженців», які чув у росії. В цих історіях, зокрема, йшлося про обстріли та їхній вплив на психіку дітей, але зв'язку між діями російської федерації та психологічними травмами, що їх отримали діти, не артикулює. Приєднався до проросійського батальйону «Призрак» Олексія Мозгового (вбитий російськими спецслужбами у травні 2015 року неподалік Алчевська) бо його приваблювала ідея «справжньої людської держави», він хотів «або ніякі діти не страждали від війни». Причинами війни вважає події на українському Майдані. Використовує словосполучення «моя особиста думка», та «я непогано знаю історію», повторюючи наративи російської державної пропаганди.

І військовополонений, і його родина переконані в правильності війни в Україні на підставі російської пропаганди, вони впевнені у праві втручання в політику і життя іншої країни, а також виправдовують вбивства і знищення українців.

Використовує сталі вирази, фразеологізми та настанови пропаганди. Оперує глосарієм офіційної російської державної пропаганди, не бачить в ній протиріч, зберігає лояльність до ключових наративів російської пропаганди навіть перебуваючи в статусі військовополоненого.

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження інтерв'ю з військовополоненим П.

Відео

Співрозмовник:	П.
Місце народження	місто Щолково.
Дата народження:	07.02.1996.
Освіта:	середня спеціальна, автомеханік.
Військове звання:	рядовий (мобілізований).
Посада:	не обговорюється під час інтерв'ю.

Вступ

Інтерв'ю журналіста з військовополоненим російським солдатом спрямовано на те, щоби з'ясувати його позицію і переконати в тому, що в Україні війна з РФ. Військовополонений демонструє невпевненість, нервує до розмови і під час неї, бажає поговорити з дружиною та собакою (називають собаку «сином»). Скаржиться на те, що його вважають «м'ясом», вважає себе звичайним громадянином. Пішов на війну як мобілізований за повісткою. Стверджує, що на війні не брав участь у бойових діях до полону упродовж чотирьох місяців. Його мовлення є нелогічним, він повторює інформацію, яку знає зі ЗМІ, на чому часто акцентує увагу. Під час розмови з журналістом має можливість поговорити з дружиною.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в інтерв'ю
1. Підготовча стадія	
Мова спілкування.	Російська.
Стилістика спілкування.	Розмовно-побутова, публіцистична.
Загальний зміст.	Військовополонений пояснює своє ставлення до війни, окупації та описує власний досвід бойових дій в Україні.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 57 хв.

Форма текстового матеріалу.	Відео.
Комунікативна мета учасників.	Журналіст ставить питання щодо мотивації співрозмовника та його участі у війні в Україні, військовополонений висловлює свою позицію, частково повторюючи російську пропаганду.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Діалогічне, кооперативне спілкування.
2. Аналітична та порівняльна стадії	
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>	
Пропагандистські кліше.	... много наемников с других стран.
Стала фразеологія — наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше.	Дружина: Его призвали, его мобилизовали, повестку принесли на работу.
Наявність етнонімів у формі множини (американці, британці, європейці) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (США, Європа, НАТО).	... Євросоюз здесь тоже, поляки находятся, французы , то, что снабжают оружием, нужно это прекращать, всю эту войну, насилие.
Абстрактна лексика негативної семантики (геноцид, злочин, знищення, вбивства).	Нас отправили изначально, нам сказали: здесь детей убивают .
<i>Основні наративи</i>	
«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.	Нам рассказывали, что здесь детей убивают, женщин насилуют .
«Нас обманули, ми нікого не вбивали».	[Нам говорили] Вы будете стоять на границах Белгородской области... вас на передовые позиции не будут отправлять. - 10 месяцев войны. Вы не знали, что тут происходит? - Я знал, что здесь происходит. Ну, опять же, как по телевизору все показывают.
«Україна вбивала і вбиває мирних мешканців Донбасу».	Мы думали, что это действительно правда, что здесь жестокое обращение с людьми, насилие, убийства и так далее.
«Україна повинна бути разом з Росією». Один народ.	Мы все одинаковые – и характер, и судьбы.
3. Узагальнювальна стадія.	
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • пропагандистські кліше.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «Україна знищує населення Донбасу». • «США хоче домінувати у світі та знищити Росію через Україну».

Висновки

Військовослужбовець є невпевненим у своїх словах, вказує на несамостійність власної позиції, сформованої через ЗМІ. Під час емоційної розмови з дружиною стверджує, що його рішення несамостійне (на початку інтерв'ю зазначає, що мобілізація поставила його перед вибором — «аби йти в армію, або в тюрму» (за ухиляння від призову)).

Дуже нервує, своїї провини не визнає, тисне на пропаганду та політику. Використовуючи наративи російської пропаганди робить не неї посилення «нам казали» («нам казали, що тут вбивають дітей та ґвалтують жінок», що «поляки тут знаходяться та поставляють зброю, і що треба завершувати цю війну», «що тут багато найманців»).

Військовополонений оперує глосарієм офіційної російської державної пропаганди, визнає певні протиріччя на підставі власного досвіду, але зберігає лояльність до ключових наративів російської пропаганди навіть перебуваючи в статусі військовополоненого. На відео виглядає схвильованим.

Семантико-текстуальне лінгвістичне дослідження інтерв'ю з військовополоненим Т.

Відео

Співрозмовник:	Т.
Місце народження	Новгород, Новгородська область.
Дата народження:	05.02.1986
Освіта:	не обговорюється під час інтерв'ю.
Військове звання:	не обговорюється під час інтерв'ю (доброволець, підписав контракт 03.09.2022).
Посада:	не обговорюється під час інтерв'ю.

Вступ

Інтерв'ю журналіста з військовополоненим російським солдатом-добровольцем спрямовано на те, щоби з'ясувати його позицію і переконати в тому, що в Україні війна з рф. Військовополонений не розмірковує, а повторює сталі наративи і кліше російських пропагандистів. Стверджує, що воював чотири дні, хоч пішов на війну з Україною за короткотерміновим контрактом. Говорить нерозбірливо, посилається на пропаганду, стверджує, що пропаганда є з обох сторін. Виступає проти війни загалом, але демонструє прихильність усім російським наративам, зокрема апелює до авторитету президента рф.

Експертне дослідження

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в інтерв'ю
1. Підготовча стадія	
Мова спілкування.	Російська.
Стилістика спілкування.	Розмовно-побутова, публіцистична.
Загальний зміст.	Військовополонений пояснює своє ставлення до війни, окупації та описує власний досвід бойових дій в Україні.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 1 год 20 хв.

Форма текстового матеріалу.	Відео.
Комунікативна мета учасників.	Журналіст ставить питання щодо мотивації співрозмовника та його участі у війні в Україні, військовополонений висловлює свою позицію, частково повторюючи російську пропаганду.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Діалогічне, кооперативне спілкування.
2. Аналітична та порівняльна стадії.	
<i>Лексичні маркери пропаганди</i>	
Пропагандистські кліше (<i>гражданская война, народ Донбасса, выпалена земля український фашизм, український нацизм, герой-ополченець</i>).	... земля не нужна. Нужен просто Луганск, Донецк, хотели автономию. Это заблаговременно, что не допустит дальнейшего...
Стала фразеологія – наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше (<i>киевский режим, принуждение к миру, убийство Украины, западная пропаганда, двухполярный мир, специальная операция. Майдан головного мозга</i>).	Мы воюем за то, чтобы не допустить истребления живущих в Донбассе и в целом на юго-востоке Украины людей, которых насильно, через законы, принимаемые нацистским режимом в Киеве , лишают права на самобытность.
Наявність етнонімів у формі множини (<i>американці, британці, європейці</i>) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (<i>США, Європа, НАТО</i>).	Если взять страну Украину, и вы, вот, присоединяетесь к НАТО , не стоит мне вам объяснять, что дальше будет. Вы понимаете прекрасно, сюда заедет оружие, дальше. Не то, чтобы дальше. 500 км будет достаточно, чтобы до Москвы долететь.
Топоніми на позначення окупованих територій.	Крым всегда был на российской территории, и черноморский флот там основали. Я даже не знаю, как назвать Луганск, Донецк , Украина или нет.
Абстрактна лексика негативної семантики (<i>геноцид, злочин, знищення, вбивства</i>).	[За что воют?] Что происходит беспредел, ущемление, гонения (...)
Підміна понять антонімічними або протилежними за значенням.	... земля не нужна. Нужен просто Луганск, Донецк, хотели автономию. Как в России, у нас много автономий (...) чтоб закончить войну , дать автономию Луганску, Донецку.
<i>Основні наративи</i>	
«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.	Мы воюем за то, чтобы не допустить

	истребления живущих в Донбассе и в целом на юго-востоке Украины людей, которых насильно, через законы, принимаемые нацистским режимом в Киеве, лишают права на самобытность.
«Крим є історично російською територією».	Крым всегда был на российской территории, и черноморский флот там основали.
«Україна вбивала і вбиває мирних мешканців Донбасу». «Україна проти автономії Донбасу». «Нацистський режим».	Мы воюем за то, чтобы не допустить истребления живущих в Донбассе и в целом на юго-востоке Украины людей, которых насильно, через законы, принимаемые нацистским режимом в Киеве, лишают права на самобытность.
«Захід (США) хочуть знищити Росію».	Это в плане того, что все мы видим, не глупые, и мне далеко не 18 лет, и мы понимаем прекрасно, куда движется НАТО и в какую сторону , и мы прекрасно понимаем, что все, что происходит на границе, все идет к нам.
«Україна спровокувала збройну агресію, Україна винна у війні, її є ініціатором».	Россия посчитала, что если сейчас что-то не сделает, то (...) скорее обороняется .
«США і НАТО прагнуть стати наддержавою за рахунок інших країн».	Кто не с нами, тот против нас. Мы все это понимаем прекрасно. Ну, в плане того, что мы не в НАТО, и земля есть, и ресурсы есть, т.е. сделать из нас колонию, вассалами . Это стремление было, будет, останется.
«В Україні забороняють російську мову».	Я к тому, что началось ущемление русского языка , началось...
3. Узагальнювальна стадія.	
Мовні маркери пропаганди.	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінні лексеми; • топоніми; • фразеологізми; • пропагандистські кліше.
Основні наративи.	<ul style="list-style-type: none"> • «В Україні нацисти і фашисти». • «Україна знищує населення Донбасу». • «США хоче домінувати у світі та знищити Росію через Україну». • «Україна є агресором».

Висновки

Основні наративи, які транслює російський військовополонений, пов'язані зі страхом перед НАТО і США та їхньою метою знищити росію з території України. Також транслюється наратив знищення російськомовних в Україні та України як країни-агресора, зокрема на Донбасі. У мовленні численні штампи, фразеологізми, пропагандистські кліше, в які мовець вірить попри те, що знаходиться в полоні.

Військовополонений дотримується офіційної версії російської державної пропаганди про те, що росія розпочала війну проти України з метою «оборонятись наперед» (відповідає наративу «проєвентивний удар») та про намір НАТО/США «зробити з росії васалів», що присутній ще з часів «Великої Отчественной ойны». Повторює меседжі російської пропаганди у форматі «ми всі прекрасно розуміємо».

Військовополонений не демонструє критичного ставлення до російської державної пропаганди, не відділяє її від своїх власних суджень, зберігає лояльність до ключових наративів російської пропаганди навіть перебуваючи в статусі військовополоненого.

КОРЕЛЯЦІЯ МІЖ ПРО- ПАГАНДИСТСЬКИМИ МЕСЕДЖАМИ ТА ВИ- СЛОВЛЮВАННЯМИ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕ- НИХ

Зіставний семантико-текстуальний аналіз телепрограми російського пропагандиста В. Соловйова 2014 року і текстів записів інтерв'ю та перехоплень повідомлень російських військовослужбовців, які взяли участь у війні проти України (2022-2023 рр.), демонструє формування основних наративів російської пропаганди упродовж 8 років. Вживання однакових лексем, кліше, оцінних суджень вказує на несамостійність висловлених військовослужбовцями думок та їхню вторинність. Вплив російської пропаганди, починаючи з 2014 року, підтверджується відтворенням меседжів і наративів, представлених у телепрограмах.

Етапи і параметри семантико-текстуального аналізу	Пропагандистські наративи і концепти в телепрограмі	Трансляція визначених наративів і концептів пересічними росіянами
1. Підготовча стадія		
Мова спілкування.	Російська.	Російська.
Стилістика спілкування.	Публіцистична.	Розмовно-побутова з вкрапленням штампів публіцистичного характеру.
	<p><i>Здравствуйте. Это программа вечер с Владимиром Соловьёвым. Мы обсуждаем актуальные события с теми, кто делает политику на политику влияет, и с теми, у кого есть свой особый взгляд на происходящее. Завтра Украина отмечает день достоинства и свободы.</i></p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволець, контракт)</p> <p><i>Это в плане того, что все мы видим, не глупые, и мне далеко не 18 лет, и мы понимаем прекрасно, куда движется НАТО и в какую сторону, и мы прекрасно понимаем, что все, что происходит на границе, все идет к нам. Кто не с нами, тот против нас. Мы все это понимаем прекрасно. Ну, в плане того, что мы не в НАТО, и земля есть, и ресурсы есть, т.е. сделать из нас колонию, вассалами. Это стремление было, будет, останется (5.10 – 5.46)</i></p>
Загальний зміст.	Обговорення українських подій Революції Гідності в контексті зовнішнього керування Україною з боку США.	Обговорення мотивації російських військовополонених брати участь у війні в Україні.
Обсяг текстового матеріалу.	Відеозапис телепрограми 60 хвилин.	Відеозаписи інтерв'ю тривалістю 50- 80 хвилин.
Форма текстового матеріалу.	Відео, стенограма.	Відео, стенограма.

Комунікативна мета учасників.	Полеміка та оцінювання подій в Україні.	Пояснення причини власної участі у війні в Україні.
Характер ситуації мовленнєвого спілкування.	Полемічний, конфліктний.	Нейтральний, конфліктний
	<i>Украинские, это буквально оскорбление, плевков в лицо, мы из Новороссии, из Луганска, из Харькова из Одессы</i>	Військовополонений Беляєв Олексій Володимирович, 1975 р.н. ... с моей стороны это просто... это идет освобождение территории от правления Украины, Киева (5.30–5.52).
Попередня фіксація лінгвістичних маркерів пропаганди.	<i>Спустя год можно говорить об Украине в прошедшем времени, мы давайте вернёмся, отмотаем время назад, год назад, всё хорошо, ещё никто не бомбит ни Донецк, ни Луганск, не сидят тысячами люди в Харькове, ни сожжены люди в Одессе, Россия даёт, Янукович президент ещё, Россия даёт 15 миллиардов кредит, казалось бы, развивай инфраструктуру, вступай в таможенный союз, всё будет, будет работа, будет, что сейчас, год прошёл, вот те, кто скакал на Майдане, я хочу к ним обратиться.</i>	Військовополонений Кроничкин Егор Владимирович, 1996 р.н. (мобилизованный): ... Евросоюз здесь тоже, поляки находятся, французы , то, что снабжают оружием , нужно это прекращать, всю эту войну, насилие (9.48–10.13)

2. Аналітична та порівняльна стадії

Визначення тематики тексту

Фізичне знищення росіян в Україні (мовні маркери: <i>убивать братоубийственная война, убивать братьев</i>).	Так слушайте, если мы до-тационные, да чего же вы с таким остервенением, пыта-ясь, пытайтесь уничтожить население на Донбассе , отпустите нас, отпустите нас, мы будем жить так, как счита-ем нужным	Військовополонений Кроничкин Егор Владимирович, 1996 р.н. (мобилизованный): <i>Нам рассказывали, что здесь детей убивают, жен-щин насилуют</i> (9.48–9.55)
Незаконність політичної влади в Україні (мовні маркери: <i>киевский режим, киевская хунта, государственный переворот, нелегитимный президент</i>).	на скамье подсудимых будут сидеть Киевская хунта и ка-ратели ; собираем данные о престу-плениях хунты в Краматорске	Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт): <i>Мы воюем за то, чтобы ... людей, которых насильно, через законы, принимае-мые нацистским режимом в Киеве, лишают права на</i>

		<p>самобытность.</p> <p>Військовополонений Кравцов Петр Юрьевич:</p> <p>...националистические подразделения рулят страной (6.07–6.16).</p>
<p>Війна із США і Європою в Україні (мовні маркери: <i>оружие НАТО, война с США, наемники</i>).</p>	<p>Сегодня мы видим реализацию проекта, как правильно сказали, был заложен проект ещё лет 20 назад, американцы вложили колоссальные деньги...</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Это в плане того, что все мы видим, не глупые, и мне далеко не 18 лет, и мы понимаем прекрасно, куда двигается НАТО и в какую сторону, и мы прекрасно понимаем, что все, что происходит на границе, все идет к нам (5.10 – 5.26)</i></p>
<p>Україна проти автономії Донбасу (мовні маркери: <i>«8 лет бомбили Донбасс», «пожалейте детей Донбасса», «где вы были 8 лет»</i>).</p>	<p>что принёс Майдан кроме горя, разочарование боли и трагедии, ведь не только на Донбассе убивают людей...</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Мы воюем за то, чтобы не допустить истребления живущих в Донбассе и в целом на юго-востоке Украины...</i></p>
<p><i>Лексичні маркери пропаганди</i></p>		
<p>Пропагандистські кліше (<i>гражданская война, народ Донбасса, выпалена земля український фашизм, український нацизм, герой-ополченець</i>).</p>	<p>Сегодня страна, в которой происходит гражданская война...</p> <p>Не прошла провокация с боингом, непонятна, и там ещё пытаются обвинить Россию ополченцу всем уже, очевидно, что не имеет ни Россия, ни ополченцы отношение к сбиту боингу...</p>	<p>Військовополонений Криштоп Максим Сергеевич:</p> <p><i>Для того, чтобы славянские народы уничтожали друг друга своими руками (52.20–52.24)</i></p> <p>Військовополонений Віталій Мазурін, мобілізований:</p> <p><i>«Мы славяне, и у нас один геном с Украиной»</i></p> <p>Військовополонений Петр Кравцов</p> <p><i>«По моему мнению это</i></p>

		<p>гражданская война, потому что украинский народ для меня является народом-побратимом. (...)</p> <p>Військовополонений Кроничкин Егор Владимирович, 1996 р.н. (мобилизованный):</p> <p>«Мы все одинаковые – и характер, и судьбы. (...) Россия – старшая сестра Украины»</p>
<p>Стала фразеологія — наявність у тексті пропагандистських штампів і кліше (киевский режим, принуждение к миру, убийство Украины, западная пропаганда, двухполярный мир, специальная операция. Майдан головного мозга).</p>	<p>Фактически Украина, когда говорят Майдан, Майдан — это не один день и не два дня, это процесс, а вообще Майдан, это заказное убийство Украины.</p> <p>Вот этот Майдан головного мозга, он будет побеждён, вылечен, карательная психиатрия будет работать</p>	<p>Емельяненко Дмитрий Викторович, 1976:</p> <p>С политической точки зрения туда [в Украину после Майдана] пришло прозападное правительство (...) как нам говорили, Украину намерено толкают к войне (...) (23.00–23.25)</p> <p>Військовополонений Кравцов Петр Юрьевич:</p> <p>...националистические подразделения рулят страной (6.07–6.16).</p> <p>Військовополонений Рябцев Дмитрий Николаевич, 1987 р.н.:</p> <p>В 14 переворот, говорят, был в Украине (34.35–34.52)</p> <p>Нам преподносится это таким образом, что здесь процветает ультраправый национализм, ПЮ Кравцов</p>
<p>Наявність етнонімів у формі множини (американці, британці, європейці) та топонімів на позначення зарубіжних країн й організацій (США, Європа, НАТО).</p>	<p>Сегодня, к сожалению, куратором Киевской власти, американцам вот вы называли тех, кто сегодня приезжает и дают инструкции, им крайне необходимо поддерживать вот этот постоянный конфликт в центре Европы, и они будут делать</p>	<p>Військовополонений Кулиев Владимир Юрьевич, 1994:</p> <p>Американцы воюют с русскими... на территории. Ну вот, на Украине (6.08–6.13).</p> <p>Військовополонений Кро-</p>

	<p>всё для того, чтобы ситуация в Украине, не дать ситуацию в Украине стабилизироваться...</p> <p>...сегодня под Киевом находится там, где казармы беркут, а сейчас там находится ихняя гауляйторские войска НАТО</p> <p>...война, война, война на пороге, я это не оспариваю, потому что последнее заявление НАТО и заявление американского руководства, они в общем, оставляют мало иллюзий, то есть украинскую армию сейчас готовят действительно, как они считают, для боестолкновения де факто с Россией.</p>	<p>ничкин Егор Владимирович, 1996 р.н. (мобилизованный):</p> <p><i>... Евросоюз здесь тоже, поляки находятся, французы, то, что снабжают оружием, нужно это прекращать, всю эту войну, насилие (9.48–10.13)</i></p> <p>Військовополонений Емельяненко Дмитрий Викторович, 1976:</p> <p><i>С политической точки зрения туда [в Украину после Майдана] пришло прозападное правительство (...) как нам говорили, Украину намерено толкают к войне (...) (23.00–23.25)</i></p>
<p>Топоніми окупаційної влади (<i>ДНР, ЛНР, Новоросія</i>).</p>	<p>приглашают ли кого то из лидеров Новороссии сейчас на шоу в Киев...</p> <p>Для того чтобы уничтожить Донбасс, Донецкую, Луганскую народные республики...</p>	<p>Військовополонений Канев Александр Александрович, 1994 р.н.:</p> <p><i>Это междоусобица. (...) Я так понимаю, ДНР, ЛНР решили отойти от Украины, или че такого. И на этом началась заваруха эта вся большая (34.00–34.15)</i></p> <p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Я даже не знаю, как назвать Луганск, Донецк, Украина или нет (42.10–42.15) (...) земля не нужна. Нужен просто Луганск, Донецк, хотели автономию. Как в России, у нас много автономий (...) чтоб закончить войну, дать автономию Луганску, Донецку.</i></p>
<p>Абстрактна лексика негативної семантики (<i>геноцид, злочин, знищення, вбивства</i>).</p>	<p>... фактически сегодня таким способом с помощью Украины с помощью того, что пытаются объяснить и узаконить геноцид массового убийства и военные преступления, вводится совершен-</p>	<p>Військовополонений Кроничкин Егор Владимирович, 1996 р.н. (мобилизованный):</p> <p><i>Мы думали, что это действительно правда, что здесь жестокое обращение с людьми</i></p>

	<p>но новая система координат в глобальной безопасности.</p>	<p>ми, насилие, убийства и так далее (23.01–23.14)</p> <p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Мы воюем за то, чтобы не допустить истребления живущих в Донбассе и в целом на юго-востоке Украины...</i></p>
<p>Негативно оцінні лексеми на позначення українців і ЗСУ (<i>карателі, фашисти, нацисти, терористи, добробати</i>).</p>	<p>... такие несчастные украинские солдаты срочники, у которых за спиной стоят каратели из нацгвардии из так называемых добровольческих батальонов, карательных батальонов, они же рядом, они же их направят, и плюс на никто же уже есть кровь.</p> <p>Сколько мы ходили, мы просили, не давайте хоть денег свободе, прекратите финансировать нацистов...</p> <p>Борис, я хочу вас спросить, вы фашистов там не видели, а давайте мы вас туда пригласим, давайте хотя в Донецк я вас отведу, на себе посмотрите как нас бомбят и уничтожают, в Краматорск поедьте.</p> <p>Сегодня в Донбассе совершаются преступления, которые либеральная общественность не видит, закрывает глаза, но пытается рассуждать на тему того, чтобы должен сделать ещё Донбасс, будучи в заложниках у террористов, они на эту тему любят рассуждать, но рассуждать на тему, как наказать тех, кто пришёл как террористы на землю Донбасса и уничтожает мирный народ, из них никто не берётся.</p>	<p>Військовополонений Кравцов Петр Юрьевич:</p> <p><i>Знаю из СМИ... Говорилось о том, что притесняется русскоязычное население, у власти находятся нацисты...</i> (6.07–6.16).</p> <p>Військовополонений Петр Кравцов:</p> <p><i>«Задача была такой, чтобы эти националистические подразделения, боевиков, так сказать, блокировать (...) Стояла задача – блокировать боевиков»</i></p>

Основні наративи

<p>«Український націоналізм = фашизм». Демонізація українців.</p>	<p>...это боевые отряды Яроша, которые финансировали с Коломойским, они проходили боевую подготовку на этих стадионах они проходили боевую подготовку в той же Одессе, когда милиция сопровождает тысячную колонну, которая жидов предлагает вешать, жидов предлагает уничтожать, это всё демонстрируется...</p> <p>Да они в страшном сне видят, что придут укры вот этот жёлто-голубой флаг, не дай бог над Донецкой мэрии взовьётся и их будут уничтожать, как начинают сейчас и в Славянске, и в Краматорске жуткие вещи происходят.</p> <p>... женщину 47 лет, эпилептический припадок случился во время изнасилования на этом блокпосту отволокли автобус наблюдал за этим ты вы только вдумайтесь, что это что это не фашисты?</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>«... земля не нужна. Нужен Мы воюем за то, чтобы не допустить истребления живущих в Донбассе и в целом на юго-востоке Украины людей, которых насильно, через законы, принимаемые нацистским режимом в Киеве, лишают права на самобытность».</i></p> <p>Військовополонений Криштоп Максим Сергеевич:</p> <p><i>«Нацизм – это крайняя форма, это когда идея своей нации перерастает и становится формой того, что своя нация имеет какие-то преимущества, является лучшей по отношению к другим нациям (43.43–44.02)»</i></p> <p>Військовополонений Кроничкин Егор Владимирович, 1996 р.н. (мобилизованный):</p> <p><i>«Нам рассказывали, что здесь детей убивают, женщин насилуют (9.48–9.55)»</i></p>
<p>«України як держави не існує».</p>	<p>21 или 20, когда они объяви день, как правильно называется сейчас в Украине, да неважно, да, на самом деле надо в этот день отмечать начало конца украинской государственности, который произошёл год назад...</p> <p>...частичная мобилизация, как они её называют, всё это идёт на юго-восток бывшей Украины для чего?</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Я даже не знаю, как назвать Луганск, Донецк, Украина или нет (42.10–42.15)</i></p>

<p>«Україна вбивала і вбиває мирних мешканців Донбасу».</p>	<p>... каждый день люди гибнут в результате того, что украинская армия продолжает вести обстрел Донецка, Луганска и Горловки, никто не хочет видеть, что патрули ОБСЕ были обстреляны украинской армией.</p> <p>...там каждый день бомбят, работает украинская артиллерия по Луганску и по Донецку в центре мы вчера в Донецке идём в центре звук зарядок, где-то взорвалось рядом, и вот как вы думаете, вот эти люди хотят вернуться в Украину, которые живут в Донецке и Луганске?</p>	<p>Військовополонений Рябцев Дмитрий Николаевич, 1987 р.н.:</p> <p>Мама и сестра: бомбили Донбасс, прилетало в детские садики.</p>
<p>«Україна повинна бути разом з Росією». Один народ.</p>	<p>...начальник Клаузиц в свое время сказал интересную вещь, Россия будет непобедима до тех пор, пока Малороссия будет с Россией, когда мы добьёмся того, чтобы Малороссия начал воевать с Россией на идеологической основах, Россия будет конец.</p> <p>Вы хотите вы же ребят оторвать нас в Европу на Запад, чтобы Украина стала 51 штатом, никогда не будет этого...</p> <p>Вот всё-таки первоначальный посыл Соединённых Штатов относительно того, чтобы рассорить наш братский народ, он у них получается.</p> <p>... Ведь мы один народ в этой войне на юго-востоке не будет победителей, они такие же православные, как и мы, в принципе у нас одни корни, но эта агрессия.</p>	<p>Військовополонений Рябцев Дмитрий Николаевич, 1987 р.н.:</p> <p><i>Чтоб мы жили вместе хорошо и счастливо, вот это для меня (33.05–33.10)</i></p>
<p>«Захід (США) хочуть знити Росію».</p>	<p>Они уже внимательно смотрели в сторону славян-</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976</p>

	<p>ского мира и интересуют их не Украина, интересует их Россия, им очень нужна выжженная земля плацдарм для того, чтобы под свои липкие ручки подкралась к нашей России...</p> <p>Майдан это очередной этап продвижения громадного проекта по уничтожению Российской Федерации и России как государство.</p> <p>Америка вполне могла бы поддержать Ющенко, и он был бы еще президентом, она его убирает, потому что нужно как-то восстановить Украину против России.</p>	<p>р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Если взять страну Украину, и вы, вот, присоединяетесь к НАТО, не стоит мне вам объяснять, что дальше будет. Вы понимаете прекрасно, сюда заедет оружие, дальше. Не то, чтобы дальше. 500 км будет достаточно, чтобы до Москвы долететь (6.13–6.30)</i></p>
<p>«Захід України проти Сходу України».</p>	<p>...рассказ о том, что вся Украина поддержала Майдан, это сказки пользу голодных детей Никарагуа. Ну я вам ещё раз могу сказать, большая часть Украины никогда не поддерживала и не поддерживает жители западной Украины...</p> <p>У нас в Крыму, хуже, чем при Януковиче Крым не жил никогда, почему, потому что Западную Украину они не мочили, они не трогали, он боялся туда лезть, а нас обложили СБУ, ЭУ МВД...</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p>Крым всегда был на российской территории, и черноморский флот там основали (22.00–22.04)</p>
<p>«США прагнуть стати наддержавою за рахунок інших країн».</p>	<p>Фактически Обама представил публике следующую речь, что вы никто и ваши страны ничто, и есть только одна страна в мире, которая обладает волей и чью волю, вы будете исполнять, никто не оскорбляется, потому что все увидели только мираж сверхдержавы, но никто не понял, что в этой картинке нет других государств и других народов.</p> <p>... тогда приехал Байден, он провёл совещание сел во</p>	<p>Військовополонений Емельяненко Дмитрий Викторович, 1976:</p> <p><i>С политической точки зрения туда [в Украину после Майдана] пришло прозападное правительство (...) как нам говорили, Украину намерено толкают к войне (...) (23.00–23.25)</i></p>

	<p>главе украинского правительства как хозяин.</p>	
<p>«Росія має особливу місію у світі».</p>	<p>Да, такая особенная миссия России сегодня в мире, но мы прекрасно понимаем, что это не потому, что у России нет права силы и нет с собой силы.</p> <p>На самом деле позиция, которая занимает сегодня Россия в международной дипломатии в отношении с другими странами, это, если хотите, спасательный круг, это спасательный круг и для Европы, и для глобальной безопасности, и для Украины.</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Россия посчитала, что если сейчас что-то не сделает, то (...) скорее обороняется (8.38–8.54)</i></p>
<p>«Україна змінює історію, культуру і цінності».</p>	<p>...сегодня в Украине мы как раз сегодня с коллегой обсуждали, уже пытаются отменить Новый год, чтобы не было Деда Мороза, то есть у нас Санта Клаус и святой Николай, потому что русский Дед Мороз, они начинают работать с детьми уже с трёх четырёхлетними, понимаешь, внушая им, что уже нет Деда Мороза, у нас теперь будет святой Николай, такую такую программу они запускают.</p>	<p>Військовополонений Тимофеев Петр Иванович, 1976 р.н. (доброволец, контракт):</p> <p><i>Я к тому, что началось ущемление русского языка, началось... (13.06–13.15)</i></p>
<p>«Україна спровокувала збройну агресію, Україна винна у війні, її є ініціатором».</p>	<p>Сегодня Порошенко заявляет о том, что мы готовы к тотальной войне с Россией. Он не может не понимать, что война это продлится максимум полтора, два дня, поэтому я очень боюсь, что будет объявлено о каком то полномасштабном наступлении, устроят какую то провокацию с огромным количеством жертв среди украинских солдат и обвиняют в этом в очередной раз Россию вплоть до применения там каких то спец видов оружия...</p>	<p>Військовополонений Рябцев Дмитрий Николаевич, 1987 р.н.:</p> <p><i>Оно как-то так звучит: взять оружие за мир, чтобы не было войны (32.40–33.00)</i></p>

	<p>Вы понимаете, когда мы говорим о том, что Украина пойдёт в наступление, безусловно, пойдут...</p> <p>Сейчас Украина формирует несколько 3 бронетанковые группы, огромное количество живой силы, и мы же получаем информацию из Славянска, Краматорска, Изюма и так далее. Эшелоны, эшелоны, бронетехники, живой силы...</p>	
<p>«Українська влада є незаконною».</p>	<p>... любой Майдан в итоге это страшно, когда нелегитимным способом, неконституционным способом свержается правительство дальше идёт череда таких вот последствий.</p> <p>Неконституционный переворот поддержала Европа и США, и после этого все началось.</p> <p>... любые подобные попытки свержения неважно организованы, они извне, даже или при поддержке, честно вот это в данном случае неважно, любые попытки свержения конституционного строя подобным образом обязательно влечёт за собой разруху, гражданскую войну, раскол, вот это мы должны понять, например, многострадальной Украины</p>	<p>Військовополонений Рябцев Дмитрий Николаевич, 1987 р.н.:</p> <p>В 14 переворот, говорят, был в Украине. (34.35–34.52)</p>

Висновки

Порівняльний аналіз телепрограми В. Соловйова за 20 листопада 2014 року і текстів інтерв'ю з російськими військовополоненими, а також перехоплень розмов російських військовослужбовців із родичами засвідчив, що трансльовані наративи сформувалися не перед повномасштабним вторгненням РФ в Україну, а набагато раніше. Вже у телепрограмі, що вийшла після анексії Криму та початку окупації частини Донецької і Луганської областей, російські політики і журналісти озвучують ідеї нелегітимності української влади, зовнішнього управління Україною, наявність в Україні націоналістичної та/або фашистської ідеології. При цьому росію представлено як захисницю і рятівницю етнічних росіян і російськомовних громадян України, а українці схарактеризовані як «братський народ», який повинен «повернутися» до спільного життя з росіянами і білорусами. Саме ці наративи транслюються майже без лексичних змін, тобто з використанням лексем, штампів, кліше, наявних у записі телепрограми, відтворено у записах інтерв'ю з військовополоненими і перехопленнях розмов військовослужбовців. Це свідчить про те, що система цінностей і картина світу цих осіб, а також мотиви їхньої поведінки залежні від пропагандистського впливу, що здійснювався упродовж багатьох років.

ВИСНОВКИ

- Комплексне дослідження свідчить про наявний прямий вплив російської державної пропаганди на пересічних громадян російської федерації, зокрема, російських військовослужбовців, які беруть безпосередню участь у війні росії проти України.
- Враховуючи те, що від 70 до 88% контенту досліджуваних передач, що були присвячені Україні, можна оцінити як антиукраїнську пропаганду, пропагандистський тиск на реципієнтів можна оцінити як високий.
- Російська державна пропаганда використовує емоційні інструменти/засоби впливу на сприйняття пропагандистської інформації (крики, сварки у студії, погрози окремих спікерів, контрольовані конфлікти, покликані сформувавши певне враження від передачі тощо). Емоційні інструменти впливу є додатковими або допоміжними інструментами впливу на реципієнтів та підсилюють або прискорюють сприйняття основних смислових наративів, що транслюються через висловлювання на тексти.
- Російські військовополонені, чиї відеоінтерв'ю були досліджені в рамках цього проєкту, транслюють російські пропагандистські наративи (в тому числі із досліджуваних телевізійних пропагандистських передач) під виглядом «власної думки» та експертизи («я неплохо знаю історію»). Це свідчить про відсутність критичності у споживанні пропаганди та інформаційну ізоляцію російського суспільства (інформаційна ізоляція є ключовим завданням пропаганди). Експерти вважають за можливе екстраполювати це спостереження на ширші кола споживачів російської пропаганди.
- Російська державна пропаганда як мінімум з 2013 року систематично, цілеспрямовано на постійно (регулярно) просуває у суспільну свідомість реципієнтів (російських споживачів пропагандистського продукту), зокрема:
 1. специфічний глосарій для опису та характеризування України як держави та українців як національної групи («нацики», «нацисти», «фашисти», «бомбілі Донбас», «київська хунта» «права російськомовних», «незалежні/автономні республіки» тощо);
 2. специфічні наративи, яких раніше не існувало, вони не були притаманними громадській думці російського суспільства («нацистський/фашистський режим», «націоналістичні батальйони захопили владу», «громадянська війна в Україні», «незалежної держави Україна не існує», «Україна підконтрольна західним кураторам» тощо).
- Комплексне дослідження встановило, що п'ять з п'яти військовослужбовців, чиї інтерв'ю дослідили в межах цього проєкту (тобто 100%) повторювали, цитували, посилались на російські пропагандистські наративи, та четверо з п'яти (80%) зберігали лояльність до цих наративів навіть перебуваючи у статусі військовополоненого, визнаючи при цьому, що за час перебування у полоні дізнались багато нових фактів. При цьому нові факти не є причиною зміни точки зору, вони є причиною появи твердження що «всі брешуть», що спрямоване в першу чергу проти фактів з боку України.

- Військовополонені оперують широким набором різних пропагандистських наративів (історичних, культурних, військових, політичних, зовнішньополітичних), які формують ізольовану «бульбашку», і в якій всі наративи є взаємопов'язаними та логічно інтегрованими.
- Враховуючи, що пропагандистський вплив (тиск) здійснювався на них щонайменше з 2013 року (а насправді з 2004), та його результати у вигляді виправдання воєнної агресії проти України та значної підтримки цієї агресії є вкрай високими, зазначені інструменти впливу російської державної пропаганди на свідомість російських споживачів, в тому числі військовослужбовців, що беруть участь у війні проти України (інформаційна ізоляція, вторгнення «бульбашки», створення системи взаємопов'язаних наративів різних сегментів, створення специфічного глосарія, використання інструментів емоційного тиску на споживачів тощо) можна вважати успішними.

